

İNCİLA LUKAY

ZAZAKİ
(KIRMANCKİ, DERSİM-HOZAT)

KİTAB-I MUKADDES
ŞİRKETİ

İNCİL A LUKAY

ZAZAKİ
(KIRMANCKİ, DERSİM-HOZAT)

Bütün hakları saklıdır. Telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmadan bu yayının herhangi bir biçimde basılıp çoğaltıması (fotokopi yoluyla çoğaltılmazı, bilgisayar ortamında kullanılması, kaset veya CD'ye kaydedilmesi dahil) yasaktır. Kitabın metnini yukarıda anılan herhangi bir biçimde kullanmak isteyenler, telif hakkı sahiplerinin yazılı izni için yayınıca başvurmalıdır. Kaynağını açık şekilde belirtmek koşuluyla 100 (yüz) ayeti geçmeyen alıntılar için, telif hakkı sahiplerinden yazılı izin alma zorunluluğu yoktur.

İNCİLÀ LUKAY © Kitabı Mukaddes Şirketi (The Bible Society in Turkey)
Harita © fmosoft.com Bütün hakları saklıdır, izin ile kullanılmıştır.

Bu kitabın tüm yayın hakları Kitabı Mukaddes Şirketi'ne aittir.

ISBN: 978-975-462-159-4

Kitabı Mukaddes Şirketi
İstiklal Cad. No:237 Tünel, Beyoğlu - İstanbul
Tel: 0212 244 20 60 / 512 44 45
e-posta: bilgi@kitabimukaddes.com
www.kitabimukaddes.com
Sertifika No: 49527

Baskı Hazırlık: Mat Yapı San. ve Tic. Ltd. Şti.
Basım Yeri: Mutlu Print Basım Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 48627

1. Baskı: Aralık 2022

Qesa veri

No kitabo kî sima dest dero, İncila Lukaya. Eki wazenê gos biderê ni kitabı QR kod ya ki link pelga şesin dero.

İncila Lukay ser

Nustê Lukay, İncil de kitabo hirêyino. No kitabı, weşiya İsay dîma, hîrîs serri tepia, M.S. serranê şestay de, hetê Lukay ra amo nustenî. Luka doxtor bi bi. Biyayena, weşiya u merdena İsay, jü ki merdeni ra peyser amayena iy têdîma nusna.

İsa seserra jüyini de (M.S. 1.yy), İsrail de, kêtê de Yahudi de, amay bi dina. A waxt, ni cay binê hukmê Roma de bi bi. Yahudiyan pitenê kî “Mesih” bêro, inan binê hukmê Roma ra bixelesno ra.

Mesih kamo?

İsay, qeseyê pêxemberanê kî Tevrat u Zeburi de bi bi, ni mîleti rê qesi kerdê, kerdê eşkera. Ni pêxemberan vati bi kî Mesih êno, o Hukumdariya Heqi ano kî silametiye biyaro herdê dina ser. Kıtâbê Lukay muskîno kî no Mesih İsawo; o ama kî mordemê kî iy dîma ênê, inan bixelesno ra. Mîlet qeseyê kî İsay qesi kerdeñê, inan ver de sas biyenê mandenê, çıķı İsay raya Heqi zobina muskîtenê inan. İsay wastenê kî mîleti bî Heqi'a biyaro tê lêwi.

Heqa ni çarnayışı sero

İncila Lukay en sıftı Yunanki (Greki) de amo nustenî. Ma key kî no kitab çarna ya, wast kî mana niy her kes fam bikero, ay ra no çarnayış gorê mana ama vîrastenî. Ma qeyret kerd kî manawa

kı Yunanki de esti bi, ay pêroyini Kırmancki (Zazaki/Zonê Ma) de ki bînusnim. Ni çarnayış de, çarnayışê Tırki, İngilizki, Kurmanci, Zazaki ki raya ma roştı kerdê. Kamo kî ni çarnayış waneno, ma wast kî saba inan mana rînd akerim kî i daa ret fam bikerê. Ay ra ma saba tay qesan noti (dipnot) nusnay, notê ni qesan, bînê pelgî derê. Peyniya ni kitabı de saba sima, tay qesi u mana ni qesan (qesebend) esta, jü ki jü harita esta.

Kırmancki de xeylê feki estê, ni feki dewi bî dewi bili şikinê avuriyê. No çarnayış hetê gola Dêsimi ser ama vîrastenî, en zêdi fekê Xozati ra nejdiyo; feqet hetê Dêsimi zafini de ki no çarnayış fam beno. Kîrmancê kî cayanê binan rayê ya ki hetê Dêsim ra bar kerdê şiyê cayanê binan, hetê inan ra ki şikino bêro fam kerdeni. Ma ver de xeylê feki esti bi, ancia kî ma teyna şikiyayım jüyê weçinim.

Qesi u vengê kî Kırmancki de vurinê ya

Senêñ kî ziananê binan de vengi, qesi vurinê ya, Kırmancki de ki tay qesi ya ki tay vengi fek bî fek şikinê avuriyê, ni vuriyâşı cêr derê:

Vengê kî vurinê ya

Veng	Çarnayış de	Fekanê binan de	Türkiyê xo
j / z	jü	zü	bir
üa / a	şüani	şani	çoban
ş / s	peşew	pesew	gece
- / h	eşino pê	heşino pê	o (eril) duyar
c / j / z	dec	dej, dez	ağrı, acı
k / ç	kê	çê	ev
y / w	eyro	ewro	bugün
ş / s	serm	şerm	utanç

Qeseyê kî vurinê ya

Çarnayış de	Fekanê binan de	Türkiyê xo
zian	jüan, zon	dil
awkı	ağwe	su
saba	serba	için
sodır	meşte	yarın
pia	têdi	beraber
bî mîn'a	ebe mîn; mîna; mîn ra	benimle (ile kalıbı)

Peyniya ni kitabı de, sima jü düa vênenê: “Heq şüanê mîno”. Na düa Zebur rawa; hona kî İsa niamay bi dina, iy ra hazar serri raver ama nustenî. Na düa dina sero hetê zaf mîleti ra êna zanîtenî u zerrîa inan kena germ.

Kamo kî ni kitabı de guriyo ya ki na rayı de lê ma de biyo, Heq inan ra raji bo. Ma wazenîm kî hem gencê Kîrmancan hem ki kokîmê Kîrmancan, ni kitabı bî weşî'a biwanerê, kêf bigêrê u sa bîbê.

(Asma Payîza Peyêni 2022)

Ekı sıma wazenê ni kitabı gosdari bikerê, gereko k1 sıma ni QR link akerê. Zeki Çiftci, albümê xo “Payız” ra, tay müzik kerd mabênê ni kayıdi, Heq c1 ra raji bo.

<https://live.bible.is/bible/KIUWYI/LUK/1>

İNCİL A LUKAY

ZAZAKİ
(KIRMANCKİ, DERSİM-HOZAT)

KİTAB-I MUKADDES
ŞİRKETİ

1 Mordemo rînd Teofilos,
Xeylê mordeman wast kî çiyê kî mabênenê ma de bi bi, inan
binusnê. ² Ma ki xebera ni meselan, kamo kî verdi ra nat ni
çiyân rê sayidîni kerda, inan ra, jü kî kamo kî xizmeta qesa
Heqi dero, inan ra girotî. ³ Min ni çiyê kî biyê, ni pêro rînd kî
pers kerdê, min wast kî ninan têdîma to rê binusni. ⁴ Min nia
kerd kî tî bizanerê, çiyê kî tî eşiyay pê, i rastê.

Cebraîl xebera Yahyay dano

⁵ Waxto kî Hirodesi Welatê Yahudiyan de hukumdarını
kerdenê, i waxtan de ezbeta Aviya ra jü rayib^a esti bi, namê
niy Zekeriya bi. Cinika iy Elizabethî ki ezbeta Rayib Haruni^b
ra biye. ⁶ Ni dî teni ki qatê Heqi de mordemê rasti bi. Emrê
u qanunê Heqi zaf rînd ardenê hurindi. ⁷ Elizabethî qisir biye,
ay ra domanê Zekeriyay bî ê Elizabeth'a çini bi. Ê ni dî tenan
ki xeylê serrê xo esti bi.

⁸ Mabed de waxtê xizmeti, ezbeta Aviya de biye. Zekeriyay
ki Heqi rê xizmeti kerdenê. ⁹ Rayiban zê her waxti ancia
mabênenê xo de qura antê kî kam Mabeda^c Heqi de bixur^c bivêse-
no. Qura na rey, Zekeriyay rê veciya. ¹⁰ Key kî bixur vêsenê,
teber de silxetiya de gîrsî amay bi pêser, düay kerdenê.

¹¹ A sırı de, melekanê^d Heqi ra Cebraîl Zekeriyay rê aşıya.
Cebraîl, cao kî ser de bixur amenê vesnayenî, rastê ucay
de findeti bi. ¹² Zekeriyay kî Cebraîl di, sas bi, xof kut zerrî.

a 1:5 *Rayib*: Yahudiyan, Mabed de, suka Yeruşalim (Qudüs) de xizmeti kerdenê, gorê na xizmeti birriyenê ya.

b 1:5 Harun bîraê Pêxember Musay bi. Rayibi pêro na ezbeti ra amenê.

c 1:9 *Mabed*: İtîqatê Yahudiyan de, cao kî mordemi saba ibadeti amenê tê lêwi, uca en cao mühim bi. Na Mabedi suka Yeruşalim de biye.

ç 1:9 *Bixur*: Vaso de boyâ xo wes, Mabed de amenê vesnayenî, niy rê bixur vatenê.

d 1:11 Meleki pêro roê rîndê, Heqi rê xizmeti kenê u xeboranê iy anê. Kîrmancî de "milaketi" estê, i ki mandê ninan. Milaketi tay fekanê Kîrmancî de roê rîndê, tayênan de ki roê xirabinê. Ay ra ma no çarnayış de, "milaket" nêvat, "melek" vat.

¹³Cebraili cı rē nia vat: “Zekeriya, metersı, Heq düanê to eşiya pê. Cinika to Elizabeti to rē jü lacek ana dina, namê iy Yahya nanay pira. ¹⁴Tiyo kēf bikerê, sa biberê u xeylê mîlet ki saba biyayena Yahyay kēf keno. ¹⁵Domano kı bêro dina, çimê Heqi de beno berc. Owo şerab u qe jü içki meno fekê xo ra. Hona kı pizê may dero, bı Rowo Bimbarek'a^e beno pîr. ¹⁶No doman lacanê Îsrailî ra zafinan peyser ano raya Heqi ser. ¹⁷Owo bı roê u qeweta Pêxember Îlyasi'a^e vîrniya Heqi de sêro, zerria piyan saba domanan nerm kero. İyê kı Heqi say nêkenê, fîkrê inan vurneno ya, inan çarneno raya rastı ser. Mileti saba amayena Wayiri keno hazır.”

¹⁸Zekeriyyay Cebraili rē vat: “Ez koti ra bîzaneri kı na vatena to bena? Ez mîriko de kokiman, ciniya mîn ki zaf kokîma.”

¹⁹Cebraili iy rē nia vat: “Ez Cebrailan. Ez her waxt lê Heqi deran. Heqi ez rusnan kı to de qesi keri, na mijdani bideri to. ²⁰Qay nika, hata kı niyê kı mîn to rê qesi kerdê mîrê hurindi, tı nêşkinay qesi bikerê. Tı bı qesanê mîn'a inam nêbiyay, ay ra zianê to beno lal. Feqet iyê kı mîn to rê qesi kerdê, i waxtê xo de ênê hurindi.”

²¹Mîleto kı teber ra bi, Zekeriya pitenê, inan merex kerde-nê, çay hente waxt wertê Mabed de mandi bi. ²²Zekeriya kı wertê Mabed ra veciya, nêşkiyenê qesi biker. Mileti zana kı Zekeriyyay zerrî de çiyo de bimbarek di bi. Zekeriya bi lal, ay ra iy bı destanê xo'a kerd kı çiyê vaco.

²³Rocê xîzmeta Zekeriyyay kı qediyay, şî kê xo. ²⁴Ni rocan ra tepia, ciniya xo Elizabeti dicanî mandı, phanc asmi kê ra qe nêveciyê. ²⁵Elizabeti nia vat: “Heqi na saba mîn kerdi, rüyê

^e 1:15 Rowo Bimbarek Heq bixowo.

^ê 1:17 Mesih ra raver ancia amayena Pêxember Îlyasi amenê pitenî.

mı ro sêr kerd, sermo kı mın mıleti ver de antenê, ez ni sermi ra xelesnan ra.”

Cebraile xebera İsay dano

²⁶⁻²⁷ Key kı Elizabeti dicania xo de kuti bi asma şesenı, Heqi melekanê xo ra Cebraile rusna lê jü kênaka azebi. Na kênekî hetê Celile de suka Nasira ra biye. Ezbeta Qıral Dawudi ra amenê, waştiya Usivi biye. Namê na kênekî Meyremi bi.

²⁸ Cebraile, Meyremi rê aşiya, vat: “Ma bı xêr di, Meyrem! Tı restay kerema Heqi. Heq lê to dero.”

²⁹ Verê ni qesan de, Meyremi sas biye, xo xo de vat, mana ni sılami çıka? ³⁰ Meleki cı rê vat: “Metersı, Meyrem, tı restay kerema Heqi. ³¹ Tiyo dicani bımanê, jü lacek biyarê dina, namê iy İsa nanay pira. ³² O beno mordemo de gırs. Iy rê vanê, no lac, Heqo kı her ci ra berco, lacê İyo. Heq text dano iy, no text, textê khalıkê iy, ê Qıral Dawudio. ³³ Owo her waxt ezbeta Yaqubi^f sero hukım bikero, hukumdariya iy qe nêqedina.”

³⁴ Meyremi meleki ra pers kerd: “No senênen beno? Ez hona jü camerdi'a pia nêbiyan.”

³⁵ Meleki vat: “Rowo Bimbarek êno lê to, Heqo kı her ci ra berco, qeweta iy to sero şiyê bena. Domano kı tı biyarê, o bimbarek beno, iy rê vanê Lacê Heqi. ³⁶ Qay, saba mordema to Elizabeti ki vatenê qisira, ê nay xeylê serrê xo ki esti bi, fejet nika şes asmio kı dicaniya, awa jü lacek biyaro. ³⁷ Çiyo kı Heq meşkiyo bikero, çino.”

³⁸ Ni qesan ser, Meyremi meleki rê vat: “Ez qula Heqian. Tı senênen vanay, va hini bo.” Nay dima, melek lêwı ra şı.

^f 1:33 Ezbeta Yaqubi: Yaqub tornê İbrahimî bi, Heqi iy rê vat, namê to İsrail bo. Ay ra Yaqub khalıkê Yahudiyân pêronano.

Meyremi sona kê Elizabeti

³⁹Meyremi i rocan de xo hazır kerd, bî lez'a şije koyanê Welatê Yahudiyan de jü suki. ⁴⁰Meyremi kutı kê Zekeriyay, sîlam da Elizabeti. ⁴¹Key kî Elizabeti sîlamê Meyremi eşiyê pê, domano kî pizê Elizabeti de lewiya. A deqa Elizabeti bî Rowo Bîmbarek'a biye pirr. ⁴²Ay kêf ra vengê xo kerd berc, Meyremi rê nia vat: "Tî mabênenê cinikan de bîmbarekay. Domano kî tî biyarê rüyê dina, o ki bîmbarek beno. ⁴³Senên bi kî mua Wayirê mîn ame lê mîn? ⁴⁴Ez se kî silamê to eşîyan pê, domano kî pizê mîn de kêf ra lewiya. ⁴⁵Geji bê to kî, tî owo kî Heq saba to bikero, bî iy'a inam biyay."

⁴⁶Meyremi ki nia vat:

"Ez zerri ra, Heqi rê şukîr kenan.

⁴⁷Owo kî mîn bixelesno ra Heqo,

Ay ra roê mîn kêf ra perreno.

⁴⁸İy qimet da zê mîn qula de bêqimetî.

Nay ra tepia neslê her waxti saba mîn vanê: Ğeji bê ay.

⁴⁹Çıkı Heqê qudretini, saba mîn çiyê gîrsi kerdi.

Namê iy bîmbareko.

⁵⁰Kam kî iy ra biterso,

Rama iy serê tornanê u tornanê inan de bena.

⁵¹Heqi bî qudreta xoa gîrs'a, karê gîrsi kerdi.

İyê kî xo gîrs vînenê, i kerdi têser têbini ra.

⁵²Text ra hukumdari nay ro,

Mordemê kî cêr derê, i berc kerdi.

⁵³Vêsani, bî çiyanê rîndan'a mîrd kerdi,

Variyetini ki dest thal çarnay ya.

⁵⁴O rest yardımê qulê xo Îsraili,

Rama xo inan sero kêmi nêkerdi.

⁵⁵ Senêن kı khalîkê ma İbrahîmi rê u ezbeta iy rê
wad kerdi bi,
O her waxt ni wadi rê sadıqo.”

⁵⁶ Meyremî kı lê Elizabetî de nejdiyê hirê asmi mandı,
peyser gêrê ya kê xo.

Biyayena Yahyay

⁵⁷ Waxtê rakutena Elizabetî ama, Elizabetî jü layik ard dina.
⁵⁸ Key kı ciranê xo bı mordemê xo eşiyay pê, Heqi rama xoa
gırsı senên muskîti bi Elizabetî, i ki bı Elizabet'a pia sa bi.
⁵⁹ Roca heştinî de amay sunetê^g domani. Namê pi Zekeriya
bi, inan wast kı ni nami domani ra nê. ⁶⁰ Elizabetî vat: “Nê,
namê iy Yahya beno.”

⁶¹ İnan nia vat: “Mabênê mordemanê sîma de, keso kı namê
xo Yahyawo çino.”

⁶² Ni qesan dîma, inan bı destan'a pi ra pers kerd, kamci
namı wazeno cı dero layiki. ⁶³ Zekeriyay jü textî wast, sero
nia nusna: “Namê xo Yahya bo.” İyê kı uca de bi, pêro sas bi
mandi. ⁶⁴ A deqa zianê Zekeriyay bi ya, ancia qesi kerd, Heqi
rê şukir kerd. ⁶⁵ Ciranê xo pêro tersay, her cayê koyanê Welatê
Yahudiyen de, na mesela amenê qesi kerdeni. ⁶⁶ Kam kı na
mesela eşiya pê, zerria xo de nia pers kerd: “Eceb, no doman,
se beno?” Heq lê iy de bi; inan ay ra hini pers kerd.

Zekeriya Heqi rê şukir keno

⁶⁷ Piyê Yahyay Zekeriya bı Rowo Bimbarek'a bi pîrr, pêxem-
berinî kerdi,^g nia vat:

^g 1:59 Yahudi, layikê xo kı bi heşt roci, sunet kenê.

^g 1:67 Pêxemberinî kerd: Xeberê kı Heqi ra amenê, mîleti rê vatenê.

⁶⁸ “Wayirê ma, Heqê Îsrailî^h rê şukir bo!

İy sarê xo rê yardım kerd,

İ bîndestiye ra xelesnay ra.

⁶⁹⁻⁷⁰ İy senêñ kî waxtanê verênan ra nat

Bî fekanê pêxemberanê bimbarekan'a
xeberî day bi ma,

Ma rê ezbeta qulê xo Dawudi ra

Jü xelesnoğó de qudretin rusna.

⁷¹ Destê dismenanê ma ra,

İyê kî ma ra hez nêkenê,

Destê inan ra ma xelesnayim ra.

⁷² İy rama xo muskitî pi u khalikanê ma.

Sondê xowo bimbarek ard xo viri.

⁷³ İy khalikê ma İbrahimî rê wad kerdi bi,

⁷⁴⁻⁷⁵ Owo ma destê dismenanê ma ra bixelesno ra,

Hata kî wesim, ma şikinim verê iy de,

Bêtters, wertê pakını u rastını de,

İy rê qulini bikim.

⁷⁶ Lacê min Yahya, tî ki benay pêxemberê Heqi,

Owo kî her çi ra berco.

Tî vîrniya Wayiri ra sonay kî rayanê iy hazır kerê.

⁷⁷ Tî na xeberî danay sarê Heqi:

Gunê inan ef benê kî i bixeleyiyê ra.

⁷⁸ Heq ramaniyo,

Ay ra o cor ra jü Xelesnoğ rusneno ma rê^l.

No Xelesnoğ zê tici berc beno.

^h 1:68 *Heqê Îsrailî*: No Heq, teyna ê qomê Îsrailî niyo, ê miletê dina pêroyino. Feqet Heqi, qomê Îsrailî saba xo çiniti bi we ki hekmeta xo bimuskino miletî pêroyini.

^l 1:78 *Cor ra roşti rusneno*, yanê Heq Mesihi rusneno. Ni qesi kîtabê Pêxember Malaki de verenê ra.

⁷⁹ Na tici, kamo kî wertê tari bî tersê merdenî de
weşiya xo ramîno,
înan sero bereqina.
Na tici ma bena raya sîlametiye.”

⁸⁰ Yahya biyenê gîrs, roê xo biyenê qewetin. Hata roca kî
biveciyo wertê mîletê Îsrailî, hata a waxt Yahya yaban yaji
de mand.

Biyayena İsay

2 Ì rocan de, Împaratorê Roma, Sezar Agustosi, ferman vet
kî mîleto kî herdê hukumdariya Roma deroⁱ pêro bîmo-
riyo. ²No mordeyiş, mordeyişo sıfteyin bi, na waxt de Kirinius
waliyê Suriye bi. ³Her kes şî suka pi u khalikê xo kî xo qeyd
kero.

⁴Usîv a waxt Celile de suka Nasîra de mandenê. Usîv ezbeta
Qîral Dawudi ra amenê; Dawud kî suka Beytlehemî de amay
bi dina. Ay ra Usîv şî Welatê Yahudiyan suka Beytlehemî^j.
⁵Usîvi bî waştiya xo Meyrem'a pia şî uca kî xo qeyd kerê. A
waxt Meyremî dîcani biye. ⁶Key kî ni suka Beytlehemî de
bi, waxtê rakutena Meyremî ama. ⁷Meyremî domanê xowo
sıfteyin, jü lacek, ard dina, o pist paçikan ra. Xan de ca çini
bi, ay ra Meyremî layîkê xo wertê ara alefi de kerd hewn.

Şüani u meleki

⁸Şüananan peşew, nejdiyê suka Beytlehemî de mergan de
mandenê, uca de verê malê xo de pitenê. ⁹Jü meleka Heqi
inan rê aşiyê, roştia Heqi dormê şüananan bereqnê. Şüani tersan

ⁱ 2:1 Ì waxtan de, Îsrail bînê hukmê Roma de bi.

^j 2:4 *Beytlehem*: Jü pêxemberi verdî ra vati bi, Mesih suka Beytlehem ra êno.
Kitabê Pêxember Mikay 5:2 de sér kerê.

ra vîsiyay pêro. ¹⁰ Melekî, şüanan rê vat: “Metersê! Mîn sîma rê mijdani ardi, na mijdani sarê sîma pêroyini zaf sa kena. ¹¹ Eyro owo kî sîma bixelesno ra, suka Dawudi^k de ama dina. O Mesihî^l, o Wayirê sîmawo. ¹² Sîma i domani wertê paçikan de, wertê ara alefi de vênenê; va no kî sîma rê bibo alameti.”

¹³ Xafilde lê na melekî de, tonê melekî aşiyay. Ni melekan Heqi rê şukîr kerd, inan nia vat:

¹⁴ “Cor de, Heqi rê şukîr bo,
Herdê dina sero, mordemê kî Heq cî ra rajiyo,
Sîlameti inan sero bo!”

¹⁵ Melekî lê şüanan ra anciyay şî asmên, bado ki şüanan jübini rê vat: “Bêrê ma şimim Beytlehem, xebera kî Heqi resna ma, ay bivênim.” ¹⁶ Şüani vasti şî uca. Înan Usîv, Meyremî, jü ki doman di. Doman wertê ara alefi de rakutayı bi. ¹⁷ Şüanan kî ni di, qeseyê kî melekî saba domani vati bi, i qesi inan rê qesi kerdî. ¹⁸ İyê kî şüanan ra na xeberî eşiyay pê, pêro sas bi mandi. ¹⁹ Meyremî ni gîroti zerria xo de dardi we, serê ninan de xeylê fikiriyê. ²⁰ Şüanan owo kî di bi, eşiyay bi pê saba inan pêronan Heqi rê şukîr kerd u peyser şî. Qeseyê kî melekî vati bi, pêro rast veciyay bi.

İsay Mabedî de teqdimê Heqi kenê

²¹ Doman kî bi heşt roci, inan o sunet kerd u namê niy Isa na pîra. No namî, hona kî Meyremî dîcani nêbiye, hetê melekî ra amay bi vatenî.

^k 2:11 Suka Dawudi, yanê Beytlehem.

^l 2:11 *Mesih*: Keso kî “Mesih biyo”, yanê keso kî ron kerdê pîra, owo. Nay muski-tenê kî Heqi no mordem saba jü guri çinîto we. Seserran raver pêxemberan vati bi kî Xelesnoğ Mesih êno.

²²Gorê Qanunê Pêxember Musay, waxto kî saba pakbiyayışê^m Meyremî lazimo bi bi pîrr. Nay dîma, Usiv u Meyremî layîkê xo berd suka Yeruşalimiⁿ kî teqdimê Heqi kerê. ²³Qanunê Heqi^o de na ama vateni: “Eki jü cinîkî laceko sıfeyin ard dina, o lacek saba Heqi bimbarek say beno.” ²⁴Ancia Qanunê Heqi de nia emîr beno: “Çutê qumriyan ya ki dî tenan chêlîkanê gorgoçinan qurbanı kerê.” Usivi bî Meyrem'a şî Yeruşalim kî ni emran biyarê hurindi.

²⁵A waxt Yeruşalim de jü mîrik esti bi, namê niy Şimon bi. No mîrik Heqê xo de rast bi, itiqatîn bi. Ni mîriki pitenê kî Mesih bêro u Îsrailî biresno retiye. Rowo Bimbarek serê niy de bi. ²⁶Rowo Bimbareki Şimoni rê vati bi: “Tî hata kî Mesi-hê Heqi mevênerê, nêmirenay.” ²⁷Nay ra, Rowo Bimbareki Şimon çarna hetê Mabedi. Gorê Qanunê Heqi, ma u piyê Îsayê qickeki o ard Mabedi kî cî kerê raya Heqi. ²⁸Şimoni lacek girot qucia xo, Heqi rê şukîr kerd, vat:

²⁹“Heqo, wado kî to day bi mîn, to ard hurindi.

Nîka ki ezo, qulê to şikinan wertê zerrêweşiyê de bîmîri.

³⁰⁻³¹Mîn xelesnayena kî to hazır kerda, bî çimanê xo'a diye.

Mîletê dina pêro ki nay vînenê.

³²A roştia kî mîletê bini bereqnena

Saba sarê to Îsrailî ki şeref bena.”

³³Ma u piyê layîki verê qesanê Şimoni de sas bi mandi.

³⁴Şimoni inan rê düâê xêri kerdi. Bado mua layîki Meyremî rê

^m 2:22 *Pakbiyayış*: Gorê Qeydawa Musay, cinîka kî domano lacek ard, mîleti a cinîkî çewres roci mîrdar say kerdenê. Ni çewres rocan ra dîma, Mabed de qurbanî kerdenê kî ancîa pak bêro.

ⁿ 2:22 *Yeruşalimi* rê eyro Qudüs vanê.

^o 2:23 *Qanunê Heqi*: Qanunê kî Heqi day bi Pêxember Musay. Ninan rê Qanunê Pêxember Musay ya ki Tevrat ki vanê.

vat: “İsrail de zafini rüyê ni layiki ra gînê waro, zafini ki benê berc. O bixo beno alameti, dîsmenê xo bî qesanê xo'a vera na alameti de findenê. ³⁵Ni pêro benê kî zerria kami de kî çî fîkîr esto, va o bîveciyo teber. Ê to ki tî vanê kardi sanina zerria to.”

³⁶Mabed de jû cinîka pêxemberi esti biye, namê nay Hanna bi. Aşira Aşêr ra, kêna Fanueli biye, zaf kokim biye. Na kî zeweciyay bi, hawt serri tepia mîrikê xo merdi bi, viya mandi bi. ³⁷Nika heştay u çar serriya. Mabed ra qe nêveciyenê. Rocî girotenê pê, peşew peroc düay kerdenê, Heqi rê ibadet kerdenê. ³⁸Key kî Usîv u Meyremî ki Mabed de bi, Hanna ame lê inan. Hannay Heqi rê şukir kerd, kamo kî pitenê Heq Yeruşalimi bixelesno ra, xebera İsay da inan.

³⁹Usîv u Meyremî çiyê kî Qanunê Heqi de amê vateni, ni pêro kî ardi hurindi, i a waxt peyser şî Celile, suka xo Nasîra. ⁴⁰A waxt doman İsa biyenê pil u qewetin, bî hekmeta Heqi'a biyenê pirr. Rama Heqi serê iy de biye.

İsa Mabed dero

⁴¹Ma u piyê layiki her serrî saba Roca Fîsîxi^p şiyenê Yeruşalim. ⁴²Key kî İsa bi des u dî serri, i ancî şî Yeruşalim kî Roca Fîsîxi bimbarek kerê. ⁴³Fîsîx kî qediya, peyser gêray ya kî sérê kê xo. Doman İsa Yeruşalim de mandi bi, xebera ma u pi nay ra çini biye. ⁴⁴İnan qa vatenê kî İsa bî mîletî'a pia ray dero. Jû rocî kî ray ra şî, Meyremî bî Usîvi'a wertê mordemanê xo u havalanê xo de İsay feteliyyat. ⁴⁵İnan İsa nêdi, ay ra peyser gêray ya, şî Yeruşalim kî İsay bîvînerê. ⁴⁶Hirê rocî tepia İsa Mabed de wertê ilimdaranê itiqati^q de roniştayı di. İsay gos

^p 2:41 *Fîsîx*: Saba Yahudiyan roca bimbareka. Lista qesan ro sér kerê, peyniya ni kitabı de.

^q 2:46 *İlimdarê itiqati*: iyê kî Kıtâbê Bîmbareki rind zanê u çiyo kî ni kitabı derê, inan muskinê telebanê xo.

denê qesanê ilimdaran ser, inan ra persi pers kerdenê. ⁴⁷Kam kî İsay eşiya pê, verê baqliya iy bî verê cüabanê iy de sas bi mand. ⁴⁸Meyremi bî Usivi'a kî Isa hini di, bi husk u kol mandi. Meyremi vat: "Ne lacê mîn, to çay ma rê nia kerd? Mîn u piyê to, saba to zaf tersayım, ma her ca de to feteliyayım."

⁴⁹İsay kî inan rê vat: "Sîma çay bî mîn'a fetelinê, sîma nêzanê hurindia mîn kî Piyê' mîna?" ⁵⁰Na vatena İsay ra, Meyremi bî Usivi'a thaba fam nêkerd.

⁵¹İsa bî inan'a pia kut ray, peyser şî Nasîra. İy qesa ma u piyê xo say kerdenê. Mua xo çiyê kî di bi, pêro zerria xo de dardi we. ⁵²İsay hetê ra lesi estenê, hetê ra ki bî hekmet'a biyenê piir. Taqdirê Heqi bî ê mîleti'a girotenê.

Yahya saba amayena İsay mîleti keno hazır

3 İmparatorê Roma, Sezar Tiberius, des u phanc serrio kî hukim ramitenê. Waliyê Welatê Yahudiyan, Pontius Pilatus bi. Celile de Hirodesi, İtureya bî Traxonitis de bîraê Hirodesi Filipusi, Avilini de ki Lisaniasi hukim ramitenê. ²Hanan u Kayafa rayibê pili bi. A waxt lacê Zekeriyay Yahya yaban yaji de mandenê. Heqi qesa xo resnê Yahyay. ³Yahya cayê kî kînarê çhemê Şeria derê, i cayan pêro feteliya, veng da mîleti kî saba efbiyayışê gunanê xo tobi bikerê u vaftiz^s bibê. ⁴Senên kî kîtabê Pêxember Yeşayay vano:

"Vengo kî yaban yaji de veng dano,
Vano: 'Raya kî Wayir bivêro ra, ay hazır kerê;
Rayê kî o bivêro ra, i rayan duz kerê.

r 2:49 Kê Piyê mîn, yanê Mabed.

s 3:3 Mordemi key kî vaftiz benê, jûyê inan gêno cor ra hata cêr keno wertê awki, veceno. Mana nay: Jûyê kî vaftiz beno, gunan rê tobi keno, baslê weşiya de newiye keno.

⁵ Wadi pêro ênê pîrr kerdeni,
 Koyi, tepiki pêro ênê alçax kerdeni.
 Rayê çewti pêro ênê rast kerdeni,
 Rayê kî çalıkinê u kortikinê, i ki ênê duz kerdeni.
⁶ Mîlet pêro vênero,
 Heq inan senê xelesneno ra.”

⁷ Mîlet ama lê Yahyay kî vaftiz bo, Yahyay mîleti rê vat: “Ey çhêlikê maran, kami sîma rê vat kî žezebê Heqi ra xelesinê ra?
⁸ Tobi bikerê, weşiya xo de bîmuskînê sîma senê vuriyê ya. Nay qe mevacerê, ‘Ma xora ezbeta İbrahîmi rayım, çay tobi bîkim?’ Heq şikino ni kemeran ra bili saba İbrahîmi doman vîrazero. ⁹ Sîma pêro mandê darê kî bêrê birrnayeni. Torcin kokê daran dero. Kamcin dari kî meywê rîndi nêdana, ay birrnenê, ercenê adır.”

¹⁰ Mîleti Yahyay ra pers kerd: “A sıri, ma se bîkim?”
¹¹ Yahyay ki vat: “Kami de kî dî işligi estê, owo kî işliga xo çina, jüyê iy dero. Kami de kî nan esto, owo kî nanê xo çino, iy de parı kero.”

¹² A waxt taşildari^s ki amay lê Yahyay kî vaftiz bîbê. Înan vat: “Malîm, ma se bîkim?”

¹³ İy ki vat: “Sîma ki, owo kî sîma rê amo vateni, iy ra zêdi peran megerê mîleti ra.”

¹⁴ Eskeran vat: “Ma, ma se bîkim?”
 İy ki inan rê vat: “Kesi ra nî bî zor'a nî ki bî nêheqi'a peran megerê. Aylığa xo rê raji bê.”

¹⁵ Mîleti zerri ra pitenê kî Mesih bêro. Zerria mîleti pêroyini de no pers esti bi: “Nêzan, Yahya Mesihô?”

§ 3:12 Taşildaran saba Hukumdariya Roma, mîletê Yahudiyan ra peri top kerdenê; ay ra mîleti inan ra hez nêkerdenê.

¹⁶ Yahyay nia vat: “Ez sıma bı awk'a vaftiz kenan. Owo kı mı ra qudretino, o êno. Ez kaman kı? Ez nêşkinan layanê çarixanê iy bilı akeri. O sıma bı Rowo Bimbarek'a u bı adır'a vaftiz keno. ¹⁷ Yaba xo dest dera, cün de genimi simer ra birr-neno ya. Genimi rızneno mereki, simeri ki adiro kı qe pista nêbeno, iy de vesneno.”

¹⁸ Yahyay hem bı ni qesan'a hem ki bı qesanê binan'a veng denê mîleti, Mijdania Mesihî denê. ¹⁹ İ cayan de Hirodesi hukîm ramitenê. Hirodes bı cinîka bîraê xo Hirodiya'wa zeweciyay bi u xîrabiye xoyê bini ki esti bi. Yahyay xîrabiye kı Hirodesi kerdi bi rü de vati. ²⁰ Hirodesi Yahya est zerrî, bı nay'a ki jü xîrabiye daa kerdi xîrabanê xo ser.

Yahya İsay vaftiz keno

²¹ Key kı milet pêro vaftiz biyenê, İsa ki ama vaftiz bi. Key kı İsay düay kerdenê, xafilde asmên bi ya. ²² Rowo Bimbarek, thonê gorgoçin de ama İsay ser. Bado asmên ra vengo nanêna ama: “Tı Lacê mînay. To ra hez kenan, to ra rajiyan.”

Pi u khalîkê İsay

²³ İsay kı baslê xîzmetanê xo kerd, nejdiyê hîris serri bi. Mîleti o lacê Usivi zanenê.

Usiv ki lacê Eli,

²⁴ Eli lacê Mattati, Mattat lacê Levi, Levi lacê Malxi, Malxi lacê Yannayı, Yannay lacê Usivi,

²⁵ Usiv lacê Mattitiay, Mattitia lacê Amosi, Amos lacê Nahu-mi, Nahum lacê Hesli, Hesli lacê Nagayi,

²⁶ Nagay lacê Mahati, Mahat lacê Mattitiay, Mattitia lacê Şimi, Şim lacê Yosexi, Yosex lacê Yoday,

²⁷ Yoda lacê Yohanani, Yohanan lacê Reşay, Reşa lacê Zerub-babili, Zerubbabil lacê Şealtieli, Şealtiel lacê Neri,

²⁸Neri lacê Malxi, Malxi lacê Addi, Addi lacê Kosami, Kosam lacê Elmadami, Elmadam lacê Eri,

²⁹Er lacê Yeşuy, Yeşu lacê Eliezeri, Eliezer lacê Yorimi, Yorim lacê Mattati, Mattat lacê Levi,

³⁰Levi lacê Şimoni, Şimon lacê Yahuday, Yahuda lacê Usivi, Usiv lacê Yonami, Yonam lacê Elyakimi,

³¹Elyakim lacê Malay, Mala lacê Mennay, Menna lacê Mattatay, Mattata lacê Natani, Natan lacê Dawudi,

³²Dawud lacê İşayı, İşay lacê Ovedi, Oved lacê Boazi, Boaz lacê Salmoni, Salmon lacê Nahşoni,

³³Nahşon lacê Amminadavi, Amminadav lacê Rami, Ram lacê Hesroni, Hesron lacê Peresi, Peres lacê Yahuday,

³⁴Yahuda lacê Yaqubi, Yaqub lacê İshaqi, İshaq lacê İbrahimî, İbrahim lacê Terahi, Terah lacê Nahori,

³⁵Nahor lacê Seruxi, Serux lacê Reuy, Reu lacê Peleki, Pelek lacê Everi, Ever lacê Şelahi,

³⁶Şelah lacê Kenani, Kenan lacê Arpakşadi, Arpakşad lacê Sami, Sam lacê Nuhi, Nuh lacê Lemexi,

³⁷Lemex lacê Metuşelaxi, Metuşelax lacê Hanoxi, Hanox lacê Yereti, Yeret lacê Mahalaleli, Mahalalel lacê Kenani,

³⁸Kenan lacê Enoşi, Enoş lacê Şiti, Şit lacê Ademi bi, Adem ki lacê Heqi bi.

Seytan wazeno kı İsay ray ra vecero

4 Isa bi Rowo Bimbarek'a pırr, çhemê Şeria ra veciya, şı yaban yaji; uca de Rowo Bimbareki ray muskıtı İsay.

²Çewres roci Seytani wast kı İsay ray ra vecero. İsay ni rocan de qe thaba nêwerdi bi, en peyniye de bi vêsan. ³Seytani İsay rê vat: “Ekı tı Lacê Heqiy, emir biki na kemeri bıbo nan.”

⁴İsay Seytani rê vat: “Kitabo Bimbarek nia vano: ‘Mordem teyna bi nan'a wes nêmaneno.’ ”

⁵Bado Seytani İsa vet cayê de berci, jü deqa de welatê kî dina de i pêro muskiti İsay, ⁶iy rê nia vat: “Ni pêro ê minê. Ezi ki kami wazenan, ninan danan iy. İdarı bî ihtişamê ni welatan pêronan şikinan bideri to. ⁷Ekı tî verê min de ênay chokanê xo ser, ni pêro benê ê to.”

⁸İsay nia cüab da: “Kitabo Bimbarek nia vano: ‘Teyna verê Heqi de bê chokanê xo ser, teyna iy rê qulinı biki.’”

⁹Bado Seytani İsa berd suka Yeruşalimi, Mabed de vet en cayê berci, vat: “Ekı tî Lacê Heqiy, xo berci cêr, ¹⁰xora Kitabo Bimbarek nia vano:

‘Heq emîr dano melekanê xo,
İ to sebekinê;
¹¹ To destanê xo ser de benê,
Ninga to bili nêgîna kemerî ro.’ ”

¹²İsay nia vat: “Qesanê pêxemberan de, na ama vateni: Heqi imtan mekerê.”

¹³Seytani her çi kerd kî İsay ray ra vecero, feqet qe nêşkiya. Ay ra hata waxtê bini, a deqa lê İsay ra şî.

İsa Celile dero

¹⁴İsa bî qeweta Rowo Bimbareki'a pîrr gêra ya Celile. Xebera amayena İsay restî her cayê ucay. ¹⁵İsay xavran^t de waaz denê; her kesi o med kerdenê.

¹⁶İsa suka Nasîra de bi bi pil, peyser ama na suki. Her Roca Şabati^u de senên kî şiyenê xavra, ancia a rocı ki şî uca. Vest ra kî qesanê pêxemberan ra biwanero. ¹⁷Kıtabê

^t 4:15 *Xavra*: İtiyatê Yahudiyan de, cayê kî milet êno pêser, itiqatê xo ano hurindi.

^u 4:16 *Roca Şabati* (*Roca Seme*) saba Yahudiyan, roca bimbareka. A rocı de qe kes nêgurino, teyna arêşinê u çiyê kî itiqatê inan vato, inan anê hurindi.

Pêxember Yeşayay day İsay. Kıtab kerd ya, cao kı ni qesi teyê, uca di:

¹⁸ “Roê Heqi, min serowo.

İy ez rusnan kı Mijdani bideri feqiran.

Kamo kı pêgirotayıyo, verdino ra.

Kamo kı koro, vênenô.

Kamo kı bîndestiye dero, xeleşino ra.

¹⁹ Heqi ez rusnan kı na xeberi bideri:

Serra kı Heq rama xo bîmuskîno ame.”

²⁰ İsay kıtab kip kerd, da xızmetkarê xavray, ancia nist ro. Mîleto kı xavra de, pêro iy ro sêr kerdenê. ²¹ İsay inan rê vat: “Ni qeseyê pêxemberi kı sîma gos nay ser, eyro amay hurindi.”

²² Kamo kı uca de bi, inan pêronan İsa med kerdenê. İnan ni qeseyê rîndekê kı fekê iy ra veciyay bi, heyranê cî mandi. Ninan vatenê: “No lacê Usîvi niyo?”

²³ İsay mîleti rê vat: “Ez zanan, sîma nîka mî rê na qesa vanê: ‘Ey doxtor, tî siftı xo wes bîki. Owo kı to suka Kefernahum de kerdo, ma eşiyayım pê. Nîka owo kı to uca de kerdo, suka xo de ki bîki.’ ”

²⁴ İsay nia vat: “Sîma rê rastiye vaceri: Qe jü pêxember suka xo de qebul nêvîneno. ²⁵ Sîma nay ki bizanerê: Waxtê Pêxember İlyasi de, hirê serr u nêm qe siliye nêvara. Her cayê welati de, vêsania de gîranı esti biye. A waxt İsrail de, zaf ciniyê viyay esti bi. ²⁶ Heqi İlyas ni cinikan ra saba qe jüyê nêrusnay bi. Hetê Sayda de suka Sarefat de, cinika de viyay esti biye, teyna saba ay rusnay bi. ²⁷ İsrail de ki waxtê Pêxember Elişa de, xeylê mordeman nêweşiya cuzamı giroti bi, canê ninan pêro khul bi. Ninan ra qe jüyê nêbi wes. Teyna welatê Suriye ra Naaman bi wes.”

²⁸Mordemê kî xavra de key kî ni qesan eşiyay pê, zaf bi xuli.
²⁹Vesti ra, inan Isa suki ra bî zor'a vet berd. Tepiko kî suki ser
de amay bi vîrastenî, inan Isa berd kînarê ucay, wast kî iy jil
ra bercerê cêr. ³⁰Feqet Isa mabênenê inan ra vêrd ra, uca ra şî.

İsa rowo xırabını keno teber

³¹Bado Isa hetê Celile de şî suka Kefernahumi. Roca Şabati
de xavra de, waaz denê mîleti. ³²İsay bî hukm'a qesi kerdenê,
ay ra mîlet verê qesanê iy de sas bi mand.

³³Xavra de jü mîrîko de cîndikin esti bi; wertê ni mîrîki
de rowo xırabın esti bi. No mîrîk qirra u vat: ³⁴“Ya İsawo
Nasırayic! Ma ra çîk wazenay? Amay nîta kî ma bikiserê? Ez
zanan, tî kamay. Tî Bimbarekê Heqiay!”

³⁵İsay emîr da cîni, vat: “Hiş, wertê mîrîki ra veci!” Cîni
mîrîk wertê mîleti de fit ra herd, wertî ra veciya. Mîrîki rî
qe thaba nêkerd.

³⁶Her kes sas bi mand. Pêronan jübini rî vat: “Ni senê
qeseyê? No mîrîk bî hukm'a u bî qewet'a emîr dano cînan, i ki
veçinê!” ³⁷I hetan de her ca de, her kes kerdena İsay eşiya pê.

İsa nêwesan keno wes

³⁸İsa xavra ra veciya, şî kê Simuni. Vîstewria Simuni nêwes
biye, adîrê xo bi bi berc. Mîleto kî uca de, saba na cînîki İsay
ra yardım wast. ³⁹İsa ama berjinê cînîki ser, emîr da adîri.
Adîrê cînîki gîna waro. Cînîki a deqa ustı ra, inan rî nan
kerd hazır.

⁴⁰Key kî tici şiyenê, mîletê bini ki nêwesê xo ardi lê İsay.
İsay dest na hergo jü nêwesi ra, i pêro bi wes. ⁴¹Wertê xeylê
mîleti ra ki cîni veciyay. Cîni key kî veciyenê, qirrenê nia
vatenê: “Tî Lacê Heqiay.” Cînan zanenê, Isa Mesîho. Ay ra
İsay inan rî emîr kerd kî vengê xo bibîrrnê.

⁴²Sodîr kî bi, İsa şî yaban yaji kî teyna bîmano. Mîleti o feteliyenê. Mîleti kî İsa di, inan nêwast İsay raverderê lê inan ra sêro. ⁴³İsay inan rê nia vat: “Gerekî ez Mijdania Hukumdariya Heqi bideri sukanê binan. Ez saba nay aman rusnayenî.”

⁴⁴İsa şî, welatê Yahudiyan de xavran de waaz denê.

İsa telebanê xoyê sıfeyinan çineno we

5 Rocê, İsa kînarê Gola Celile^ü de bi. Silxetiye dormê iy girot kî qesanê Heqi bieşiyê pê. ²İsay kînarê goli de, dî teni qayıgi di. Mordemê kî masi pê girotene, qayıganê xo ra amay bi war, torrê xo şütenê. ³İsa nist qayıga Simuni, cî ra wast kî qayıgi kînarê goli ra tenê bancero ota. Bado qayıgi de nist ro, uca ra waaz da mîleti. ⁴Qeşikerdena xo kî qedene, Simuni rê vat: “Bîramı cayê xori, torranê xo bercerê awkî kî masiyan pêgerê.”

⁵Simuni vat: “Malîm, ma peşew ra hata lel guriyayım, qe thaba pê nêgirot. Feqet ezo ancia vatena to bikeri, torran berceri awkî.”

⁶İnan na vatena İsay kî kerdi, hini zêdi masi pê giroti kî senik mandi bi kî torrê xo çîr bêrê. ⁷İnan bî dest'a işaret da havalê xoyê kî qayıga binî derê, inan ra pheşti wasti. Havalê xo amay, dî qayıgi hata fek masiyan ra kerdi pîrr, ay ra senik mandi bi kî qayıgi sêrê binê awkî.

⁸⁻⁹Simun Petrusi kî na diye, xo est verê ninganê İsay, nia vat: “Ya Wayir, ez mordemo de gunakaran, mî ra duri findî!” Simun u iyê kî bî iy'a pia qayıgi de bi, inan kî di çıqa masi pê girotê, sas bi mandi. ¹⁰Lacê Zebedi, Yaqub u Yuhanna kî bî Simuni'a pia guriyenê, ni ki zê Simuni sas bi bi.

İsay Simuni rê vat: “Metersı, nay ra tepia hurindia masiyan de mordeman gênay pê.” ¹¹ İnan qayıgê xo anti kınarê goli, her çi ca verday, İsay dîma şî.

İsa jüyê de cuzamını keno wes

¹² Key kî İsa jü sukı de bi, uca de jü mérîko de nêweşîya cuzamı giroti bi, rastê cî ama. Canê niy pêro khul bi bi. Key kî iy İsa di, xo est verê ninganê İsay, rüyê xo na herdi ser, cî rê mînetî kerd u vat: “Wayir, eki tî bîwazerê, şikinay mîn wes kerê.”

¹³ İsay destê xo derg kerd na mérîki ra, vat: “Ez wazenan kî tî wes bêrê.” A deqa mérîk nêweşîya cuzamı ra xeleşîya ra.

¹⁴ İsay mérîki rê vat: “Kesi rê qalê nay meki. So, rayibi bivêni; qurbana kî Pêxember Musay emîr kerda, ay berî rayibi rê kî her kes bivênero, tî biyay wes.” ¹⁵ Feqet xeberê kî heqa İsay de daa zêdi biyenê vîla. Milet amenê pêser, şiyenê lê İsay kî gos bidero qesanê iy u nêweşîyanê xo ra bixeleyîyo ra. ¹⁶ İsa kî rew rew şiyenê cayanê isızan düay kerdenê.

İsa jü mordemê de kudi keno wes

¹⁷ Rocê İsay ancia waaz denê. A waxt en virniye de, Ferisiyan^v bî ilimdaranê itiqati'a roniştî bi; ni pêro her dewa Celile ra, her dewa Welatê Yahudiyan ra, suka Yeruşalimi ra ki amay bi. İnan nisti bi ro, gos denê qesanê İsay. İsay bî qeweta Heqi'a weşîye denê nêwesan. ¹⁸ A waxt, dî-hirê mordeman kî jü mérîko de kud serê cılı de ard. İnan wastenê kî zerrî kuyê, ni mérîki bêrê lê İsay. ¹⁹ Feqet i cay hini sîlxet bi kî nêşkiyay zerrî kuyê. İ ki veciyay serê bani, inan uca de jü lanıkî kerdî

^v 5:17 Ferisi: İtîqatê Yahudiyan de jü meseb bi. Lista qesan ro sêr kerê, peyniya ni kitabı de.

ya, mêtîk bî cil'a pia a lanıkı ra na ro wertê mîleti, verê Îsay.
²⁰Îsay kî itiqatê inan di, mêtîkê kudi rê vat: "Bîra, gunay to ef bi."

²¹İlimdaranê itiqati bî Ferisiyan mabênenê xo de nia qesi kerdenê: "No kamo? Çiton xo keno hurindia Heqi? Heqi ra zobia kam şikino kî gunan ef kero?"

²²Îsay zana inan mabênenê xo de çik qesi kerdenê, inan rê nia vat: "Sîma, çay çiyê nanênan anê aqlê xo? ²³Kamcını reta?

Mordem vaco 'Gunê to ef bi', yan vaco 'Urcı pay, bifeteli'?

²⁴Sîma nay bizanerê kî Lacê Mordemi^w şikino herdê dina de gunan ef kero." Bado mêtîkê kudi rê nia vat: "Urcı pay, cila xo bigi, so kê xo."

²⁵Mêtîk a deqa verê çimanê pêronan de vest ra pay, cila xo giroti. Heqi rê bî şukir kerden'a şî kê xo. ²⁶Her kes sas bi u heyran mand. Înan Heqi rê şukir kerd, nia vat: "Ma eyro çiyê ecayibi diyê."

Levi beno telebê Îsay

²⁷Na mesela dîma, Îsa veciya teber. Uca de jü taşildar di. Namê ni taşildari Levi bi. No taşildarı cao kî vergi amenê top kerdeni, uca de nisti bi ro. Îsay cî rê vat: "Mî dîma bê." ²⁸Levi ust ra, her çi ca verda, Îsay dîma şî.

²⁹Bado Levi kê xo de saba Îsay ziyafeto de gîrs da. Ni ziya-feti de xeylê taşildari u mîleto bin pêro nisti bi ro nani ser.

³⁰Ferisiyan u ilimdaranê itiqati telebanê Îsay rê vat: "Sîma çay bî taşildaran u gunakaran'a pia wenê, siminê?"

³¹⁻³²Îsay inan rê vat: "Îyê kî Heqê xo de rastê, ez saba inan niaman. Ez iyê kî gunakarê, saba inan aman veng deri inan kî

^w 5:24 *Lacê Mordemi*: Mesih Îsa, ni nami saba xo vano, no namî kitabê Pêxember Daniel de vêreno ra, no namî hetê Yahudiyan ra êno zanitenî.

i bêrê tobi bikerê. Çıkı mordemanê wesan rê nê, mordemanê nêwesan rê doxtor lazimo.”

Mesela rocî

³³Ferisiyan u ilimdaranê itiqati İsay rê nia vat: “Hem telebê Yahay hem telebê Ferisiyan rew rew rocı gênê pê, düan kenê. Telebê to her waxt wenê, siminê.”

³⁴İsay ki inan rê nia vat: “Meymanê ki amê veyvi, key ki zama mabênê inan dero, i senên rocı pê bigêrê? ³⁵Rocê êna ki zamay mabênê inan ra gênê, i a waxt rocı gênê pê.”

³⁶İsay inan rê mesela nanêni ki qesi kerdi: “Qe kes kınca newiye ra phersban nêgêno, nêzano kınca khani. Eki hini bikerê, hem kınca newiye lanı bena, hemi ki phersbano ki kınca newiye ra amo giroteni, emisê kınca khani nêbeno. ³⁷Jü ki qe kes şeraba newiye nêkeno meska khani. Eki hini bikerê şerabı meski peqnena, hem şerabı rışina, hem ki meski bena xırabi. ³⁸Ay ra, gereko ki şeraba newiye cı kerê meska newiye. ³⁹Jü ki keso ki şeraba khani simino, şeraba newiye nêwazeno, vano, ‘Awa ki khana, daa wesa.’ ”

Wayirê Roca Şabati

6 Jü Roca Şabati de, İsa wertê hêganê genimi ra vêrdenê ra. Telebanê İsay serê genimi cı ra kerdenê, destê xo de kerdenê hurdi, werdenê. ²Tay Ferisiyan inan rê vat: “Sîma Roca Şabati de çay gurinê? No xirabo!”

³İsay ki nia vat: “Key ki Qîral Dawud u havalê xo bi bi vêsan, Dawudi se kerdi bi, sîma nêwanit? ⁴Dawud kuti bi Kê Heqi, nano ki bimbareko iy ra werdi bi. Ni nani ra day bi havalanê xo ki, feqet ni nani teyna rayibi şikiyenê borê.” ⁵Bado İsay inan rê vat: “Lacê Mordemi, Wayirê Roca Şabatio ki.”

⁶Ancia jü Roca Şabati de İsa şı xavra, waaz da. Uca de jü mîrîk esti bi, destê xowo rast seqet bi. ⁷İlimdaranê itiqatî bi Ferisiyan'a uca de pitenê kî ala İsa Roca Şabati de kesi keno wes yan nêkeno. Ekî İsay jüyê wes kerdenê, inan İsa gerrî kerdenê. ⁸İsay zana inan aqlê xo ra çik vêrnenê ra. İsay mîrîko kî destê xo seqet bi, iy rî nia vat: "Urcı pay, bê wertî, her kes to bîvênero." Mîrik ust ra, vatena İsay kerdi.

⁹İsay vat: "Sîma ra pers kenan: Roca Şabati de rîndini yan xîrabinî kerdenî rînda? Jüyê xelesnayenî yan kistenî rînda?" ¹⁰İsay mileto kî dormî dero, inan ro sér kerd. Mîrîko kî destê xo seqet bi, iy rî vat: "Destê xo derg kî!" Mîrîki destê xo derg kerd, a deqa destê xo bi wes. ¹¹Ferisiyan bî ilimdaranê itiqatî'a kî na diye, hêrsan ver bi xêg. Ninan mabênenê xo de qesi kerdi kî ala İsay rî se bikerê?

İsa des u dî hawariyanê xo çineno we

¹²İ rocan de İsa veciya ko kî Heqi rî düan bîkero. A peşew hata sodır düiay kerdi. ¹³Bi sodır, İsay veng da telebanê xo, wertê ninan ra des u dî tenan rî hawari vat. Namê ni hawariyan nia bi:

¹⁴Simuno kî İsay cî rî "Petrus" vatenê, bîraê Simuni Andreas, Yaqub, Yuhanna, Filipus, Bartalmay, ¹⁵Matta, Tomas, lacê Alfay Yaqub, Simuno kî mîleti cî rî vatenê "Welat-Hezkerdoğ", ¹⁶lacê Yaqubi Yahuda, jü kî Yahuda İskaryot, owo kî bado İsay rî bêbextiye keno.

İsa waaz dano, nêwesan keno wes

¹⁷İsa bî hawariyanê xo'a ko ra ama war. Cayê de duzi de, xeylê telebê xo top bi bi; xerca ninan her cayê Welatê Yahudiyan ra, Yeruşalimi ra, u dormê awkî ra ki sukanê Sur u

Sayda ra zaf mordemi amay bi uca. ¹⁸Ni amay bi uca kî gos biderê qesanê ïsay u nêweşyanê xo ra bixeleşiyê ra. İyê kî destê cindikan ra deci antenê, biyenê wes. ¹⁹Qeweta kî ïsay ra amenê her kes kerdenê wes, ay ra her kesi wastenê kî dest iy ra no.

²⁰İsay telebanê xo ro sêr kerd, nia vat:

“Ğeji bê sima, ey feqiri,
Hukumdariya Heqi ê simawa.

²¹Ğeji bê sima, iyê kî nîka vêsanê,
Sîma benê mîrd.

Ğeji bê sima, iyê kî nîka berbenê,
Sîma hunê.

²²Eki saba Lacê Mordemi
Sîma ra hez mekerê,
Sîma megerê mabênenê xo,
Sîma xo ra cêr de bivênerê,
Namê sima xîrabın kerê,
A waxt ȝeji bê sima!

²³A rocı kêf bikerê, bîhuyê,
Xelata simawa kî asmên de gîrsa.
Pi u khalikanê inan ki
Pêxemberan rê çiyê nanêni kerdi bi.

²⁴Feqet, wey halê sima, iyê kî variyetinê,
Sîma teseliya xo giroti.

²⁵Wey halê sima, iyê kî nîka mîrdê,
Sîma vêsan manê.

Wey halê sima, iyê kî nîka hunê,
Sîma ki şiyân gîrê danê, berbenê.

²⁶Eki her kes sima goyneno,
Wey halê sima!

Pi u khalikanê ninan ki
Pêxemberê zürikeri goynenê.”

Dîsmenanê xo ra hez bikerê

²⁷İsay nia dewam kerd^x: “İyê kî gos nanê mîn ser, inan rê vanan: Dîsmenanê xo ra hez bikerê, iyê kî sîma ra hez nêkenê, inan rê rîndinî bikerê. ²⁸İyê kî sîma rê naleti wanenê, sîma saba inan rîndinî biwazerê. İyê kî sîma rê dîsmeninî kenê, sîma inan rê düan bikerê. ²⁹Eki jüyê dano gepa sîma ro, gepa xoa binî ki açarnê. Eki jüyê çaketê sîma gêno, sîma işliga xo ki cî derê. ³⁰Kamo kî sîma ra çiyê wazeno, biderê cî. Jüyê kî sîma ra thaba giroto, cî ra peyser mewazerê. ³¹Sîma kî saba xo, sari ra çîk wazenê, saba sari ki ay bikerê.

³²“Eki sîma teyna iyê kî sîma ra hez kenê, inan ra hez bikerê, cî qimetê iy esto? Gunakari ki, iyê kî cî ra hez kenê, inan ra hez kenê. ³³Eki sîma teyna iyê kî sîma rê rîndinî kenê, inan rê rîndinî bikerê, cî qimetê iy esto? Gunakari ki nia kenê. ³⁴Key kî sîma dêñ danê jüyê, ekî inam kenê kî cî ra dêñê xo peyser gêñê, cî qimetê iy esto kî? Gunakari ki bizanerê dêñê xo peyser gêñê, i ki dêñ danê gunakaranê binan. ³⁵Nîka sîma dîsmenanê xo ra hez bikerê. Înan rê rîndinî bikerê, inan ra thaba mepiyê, hini dêñ biderê cî. Eki sîma nia bikerê, xelata sîma gîrs bena. Owo kî her cî ra berco, sîma benê domanê iy. Çîkî O rama xo dano xîrâbinan u gunakaran bili. ³⁶Senêñ kî Piyê sîmao kî asmêñ de ramaniyo, sîma ki zê iy ramani biberê.”

^x 6:27 *İsay nia dewam kerd*: Ni qesi metnê Yunanki de çinê, feqet ma ni çarnayış de ni qesi nusnay kî çimê sîma ra meremo kî Isa qeşikerdena xo rê dewam keno. Ni ayetê kî cêr de nusnê, ninan de ma pêro zê jübini nusnay: 6:27, 6:37, 6:43, 15:8, 16:10, 16:19, 21:20

Heqa kesi de hukim mederê

³⁷İsay nia dewam kerd: “Heqa kesi de hukim mederê ki Heq ki heqa sîma de hukim medero. Kesi gunakar mekerê ki Heq ki sîma gunakar mekero. Ef bikerê ki Heq ki sîma ef bikerô. ³⁸Biderê ki Heq ki bidero sîma. Qaba de rînd hengitayiya, hente ki pîrra, ser de sona, bî a qab'a sîma rê varneno. Sîma ki çıqa biderê sari, Heq ki hente dano sîma.”

³⁹İsay inan rê mesela de nanêni qesi kerdi: “Jü mordemo kor şikino ray bîmuskîno korê bini? Eki hini bikerô, ni hurdmena pia nêgînê çalı ro? ⁴⁰Telebi malîmê xo ra berc niyo, feqet telebio ki mektebê xo bîqedîno, bî malîmê xo'a beno jü dus ra.

⁴¹“Çay zeliko ki çimê sari de vênenay, mertego ki çimê xo de iy nêvînenay? ⁴²Mertegê çimê xo nêvînenay, jü ki sari rê vanay, ‘Bîra, findî, zeliko ki çimê to dero iy veceri.’ Tî çıqa dî-rüyinay! Sîftî mertegê çimê xo vecî ki zeliko ki çimê iy de rînd bîvînerê ki vecerê.”

Dara rîndî meywê rîndî dana

⁴³İsay nia dewam kerd: “Dara rîndî meywê xîrabını nêdana; dara xîrabını ki meywê rîndî nêdana. ⁴⁴Her dari meywê xo ra nas bena. Dîrrîki ra hêciri, çaliyan ra ki henguri nêna top kerden! ⁴⁵Mordemo rînd zerria xo de rîndinî dareno we, ay ra quesawa rîndî vano. Mordemo xîrabın ki zerria xo de xîrabiyyayenî dareno we, ay ra quesawa xîrabını vano. Zerria mordemi de ki çık esto, fekê iy ra ki o vecino.

Dî mordemi, dî banan vîrazenê

⁴⁶“Sîma çay mî rê ‘Ya Wayir, ya Wayir’ vanê, feqet vatena mîn nêkenê? ⁴⁷Owo ki êno lê mîn, quesanê mîn

eşino pê, vatena mîn keno, mando kami, sıma rê vace-ri: ⁴⁸No mordem, mîrîko kî ban vîrazeno, mando iy. O herd rînd kîneno, temelê bani ercenô serê kemerî. Ban rînd amo vîrastenî, ay ra hurindia xo de mano. Laşêr kî bêro, ban nêrijino. ⁴⁹Owo kî vatena mîn eşino pê, feqet ay nêkeno, o ki mîrîko kî banê xo bêtêmel vîrazeno, mando iy. Laşêr kî bêro no ban a deqa rijino, beno têser u têbini ra.”

İtiqatê serdarê Roma

7 İsay ni pêro kî mîleti rê vati, ay ra tepia şî suka Kefernahumi. ²Uca de jü serdarê Roma esti bi, xîzmetkarê ni serdari çimê iy de zaf hewl bi. No xîzmetkar bi bi nêwes, waxto kî bîmîro. ³Serdar key kî xeberê kî heqa İsay de veciyay bi, eşiya pê, pilanê Yahudiyan ra tayêni rusnay lê İsay kî cî rê mîneti bikerê kî xîzmetkarê iy nêweşîye ra bîxelesno ra. ⁴Pilê Yahudiyan şî lê İsay, inan cî rê zaf mîneti kerdi u vat: “No serdar yardımê to heq keno. ⁵Sarê ma ra hez keno, xavra ma ki iy da vîrastenî.”

⁶Ni qesan dîma, İsa bî inan'a pia şî. Key kî amay nejdiyê kîyi, serdari havalê xo rusnay kî na xeberî bideri İsay: “Ya Wayir, xo meqefelnî. Ez layiq niyan, tî cî kuyê kê mîn. ⁷Nay ra ezi ki nêthawrenan beri lê to. Tî hente kî emîr bîdî, xîzmetkarê mîn beno wes. ⁸Emîr kerdeni çıka ez zanan; ezi ki hem emîr gînan, hem ki emîr danan. Jü eskeri rê, ‘So’ vanan, sono. Eskerê bini rê, ‘Bê’ vanan, êno. Xîzmetkarê xo rê, ‘Niy bîki’ vanan, keno.”

⁹İsa kî ni qesan eşiya pê, serdari rê heyran mand. Gêra ya mîleto kî dîma bi, inan rê vat: “Sîma rê nay vaceri: İsrail de bilî mîn itiqato de gîrso nanên nêdi.” ¹⁰Mîrîkê kî serdari

rusnay bi lê Isa, se kî peyser amay kê, sér kerdê kî xızmetkar biyo wes.

İsa lacê jü viyay merdenı ra peyser ano

¹¹Roca de binı, Isa u telebê xo şî suka Nainı. Sîlxetiya de gîrsî ki inan dîma biye. ¹²İsa kî ama nejdiyê kêberê suki, uca de mîleti cînaza jü mîrîki dardenê we. No, lacê jü cinika de viyay bi, xora teyna jü lacê xo esti bi. Suki ra xeylê mîlet ki bî cinik'a uca de bi. ¹³İsay key kî cinika viyay hini diye, zerria xo zan da, vat: "Meberbi."

¹⁴Na rey şî lê meyiti, dest na pira. İyê kî meyit serê hermanê xo de berdenê, findeti. Isa merdi rê nia vat: "Lacek, to rê vanan, urc!" ¹⁵Laceko kî merdi bi, ust ra, qeşî kerd. Isa lacek peyser da muay.

¹⁶Her kes tersay bi. İnan Heqi rê şukir kerd u vat: "Mabênenê ma ra pêxembero de gîrs veciya. Heq ama kî mîletê xo rê yardım bikero." ¹⁷Na xeberi Welatê Yahudiyan bî dormê Welatê Yahudiyan de biye vîla.

İsa u Yahya

¹⁸Telebanê Yahyay çiyê kî Isa kerdi bi, ni pêro Yahyay rê qeşî kerdi. Nay dîma, Yahyay veng da dî telebanê xo, ¹⁹inan rê vat: "Sérê lê Isa, iy ra pers kerê, vacerê, 'Ma zanım Mesih êno; tî oway, yan ma jüyê bini bipim?'"

²⁰Telebi şî lê Isa, inan cî rê vat: "Yahyao kî mîlet vaftiz kerdo, ma ra wast kî to ra pers bikim. 'Ma zanım Mesih êno; tî oway, yan ma jüyê bini bipim?'"

²¹A sıri ki, Isa xeylê mordemi, nêweşîyan ra, iletan ra, cînan ra xelesnenê ra, u çimê xeylê mordemanê koran kerdenê ya. ²²Isay telebanê Yahyay rê nia vat: "Owo kî sima di, eşiyay pê, sérê, pêronan Yahyay rê vacerê: Mordemê kori vênenê, kudi

fetelinê, nêwesê cuzamını^y benê wes, kherri eşinê pê, merdi merdeni ra peyser ênê, Mijdania Xeleşiyayenı resena feqiran.
²³Kamo kî rüyê mî ra itiqatê xo ra nêvêreno ra, ğeji bê inan!”

²⁴Telebê Yahyay key kî uca ra şî, İsay mileti de heqa Yahyay de qesi kerd, vat: “Sîma şî yaban yaji de çik bivênerê? Vaso kî verê vay de perreno, iy bivênerê? ²⁵Vacerê, sima şî çik bivênerê? Jüyo de kîncê pakî gırotê pîra, iy bivênerê? İyê kî kîncanê rîndekan gênê pîra, wertê variyeti derê, i sarayanê qîralan de manê. ²⁶Vacerê, sima şî çik bivênerê? Jü pêxember bivênerê? Ez sima rê nay vaceri: Owo kî sima di, pêxember ra ki berco! ²⁷Kitabo Bimbarek heqa Yahyay de nia vano:

‘Qay, ez owo kî xebera to bîdero, to ra raver rusnenan.
 Raya to o hazır keno.’

²⁸Sîma rê nay vaceri: Mordemê kî hata nîka amê rüyê na dina, inan ra qe jüyê Yahyay ra berc niyo. Feqet kamo kî Hukum-dariya Heqi de en qîco, o Yahyay ra ki berco.”

²⁹Ni qesan ser, mîlet u tay taşildaran bili qebul kerd kî raya Heqi raya rasta, çıķı Yahyay i pêro vaftiz kerdî bi. ³⁰Feqet Ferisiyan bî ilimdaranê itiqati, owo kî Heqi saba inan wasti bi, inan o qebul nêkerd çıķı inan bî destê Yahyay'a vaftiz nêbi bi.

³¹İsay nia vat: “Mordemê na waxti mandê kami? Ez sima rê senêni vaceri? ³²Domanê kî cayê bazari de nistê ro, i mandê inan; i jübini rê nia vanê: ‘Ma sima rê qeweli cîniti, sima kay nêkerd; ma sima rê norna, sima nêberbay.’

³³“Yahya key kî ama, rocı pê gırot, şerabı nêsimiti. Sîma Yahyay rê vat, ‘Cîndikîno.’ ³⁴Lacê Mordemi key kî ama, werd, simit, sima iy rê ki vat, ‘Qay, ni çhilekê serxoşı ro. O biyo

havalê taşildaran bî gunakaranê binan.’³⁵ Kamo kî raya hekmeti ra sono, weşıya xo de muskino kî na ray, raya rasta.”

İsa u cinika gunakarı

³⁶ Ferisiyan ra jüyê, İsa dawetê kê xo kerd, cî rê vat: “Bê, nan bori.” İsa şî kê iy, lê xonça de nist ro.³⁷ A suki de cinika de gunakarı esti biye. Na ciniki eşiyê pê kî İsa kê Ferisi de nan weno, ay wertê qaba de hewlî de, rono de boyâ xo wes girot, şije kê Ferisi.³⁸ Bînê ninganê İsay de nisti ro, berbê. Istirê çimanê na ciniki, ningê İsay kerdi hi, nay bî porê xo'a ki ningê İsay kerdi husk. Ningê İsay phaçı kerdi, ron kerd pira.

³⁹ Ferisiyo kî veng day bi İsay, key kî na diye, xo xo de vat: “Ekî no mîrik pêxember bibiyenê, zanenê cinika kî dest na iy ra senêñ cinika, zanenê a cinika de gunakara.”

⁴⁰ İsa gêra ya Ferisi rê, vat: “Simun, gereko ez to rê çiyê vaceri.”

Simuni vat: “Vaci, malim.”

⁴¹ İsay vat: “Rocê, dî mîrîkan jü mîrîki ra dîn girotê. Jüyê phancas perê simi^z girotê, jüyê ki phanc sey perê simi girotê.

⁴² Perê ni hurdenan ki çini biyê, nêşkiyê dînê xo biderê. Ay ra, mîrîko kî cî ra dîn girotê, dînê ninan ef kerdo. Gorê to, ni dîndaran ra kamci, i mîrîki ra daa zêdi hez keno?”

⁴³ Simuni vat: “Gorê mîn, owo kî dînê xo zêdiwo, o daa zêdi hez keno.”

İsay vat: “To rast vat.”⁴⁴ Bado İsay ciniki ro sêr kerd, Simuni rê vat: “Na ciniki vînenay? Ezi kî aman kê to, to awkî nêdê mîn kî ninganê xo buşiri;^a ay bî ıstiranê çimanê xo'a ningê mîn şüti, bî porê xo'a husk kerdi.⁴⁵ To ez phaçı nêkerdan,

^{z 7:41} Perê simi: Greki de “Dinar”; perio ki vera jü roca guri de êno giroteni.

^{a 7:44,46} İ waxtan de, i cayan de key kî meymanê girani biamenê kê, wayirê kîyi inan rê awkî ardenê kî ninganê xo buşiyê, jü ki ron kerdenê serê ni meymanan ra.

nêvat, ‘Xêr amay’; a ez aman niaman, ninganê mîn phaçî kena.
⁴⁶To ronê zeytini nêkerd serê mî ra; a ez aman niaman, rono
 kî boyâ xo wesa, iy kena ninganê mî ra. ⁴⁷To rê nay vaceri:
 Gunê ay zêdi bi, i ef bi; a ay ra hente zêdi hez kena. Îyê kî
 gunê xo senikê, ef benê, i senik hez kenê.”

⁴⁸İsay cinikî rê vat: “Gunay to ef bi.”

⁴⁹Meymananê binan mabênenê xo de nia vat: “No kamo kî
 gunan bili ef keno!”

⁵⁰İsay cinikî rê vat: “Îtiqatê to tî xelesnay ra, wertê sîlame-
 tiye de so.”

Cinikê kî İsay dîma sonê

8 Bado İsa bî des u dî telebanê xo'a suki bî suki, dewî bî
 dewî feteliya. İsay waaz denê, Mijdania Hukumdariya
 Heqi denê mîleti. ²Lê ninan de cinikê kî İsay cindikan ra,
 nêweşîyan ra xelesnay bi ra, i ki esti bi. Ninan ra jüyê dewa
 Mecdel ra Meyremî biye. Wertê na cinikî ra, hawt teni cîni
 veciyay. ³Yohanna cinîka Xuzay bi, Xuza ki idarîkarê kî
 Hukumdar Hirodesi bi. Cinîka de bini ki Suzanna biye. Bî
 ninan'a pia xeylê cinikê bini ki esti bi. Çıqa kî destê ni cinikan
 ra amenê, İsay bî telebanê iy rê yardım kerdenê.

Mesela toxımı

⁴Waxtê jüyê de, zaf sukan ra sîlxetiya de gîrsî amay bi lê
 İsay, İsay inan rê mesela nanêni qesi kerdi: ⁵“Rocê, jü mîrik
 sono kî toxım bercero hêga. Key kî toxım erceno hêga, tayê
 phijiqîyo^b rayê ser. Nowo kî phijiqîyo na ray ser, binê ningan
 de beno phan, çuçikan rê beno qut. ⁶Tay toxım kî phijiqîyo
 serê khîrre ra. Owo kî rîşıyo serê ucay, zil dano, feqet têsanîye

^b 8:5 phijiqîyo ya ki: phîşkiyo

ra beno husk sono. ⁷Tay toxim ki phijiqiyo wertê çaliyan ro. Owo kî phijiqiyo wertê çaliyan ro zil dano, bî çaliyan'a pia beno gîrs, feqet çali toximi wertê xo de xendeqinê. ⁸Tayo bin ki gîno wertê wela de rîndi ro. No toxim beno gîrs, se qat genîm dano.” İsay na mesela dîma nia vat: “Kamo kî eşino pê, gos bidero ni qesanê mîn.”

⁹Telebanê İsay mana na mesela İsay ra pers kerdi. ¹⁰İsay inan rî vat: “Sîrrê Hukumdariya Heqi sima rî amay vateni. Ez ni sîrran mîletê bini rî bî meselan'a qesi kenan. Ez nia bî meselan'a qesi kenan ki,

‘İ sîr kerê feqet mevênerê,
Bieşiyê pê feqet fam mekerê.’

¹¹“Mana mesela nawa: Toxim qesa Heqia. ¹²Toximê kî phijiqiyê ray ser, mordemê kî qesa Heqi eşinê pê, iyê. Seytan êno, qesa Heqi zerria ninan ra gêno ercenô kî i bî Heqi'a inam mebêrê, mexeleşiyê ra. ¹³Toximê kî rîşiyê khirre ser, mordemê kî qesa Heqi bî kêf'a qebul kenê, iyê. Ni tenê waxt inam kenê, feqet kokê ninan nêsono xori. Ay ra waxto kî kuti tengiye, iman ra kunê duri. ¹⁴Toximê kî gînê wertê çaliyan ro, mordemê kî qesa eşinê pê, feqet wertê qisaweta varyeti u zewqê weşiye de, xendeqinê sonê, iyê. Ay ra ni nanêni nêşkinê genîmê de rîndi biderê. ¹⁵Toximê kî rîşiyê wela rîndi ser, mordemê kî qesa Heqi eşinê pê, zerri ra inamê ay benê, iyê. İ qesa Heqi zerria paka rîndi de darenê we. Bî sebr'a damis danê, genîmo de rînd danê.”

Her çi vecino roştı

¹⁶“Jüyê kî çila fiti ci, serê çila bî qab'a nêmuneno ya ki çila nêkeno binê cili, nêdareno we. Cayê de berci de çila xo nano

ro kí kam kí kuno zerrí, roştia çila bívênero. ¹⁷Qe çiyo de wedardayı çino kí meveciyo werti. Her sırr vecino roştı. ¹⁸Ay ra rínd gos biderê Qesa Heqi ser. Kami de kí esto, Heq daa zêdi dano. Kami de kí çino, owo kí qa vano dest dero, o ki êno giroteni.”

Ma u biraê İsay

¹⁹Rocê, mua İsay bı biraê xo amay kí İsay bívênerê. Uca hente sîlxet bi kí nêşkiyay sérê lê İsay. ²⁰İsay rê na xeberi ame vateni: “Mua to bı biraê to amê, teber de pinê, wazenê kí to bívênerê.”

²¹İsay vat: “Kamo kí Qesa Heqi eşino pê, inan ano hurindi, ma u biraê mın iyê.”

İsa vay keno sêkin

²²Rocê, İsa bı telebanê xo'a pia nist qayıgi, inan rê vat: “Ravêrim bover.” İnan qayıgi ramiti, verê golı ra kuti duri.

²³Key kí bı qayıg'a vêrdenê ra bover, İsa hewn ra şı. Xafilde golı de firtinio de gîrs veciya. Qayıgi kí awkı girotı, i kuti tengiye. ²⁴Telebê İsay şı İsa vezna ra, inan cı rê vat: “Wayir, Wayir, mao xendeqinim!”

İsa ust ra, vay bı awkı rê hêrs bi, vat: “Fînderê!” Vay bı awk'a findeti. Her ci bi sêkin.

²⁵İsay telebanê xo rê vat: “Kuyo, koti dero itıqatê sıma?”

Telebi tersay, sas bi mandi. İnan mabênenê xo de jübini rê nia vat: “No mîrik kamo kí vay bı awk'a bilı qesa iy say kenê.”

İsa jü mîriki cınan ra xelesneno ra

²⁶İsay bı telebanê xo'a golı ra vêrdi ra, şı Gerasa, nîta boverê Celile de bi. ²⁷İsa kí qayıgi ra ama war, suka Gerasa

ra jü mérík ama lêwı. No mérík cındıkın bi. Çı waxt bi, rut feteliyenê. Qe kê de nêmandenê, mezelê kı wertê mığaran de bi, uca de mandenê. ²⁸Se kı iy Isa di, qirra, xo est verê ningan, vat: “Ya Isa, Heqo kı her çi ra berco, Lacê iy, tı mı ra çok wazenay? Se beno, mı rê thaba meki!” ²⁹Méríki cı rê hini vat, çıkı İsay cını rê vati bi: “Wertê méríki ra veci.” No mérík rew rew kutenê tesirê cını. Milet o bı zinciran'a u resenan'a girê denê. Lê ni méríki de her waxt jüyê pitenê, hadarê cı biyenê. Ni méríki zinchirê xo resenê xo visnenê. Cını no mérík berdenê yaban yaji de fetelnenê.

³⁰İsay vat: “Namê to çiko?”

Vat: “Namê min Elayıo^c.” Hente kı zaf cını kutê wertê ni méríki, ay ra namê xo nia vato.

³¹Cinan İsay rê vat: “Se beno, ma merusnı çalanê binê herdi.”

³²A sırı, sênê koy de zaf xozi esti bi, i uca de çerdenê. Cinan İsay rê vat: “Se beno, raverdi ma zerrê ni xozan kuyım.” İsay ki verda, i zerrê xozan kuyê. ³³Cını wertê méríki ra veciyay, kuti zerrê xozan. Xozi sênê koy ra vasti cêr, xo esti wertê goli, xendeqiyay.

³⁴Şüanê xozan, çiyo kı uca de bi bi, inan kı o di, uca ra remay şı; dewan de, sukan de her kesi rê ni xeberi qesi kerdi.

³⁵Milet kı nay eşiya pê, veciya şı kı owo kı biyo, iy bivênero. Milet ama lê İsay, méríko kı cındikan ra xelesiyra, o di. Méríki kincê xo girotê pira, aqlê xo amo seri, hini verê ninganê İsay de nisti bi ro. Milet kı na diye, tersa. ³⁶Kami kı İsay no mérík senen cinan ra xelesnay bi ra di bi, inan kı i binan rê na qesi kerdi. ³⁷İyê kı hetê Gerasa de mandenê, i

^c 8:30 Elayı: Greki de “Legyon”, şes hazar eskeran rê vanê.

pêro zaf tersay. Ay ra wasti kî Isa uca ra sêro. Isa ki bî qayıg'a peyser şî.

³⁸Mêriko kî Isa cinan ra xelesnay bi ra, iy ki mineti kerdî kî lê Isa de bîmano. Feqet Isa o rusna, cî rê nia vat: ³⁹“So kê xo. İyê kî Heqi saba to kerdê, inan qesi bîkî.” Mêrik ki şî, iyê kî Isa saba iy kerdî bi, her cayê sukü de i qesi kerdî.

Jü kênekî merdenî ra gêrena ya, jü cinikî bena wes

⁴⁰İsa kî peyser ama Celile, uca de her kesi o pitenê, silxetiye vera cî şîye. ⁴¹⁻⁴²A sırı ki, jü mîrik ama lê Isa, namê niy Yair bi; no mîrik idarikarê xavra bi. Ê ni mîriki teyna jü domanê xo esti bi. Na kênekî des u dî serri biye, waxto kî nîweşîye ra bîmîro. Ay ra iy xo est verê nînganê Isa, cî rê vat: “Se beno, bê kê ma.”

Key kî Isa şiyenê kê Yairi, mîleti dormê Isa giroti bi. ⁴³Uca de jü cinikî ki esti biye. Na cinikî ra des u dî serrio kî goni şiyenê. Nay perê xo pêro day bi doxtoran, ancia ki qe jü doxtori na cinikî nîkerdi bi wes. ⁴⁴Na cinikî pey ra dest na kînarê kînca Isa ra. A deqa gonia kî cinikî ra şiyenê findetî.

⁴⁵Isa vat: “Kami dest na mî ra?”

Qe kesi nîvat: “Mîn na kerdî.” Petrusi cî rê vat: “Malîm, mîleti dormê to giroto, qelebiyo to ser.”

⁴⁶Isa vat: “Ez zanan jüyê dest na mî ra, wertê mî ra qeweti anciyê.”

⁴⁷Cinikî zana kî nîşkina wedaro, ay ra bî lercayış'a xo est verê nînganê Isa. Wertê her kesi de, çay dest nay bi Isa ra, cî rê vat; dest kî na Isa ra, a deqa senêni biyê wes, a ki vati.

⁴⁸Isa cinikî rê vat: “Kêna mîn, itiqatê to tî xelesnay ra. Wertê silametiye de so.”

⁴⁹İsay ki hona qesi kerdenê, jü mîrik kê idarîkarê xavray ra ama. Cî rê vat: “Kêna to merdi! Malîmi meqefelnî.”

⁵⁰İsa kî na xeberî eşiya pê, Yairi rê vat: “Metersi! Tî teyna iman biki, kêna to xeleşina ra.”

⁵¹İsa ama kê Yairi. Teyna Petrus, Yuhanna, Yaqub, jü ki ma u piyê kênekî giroti zerrî. ⁵²Teber de, her kesi saba kênekî denê xo ro, berbenê. İsay inan rê vat: “Meberbê. Kênekî nêmerda, kuta ra.”

⁵³Mileto kî uca de zanenê kênekî merda, ay ra pêro bî İsay'a huyay. ⁵⁴İsay destê kênekî giroti pê, vat: “Kêna mîn, urcî!”

⁵⁵Roê kênekî peyser ama cî, kênekî a deqa vesti ra. İsay inan rê emîr kerd tenê thaba cî derê na kênekî kî boro. ⁵⁶Ma u piyê kênekî sas bi mandi. İsay i temî kerdî, vat: “Nay kesi rê mevacerê.”

İsa des u dî telebanê xo rusneno karı

9 İsay veng da des u dî hawariyanê xo, qeweti u hukim day inan kî i cînan pêronan sero hukim bikerê u nêwesan wes kerê. ²Bado İsay i rusnay kî xebera Hukumdariya Heqi biderê u nêwesan wes kerê. ³İsay telebanê xo rê nia vat: “Sîma kî veciyay ray, nî çü, nî turîk, nî nan, nî ki peri bigêrê lê xo, işliga zêdiye bili xo de mebêrê. ⁴Sîma kî kuti kamci kê, hata kî a suki ra sonê, uca de bîmanê. ⁵Eki sîma şî cayê, mîletê ucay kî sîma nêwasti, key kî sîma uca ra şî, tozê ninganê xo rasanerê kî no inan rê sayidini bibo.” ⁶Nay dima hawariyê İsay kuti ray, dewî bî dewî feteliyay. İnan her ca de, Mijdania Xeleşiyayenî denê mîleti, mordemê nêwesi kerdenê wes.

⁷Hukumdarê Celile Hirodes kî no çiyo kî İsay kerdî bi eşiya pê, sas bi mand. Çıkı tayênan vatenê Yahya merdenî ra peyser amo. ⁸Tayênan ki vatenê Pêxember İlyas aşiyo.

Tayê binan ki vatenê ki pêxemberanê verênan ra jüyo, merdeni ra peyser amo. ⁹Hirodesi vat: “Serê Yahyay mîn bîxo da pîrodayenî. Nowo kî heqa iy de ez ni xeberan eşinan pê, no mîrik kamo?” Hirodes rayê feteliyenê ki İsay bivênero.

İsa phanc hazar kesi keno mîrd

¹⁰Hawari key kî peyser amay, çiyê kî kerdê, ni pêro İsay rê qeşî kerdi. Bado İsa teyna bî hawariyanê xo'a şî jû suki, namê na suki Beytsayda bi. ¹¹Milet kî eşiya pê, İsa bî hawariyanê xo'a şîyo a suki, milet ki İsay dîma şî uca. İsay inan rê vat: “Xêr amê!” İnan rê Hukumdariya Heqi qeşî kerdi, iyê kî nêwesê kerdi wes.

¹²Cema sani, des u dî telebê İsay amay lêwî, inan cî rê vat: “Wayir, mîleti rê vacı, nîta yaban yajîyo, sérê dewan u mezranê dormi de saba rakutenî xo rê ca bivênerê, uca de vîrê xo mîrd kerê.”

¹³İsay telebanê xo rê vat: “İnan sîma mîrd kerê.” İnan vat: “Ma de teyna phanc nani u dî masi estê. Yan tî wazenay ma şîmîm na hente mîleti rê nan bigimi?” ¹⁴Uca de nejdiyê phanc hazar tenî camerdi esti bi.

İsay telebanê xo rê vat: “Sîma inan pêronan phancas phancas bîderê ronistenî.” ¹⁵Teleban na vatenî kerdi, pêro day ronistenî. ¹⁶İsay phanc nani u dî masi gîroti, asmên ro sér kerd u şukîr kerdi. Na rey ni parî kerdi, day telebanê xo kî bîderê mîleti. ¹⁷Her kesi werd, bi mîrd. Uca de xeylê nan ver ra mand. Nowo kî ver ra mandi bi, des u dî sepeti pê pîrr biyê.

Petrus İsay nas keno

¹⁸Rocê, İsay düay kerdenê, telebê xo ki lêwî de bi. İsay telebanê xo ra pers kerdi: “Sar vano, ez kaman?”

¹⁹ İnan vat: “Tayê vanê, ‘Yahyawo, merdenı ra peyser amo’. Tayê ki vanê, ‘Pêxember İlyaso’, tay bini ki vanê, ‘Pêxemberanê verênanê binan ra jüyê, merdenı ra peyser amo.’ ”

²⁰ İsay vat: “Ma, sıma se vanê? Gorê sıma ez kaman?”

Petrusi vat: “Tİ Mesihê Heqiyay.”

²¹ İsay i temı kerdi kı nay kesi rê mevacerê. ²² Bado İsay vat: “Gerek ez, Lacê Mordemi, zaf decan banceri. Pilê mîleti, rayibê pili, jü ki ilimdarê itiqati min qebul nêkenê. Ez ênan kistenî, feqet hirê roci tepia, merdenı ra peyser ênan.” ²³ İsay bado her kesi rê vat: “Kamo kı wazeno mî dîma bêro, va xo ra ravêro. Her roc çarmixê xo bigêro hermanê xo ser, mî dîma bêro. ²⁴ Kamo kı wazeno canê xo bixelesno ra, iy vindi keno. Feqet kamo kı saba mîn canê xo vindi keno, iy xelesneno ra. ²⁵ Na dina kı pêro ê jü mordemi bo, eki iy canê xo vindi kerd, çıkış kuno iy dest? ²⁶ Mî ra ki, vatarena mî ra ki serm mekerê. Ez, Lacê Mordemi roştia xo de, roştia Heqi de, jü ki roştia melekanê bimbarekan de ênan. Kamo kı mî ra serm keno, key kı ez aman, ezi ki inan ra serm kenan. ²⁷ Sîma rê rastiye vaceri: İyê kı nîta derê, inan ra tayêni hata kı Hukumdariya Heqi mevênerê, nêmirenê.”

Hawari İsay wertê roştı de vênenê

²⁸ İsay ni qesan dîma, nejdiyê heşt roci tepia, Petrus, Yuhan-na, Yaqub giroti şî ko kı düan biker. ²⁹ Key kı İsay düay kerdenê, rüyê xo vuriya ya, kincê xo bi sipi, zê roştia buluski bereqiyay. ³⁰ Xafilde, dî pêxemberi lê İsay de aşiyay, inan iy de qesi kerd. Ni, Musay bi İlyasi'aç bi. ³¹ Ni zê roştia asmı

ç 9:30 *Musa u İlyas*: Ni saba Yahudiyan pêxemberê mühimê. Ninan waxtê verênan de weşiya xo ramitê.

bereqiyenê; ninan ni nejdiyan de İsa sı suka Yeruşalimi de dina ra bîrrino ya, qalê ay kerdenê.

³²Petrusi bî i binan'a hewn ra şî bi. Key kî vesti ra, roştia İsay u dî pêxemberê kî lê İsay derê, i di. ³³Musay bî İlyasi'a waxto kî lê İsay ra bişiyenê, Petrusi İsay rê vat: "Malîm, ma ê rînd kî nîta derim. Hirê çardaxan bîvirazım: jüyê to rê, jüyê Musay rê, jüyê ki İlyasi rê." Petrus xo de nêbi, nêzani-tenê kî se vano.

³⁴Key kî Petrusi ni qesi vati, hewrê ama, inan rê şiyê kerdi. Siya hewri kî dormê ninan giroti, ni telebi tersay. ³⁵Hewri ra vengê Heqi inan rê vat: "No Lacê mîno, min no çinit we. Gos biderê iy." ³⁶Veng kî bîrriya, uca de teyna İsa mandi bi. Petrusi, Yuhannay, u Yaqubi çiyo kî uca de di bi, ninan dîma qe vengê xo nêvet, i rocan de kesi rê qalê ninan nêkerd.

İsa jü laceki ra cîni veceno

³⁷Rocê tepia, İsa u telebê xo key kî ko ra amay war, uca de sîlxetiya de gîrsi vera İsay şîye. ³⁸Wertê na sîlxetiye ra, jü mîrîki İsay rê vat: "Malîm, se beno, lacê mî ro rey sîr kî. Xora, teyna jü domanê mîn esto. ³⁹Reyan reyan cîn kuno wertê niy. No layîk xafilde qirreno, lerceno, kef kuno fek. Cîn layîki keno dirbetin, iy zaf çetin ca verdano. ⁴⁰Mîn telebanê to rê mîneti kerdi kî layîkê mî ra cîni vecerê, inan nêşkiyay."

⁴¹Ni qesan ser, İsay nia vat: "Sîma, neslo bêiman sîma; simao kî ray ra veciyê sîma! Ez endi hata koti bî sima'wa pia finderi, endi hata koti sîma rê damis deri?" Nay dîma mîrîki rê vat: "Lacê xo biya nîta!"

⁴²Key kî lacek ama lê İsay, cîni lacek zîng kerd, da herd ro, o herd de sana ra. İsay kî na diye, cîni rê xuli bi, layîk kerd wes, peyser da pi. ⁴³Her kes qudretra Heqi ver de sas bi mand.

İsa reyna qalê merdena xo keno

Her kes owo kî İsay kerdi bi, vera iy de sas bi mand, İsay a waxt telebanê xo rê nia vat: ⁴⁴“Rînd gos biderê, ni qesanê kî sîma rê vanan: Ni nejdiyan de Lacê Mordemi danê dest.” ⁴⁵Telebanê İsay ni quesı fam nêkerdi, Heqi manê ni qesan inan ra dardi bi we kî i ninan fam mekerê. İnan tersenê kî heqa na mesela de İsay ra thaba pers kerê.

En berc kamo?

⁴⁶ Telebanê İsay mabênenê xo de qesi kerd kî inan ra kamcin en berco. ⁴⁷İsay zana, i aqlê xo ra çok vîrnenê ra. İsay domano de qickek girot lê xo, ⁴⁸telebanê xo rê vat: “Kam kî ni domanê qickeki saba mîn qebul keno, o mîn ki qebul keno. Kamo kî mîn qebul keno, Heqo kî ez rusnan, iy ki qebul keno. Wertê sîma de owo kî en cêro, o en berco.”

⁴⁹Yuhannay ni qesanê İsay ser nia vat: “Malîm, jüyê bî namê to'a cîn vetenê, feqet o ma ra nêbi. Ay ra, ma ki nêverda hini bikero.”

⁵⁰İsay vat: “Raverderê bikero. Kamo kî vera sîma nêfindeno, o lê sîma dero.”

Miletê Samirye İsay nêwazeno

⁵¹Waxto kî İsa sêro asmên nejdi bi. İsay şiyayena Yeruşalimi kerdi bi aqlê xo. ⁵²Xo ra raver xeberdari rusnay. Xeberdari şî jü dewa Samirye kî uca de saba İsay her çi hazır kerê. ⁵³Miletê nîtay zanenê kî İsa sono Yeruşalim, ay ra inan o nêwast^d. ⁵⁴Telebanê İsay ra Yaqubi u Yuhannay kî na diye,

^d 9:53 Mabênenê Yahudiyan bî ê Samiryeycian de dismenini esti biye, ay ra Samiryeycian nêwastenê jü Yahudi sukanê inan ra ravêro.

inan Ísay rê vat: “Wayir, asmên ra adır bıvarním, ninan qırr kım?”

⁵⁵Ísa gêra ya, inan rê xuli bi. ⁵⁶Bado şı dewa de bini.

Ísay dıma şiyayenı

⁵⁷Key kı i ray ra şiyenê, jü méríki Ísay rê vat: “Tı sérê koti, ezi ki to dıma ênan.”

⁵⁸Ísay ki vat: “Ê liýan lanê xo estê, ê çuçikan halindê xo estê, feqet saba Lacê Mordemi cayê çino kı serê xo rono.”

⁵⁹Ísay méríkê de bini rê vat: “Mı dıma bê.”

Méríki ki vat: “Fındı, ez sêri hata kı piyê mın mireno, ez lê iy de finderi.”

⁶⁰Ísay méríki rê vat: “Merdan ca verdê, va merdanê xo bıxo wedarê. Tı so, xebera Hukumdariya Heqi bıdi.”

⁶¹Méríkê de bini Ísay rê vat: “Wayir, ez to dıma ênan, feqet findı, ez sıftı sêri kê ra, xatır bıwazeri.”

⁶²Ísay iy rê vat: “Kamo kı cıtı ramıno, gereko virniya xo ro sér kero. Kamo kı peyser sér keno, layıqê Hukumdariya Heqi niyo.”

Ísa karı dano hawtay teleban

10 Nay dıma, Ísay hawtay teleban daa karı dê cı. Her sukı u cayanê kı wastenê sêro, xo ra raver ni teleban ra dıdı dıdı rusnay. ²Ínan rê nia vat: “Hêgay restê, feqet iyê kı hêgan biçinerê senikê. Hêgay ê Heqiê; iy rê mîneti bikerê kı êrgat birusno kı ni hêgan biçinerê. ³Nıka sérê! Ez sıma zê verekan rusnenan wertê vergan. ⁴Nı peri, nı turik, nı ki çarixan megerê lê xo. Ray de silam mederê kesi kı raya sıma derg mebêro. ⁵Key kı sıma kunê zerrê kêyi, sıftı nay vacerê, ‘Ni kêyi rê silameti bıbo!’ ⁶EKİ kê de keso kı silametiye ra hez keno esto, silametiya sıma iy sero bımano. EKİ hini niyo, va

silametiya sîma ancia agêro sîma. ⁷Kêyo kî kunê cî, i kîyi de bîmanê. Ni kîyi de kî sîma rê çik anê, iy borê, bîsimerê. Çîki kamo kî gurino, emegê xo heq keno. Kê bî kî meserê.

⁸“Key kî sîma şî jü suki, miletê ucay kî sîma wertê zerrêwêşiyê de qebul keno, çik kî anê sîma ver, iy borê. ⁹Nêwesanê ucay wes kerê, miletê ucay rê vacerê, ‘Hukumdariya Heqi ame nejdiyê sîma.’ ¹⁰Key kî sîma şî jü suki, miletê ucay kî sîma qebul nêkeno, veciyê rayanê suki, nia vacerê: ¹¹‘Tozê suka sîmao kî binê ninganê ma de mando, iy bili sanîm ra kî sîma rê alametî bo! Ancia ki nay bizanerê Hukumdariya Heqi ame nejdi.’ ¹²Sîma rê nay vaceri: Roca Hesabi de, halê miletê na suki halê miletê Sodomie ra daa çetin beno.

¹³“Wey halê sîma miletê Xorazini! Wey halê sîma miletê Beytsayda! Kîrametê kî mabênenê sîma de amay bi kerdeni, eki Sur bî Sayda^e de biamenê kerdeni, miletê i cayan rew ra tobi kerdi bi, cilik anti bi xo, wertê wela adiri de nisti bi ro. ¹⁴Feqet Roca Hesabi de, halê sîma, halê miletê Sur bî Sayday ra daa beno çetin. ¹⁵Kefernahum, to gênenê asmên? Nê, to anê diyarê merdan!

¹⁶“Telebê mîn, kam kî sîma say keno, mîn say keno. Kam kî sîma qebul nêkeno, mîn qebul nêkeno. Kam kî mîn qebul nêkeno, Heqo kî ez rusnan, iy ki qebul nêkeno.”

¹⁷Hawtay telebê İsay bî kîf'a peyser amay. İnan İsay rê vat: “Wayir, key kî ma namê to vat, cîni bili wertê mordeman ra veciyenê.”

¹⁸İsay inan rê nia vat: “Mîn di kî Seytan zê buluski asmên ra gîna waro. ¹⁹Mîn qeweti dê sîma kî sîma maran u thîrbestikan

^e 10:12 *Sodom*: Na suka de gunakarı biye, ay ra Heqi asmên ra adır kîlî varna, miletê a suki pêro qîrr kerdo.

^é 10:13 *Sur bî Sayda*: Ni suki İsrail de nêbi, ay ra miletê ni sukan nêşkiyay bi gesanê İsay bieşîyo pê.

bînê ninganê xo de phan kerê u bî dîsmen'a bas bikerê. Qe çiyê nêşkino sîma rê thaba bikero. ²⁰Feqet sîma kîf mekerê kî cînan sîma say kerdê; kîf bikerê kî namê sîma asmên de ama nusteni.”

İsa Piyo kî Asmên de iy rê düan keno

²¹A sırı, Rowo Bimbareki İsa bî kîf'a kerd pîrr u İsay nia vat: “Piyê min, Wayirê herd u asmêni, to rê şukir kenan. Çıkı to ni çiy mordemanê hekmetinan u baqilan ra dardi we, domananê qickekan rê kerdi ya. Ya Bao, wastena to na biye. ²²Piyê mino kî asmên de her ci amanatê min kerd. Pi ra zobina, kes nêzano Lac kamo. Kes nêzano Pi kamo, teyna Lac zano, u Lac kami kî wazeno bizanerê, jü ki i zanê.”

²³Key kî İsay bî telebanê xo'a teyna mandi, İsay inan rê nia vat: “Geji bê i çıman kî çiyê kî çımê sîma diyê, inan vênenê! ²⁴Sîma rê nay vaceri: Zaf pêxemberan u zaf qîralan wast kî iyê kî sîma diyê, inan bivênerê feqet nêşkiyay bivênerê. İnan wast kî iyê kî sîma eşiyê pê, inan bieşiyê pê, feqet nêşkiyay bieşiyê pê.”

Mesela ciranê rîndi

²⁵Jü ilimdarê itiqati wast kî İsay imtan bikero, ay ra vest ra, İsay ra nia pers kerd: “Malîm, ez se bikeri kî bîresi weşiya bêaxiriye?”

²⁶İsay vat: “Qanunê Heqi de çıkış amo vateni? Owo kî to uca de wanîto, iy ra çıkış fam kenay?”

²⁷Mîrîki ki vat: “Bî zerri u canê xo pêro'a, bî qewet u aqlê xo pêro'a Heqi ra hez bikerê. Xo ra kî senêñ hez kenê, ciranê xo ra ki hini hez bikerê.”

²⁸İsay vat: “To rast vat, ekî nia kenay, resenay weşiya bêaxiriye.”

²⁹Mêrîki wast kî bîxo nêheq meveciyo, ay ra perso de bin pers kerd, vat: “Ma, ciranê mîn kamo?”

³⁰İsay nia vat: “Jü mîrîk key kî suka Yeruşalimi ra şiyenê Eriha, kuno dîzdan dest. Ni dîzdi kîncanê mîrîki vecenê, danê pîro. Waxto kî bîmîro, mîrîki ca verdanê, sonê. ³¹A sırı ki, uca ra jü rayib vêreno ra, rastê mîrîki êno, feqet vêreno ra boverê ray, sono. ³²Na rey, jü mîrîk lêwî ra vêreno ra, no mîrîk ezbeta Levi^f ra biyo. No kî mîrîki vêneno, o ki vêreno ra, sono. ³³Na rey, jü mîrîkê Samirye^g uca ra sono. No kî mîrîki vêneno, zerria xo zan dana. ³⁴Sono lê mîrîki, ronê zeytini bî şerabî risneno dîrbetanê mîrîki ser, piseno. Bado ki mîrîki nisneno hera xo, beno xanî, uca de qaytê mîrîki beno. ³⁵Roca bini, dî peranê siman veceno, dano wayirê xanî, vano, ‘Rînd qaytê ni mîrîki bî. Perio kî mîn do to, ekî iy ra zêdî zay kenay, ez kî peyser aman, danan to.’”

³⁶İsay ilimdarê itiqati ra nia pers kerd: “Gorê to, ni hirê mîrîkan ra kamcini, o mîrîko kî kuti bi dîzdan dest, iy rê ciranını kerda?”

³⁷İlimdarê itiqati nia vat: “Owo kî cî rê zerria xo zan do, yardım kerdo, o.”

İsay ki nia vat: “A waxt, tî ki so, zê iy bîkî.”

İsa kî Marta u Meyremî dero

³⁸İsay bî telebanê xo'a, raya xo rê dewam kerdi, şî jü dewî. Uca de jü cinîki ni kê xo de kerdi meyman. Namê na cinîki Marta bi. ³⁹Jü wua nay esti biye, namê ay ki Meyremî bi. Meyremî bînê nînganê İsay de nisti bi ro, gos nenê İsay ser. ⁴⁰Xeylê guriyê kîyi esti bi, ay ra Marta nêşkiyenê gos bîdero qesanê

f 10:32 Ezbeta Levi: Levi, İsrail de jü aşırı biye. Ni pêro rayibi bi.

g 10:33 Yahudiyan u mîletê Samirye jübini rê dismen bi.

Ísay. Marta ame lê Ísay, iy rê nia vat: “Wayir, tiyay vênenay, wua mîn guri ca verdo mîn ser. Cî rê vacı, mî rê yardım kero.”

⁴¹Nay ser, Ísay Marta rê vat: “Marta, Marta, tî her ci xo rê zaf kenay qısaleti, ⁴²feqet teyna çiyê lazimo. Meyremî owo kî rîndo, o çinít we, no ki cî ra nêno giroteni.”

Ísa düan muskîno

11 Ísay cayê de düay kerdenê. Düayê xo kî qedenay, telebanê xo ra jüyê Ísay rê vat: “Wayir, Yahyay senên kî düay muskîti bi telebanê xo, tî ki bîmuskîni ma.”

²Ísay inan rê nia vat: “Sîma key kî düan kenê, nia vacerê:

‘Ya Piyê mao kî asmên de,

Namê to bimbarek bo.

Hukumdariya to bêro.

³ Her roc rîsqê ma bîdi.

⁴ Gunanê ma ef bîki,

Çıkı ma ki iyê kî ma rê gunan kenê,

İnan ef kenim.

Meverdi ma ray ra vecim.’ ”

⁵Bado inan rê nia vat: “Vacım kî sîma peşew şî kê jü havalê xo, iy rê nia vat, ‘Haval, hirê tenan nanan dêñ bîdi mîn. ⁶Jü havalê mîn ray ra ama, kê ma de thaba çîno, biyari virniya iy.’ ⁷Havalê sîma zerrê kîyi ra nêvano, ‘Mîn ret biverdi! Kêber kilito. Domanê mîn lê mîn de cilî derê. Ez nîka nêşkinan ravezeri thaba to deri.’ ⁸Sîma rê nay vaceri: Mêrik havalina xo ra kî mevezo ra, nan medero, feqet sîma kî pêser pêser wast, a sîri urcenô ra, çiyo kî sîma rê lazimo iy dano sîma.

⁹“Ezi kî sîma rê nay vanan: Sîma biwazerê, Heq dano sîma. Bifeteliyê, vênenê. Kêber bicinerê, sîma rê beno ya. ¹⁰Kamo

kı bıwazero gêno. Kamo kı bifeteliyo vêneneno. Kamo kı kêber bicingo, cı rê kêber beno ya.

¹¹“Wertê sima ra, kamci pi, lacê xo kı cı ra nan bıwazo, kemerı dano cı? Yan masi kı bıwazo, mar dano cı? ¹²Ya ki hak bıwazo, thırbestıkı dano cı? ¹³Eki sima bı zerrıa xoa xırabın'a bılı zanê xelatanê rından biderê domananê xo, Piyê simao kı asmên de, kam kı cı ra Rowo Bimbareki bıwazero, O senêna daa zêdi iy nêdano cı?”

Qeweta İsay Heqi rawa

¹⁴Wertê jü mériki de, cın esti bi, ay ra nêşkiyenê qesi kero. İsay key kı cın wertê mériki ra vet, zianê mériki bi ya u iy qesi kerd. Silxetiya kı na diye, sas bi mand. ¹⁵Tayênan vat: “Seytano^g kı serdarê roanê xırabınano, İsa bı qeweta iy'a, mîleti ra cınan veceno.” ¹⁶Tay binan ki wastenê İsay imtan bikerê. Ay ra İsay ra wasti kı asmên ra jü alameti bımuskino. ¹⁷Feqet İsay çiyo kı inan aqlê xo ra vêrnenê ra zana. Nia vat: “Kamci welat kı mabênen xo de parçdı biyo, o welat rijino. Kamci kê kı mabênen xo de parçdı biyo, o kê vila beno. ¹⁸Eki Seytan wertê xo de parçdı biyo, senên şikino hukumdariya xo rê dewam bikerö? Sıma vanê ‘İsa bı qeweta Seytani'a cınan veceno.’ ¹⁹Ez kı bı qeweta Seytani'a cınan vecenan, mordemê sıma bı qeweta kami'a vecenê? Hesabê ni qesanê sıma, mordemê sıma bıxo sıma ra pers kenê. ²⁰Ez cınan bı qeweta Heqi'a vecenan. No ki muskino kı Hukumdariya Heqi resta sıma.

²¹“Eki jüyo de qewetin bı çhek'a kê xo qori kero, çiyê iy rê qe thaba nêbeno. ²²Feqet key kı mériko de iy ra daa qewetin

^g 11:15 Luka ita de Seytani rê “Balzevul” vano. Yahudiyan no namı nay jü put ra kı pê cı kayê xo bikerê.

şî ni mîrîki ser, bî iy'a şikiya, a waxt çhekê u zîrxê kî pê cî guvano, inan gêno beno, çiyê mîrîki keno vîla.

²³“Kamo kî hetê mî ra niyo, verba mîno; kamo kî mî de arê nêdano, o keno vîla.

²⁴“Cîno kî wertê mordemi ra vecino, yaban yaji de bî reti'a fetelino. Ekî nêdi, vano, ‘Kêyo kî ez cî ra veciyan, peyser sêri kê xo.’ ²⁵Key kî peyser êno, sêr keno kî kê geji kerdê, dê arê. ²⁶Nay dîma sono, xo ra xirabin bî hawt cinan'a pia peyser êno. Ni pêro kunê wertê i mordemi, uca de manê. Ay ra halê ni mîrîki halê xoyê verêni ra beno xirabin.”

²⁷Key kî İsay ni qesi kerdi, wertê silxetiye ra jü cinikî iy rê nia vat: “Geji bê a cinika kî tî arday na dina; geji bê ay kî sitê xo do to!”

²⁸İsay ki vat: “Ay ra zêdi iyê kî qesa Heqi eşinê pê, say kenê, geji bê inan!”

Mîlet wazeno kî alametan bivênero

²⁹Key kî silxetiye biyenê gîrs, İsay inan rê nia vat: “Neslo nikayın neslo de xîrabîno. Mî ra alametan pinê, feqet alameta Pêxember Yunus^h ra zobina alameti nêvînenê. ³⁰Yunus senên kî saba mîletê Ninova alameti bi, Lacê Mordemi ki saba ni nesli alameti beno. ³¹Roca Hesabi de, Hukumdara Veroci bi ni nesli'a pia urcena ra, inan makum kena. Na hukumdarı tê peyniya dina ra amay bi kî gos bîdero hekmetanê Qiral Silemani. Nika nîta de, jüyo kî Qiral Silemani ra daa berco, o esto. ³²Roca Hesabi de, mîletê Ninova bi ni nesli'a pia urcenô ra, ni nesli makum keno. Çıkı mîletê Ninovay qesanê Yunusi kî eşîya pê, tobi kerd. Nika nîta de, jüyo kî Yunusi ra daa berco, o esto.”

^h 11:29 Pêxember Yunus: Yunus zerrê jü masi de hirê roci mandi bi; bado ki Heqi o rusnay bi Ninova, mîletê ucay pêro tobi kerdi bi. Mesih İsa ki merdena xo ra hirê roci tepia amayena xo, bî na mesela'wa qesi keno.

Roştia cani

³³İsay vat: “Kes çila nêvesneno, nêkeno cayê dijdi, yan ki nêkeno bînê qabi. Çila finê cı, dardı kenê kí kamo kí kuno kê, roşti bîvênero. ³⁴Çım roştia cania. Eki çimê to vêneneno, canê to pêro bı roşti'a beno pırr; eki çimê to nêvêneno, canê to wertê tari de mano. ³⁵A waxt rînd hadarê xo bêrê, roştia kí zerrê sima dera, mebêro tari. ³⁶Eki canê sima pêro wertê roşti dero, qe cayê xo tari niyo, senêñ kí çila roşti dana, sima zê a waxti her waxt wertê roşti de benê.”

Wey halê sima rê Ferisi

³⁷İsay kí qeşikerdena xo qedenê, jü Ferisi saba werdi İsa dawetê kê xo kerdi. İsa şı xonça ser, nist ro. ³⁸İsa hona kí nênisti bi ro xonça ser, destê xo gorê adetê inan nêşüti bi. Ferisi kí na diye sas bi.

³⁹İsay Ferisi rê nia vat: “Dest şütene sima manda nay: sima dormê tasıkı ya ki dormê fincanı şünê, feqet zerrê sima çim-vêsanını bı xırabi'a pirro. ⁴⁰Sımayê bêaqılı, Heqi senêñ kí teberê kesi virasto, zerrê iy ki nêvirasto? ⁴¹Nika çikê sima kí esto, biderê feqiran, a waxt her cayê sima beno pak.

⁴²“Wey halê sima rê Ferisiyêñê! Saba Heqi her çiyê xo ra desini ra jüy¹ danê, sima saba punı bı vasanê binan ki desini ra jüy danê. Feqet heqa mordeman nêdanê ya ki Heqi ra hezkerdeni niyanê xo viri. Sıftı ninan bikerê bado desini ra jüy danê. ⁴³Wey halê sima rê Ferisiyêñê! Sima çıqa qayıle xavran de en cayanê virniye de ronisteni rê. Eki meydan de kamo kí bêro sêro, sima bı hurmet'a sılam kero, no çıqa sono

¹ 11:42 Desini ra jü: Yahudiyan çiyo kí kuno dest, i çiyan ra desin de jü saba Heqi danê Mabeda xo.

xosê sima. ⁴⁴Wey halê sima rê! Sima mezelê kî hurindia xo beli niyê, mandê inan! Milet kî inan sero ravêro, nêzano kî i mezelê.”

⁴⁵İlimdaranê itiqati ra jüyê İsay rê vat: “Malım, to kî ni qesan vanay, ma rê ki heqeret kenay.”

⁴⁶İsay vat: “Wey halê sima rê ki ilimdarê itiqati! Sima baranê giranan barê mîleti kenê. Feqet sima bîxo saba ni baran bêçika xo bili nêlewnenê. ⁴⁷Wey halê sima rê, çıki sima mezelanê pêxemberan vîrazenê, feqet ni pêxemberi hetê pi u khalikanê sima ra amay bi kistenî. ⁴⁸Sima bî nia kerden'a hem owo kî pi u khalikanê sima kerdo, iy rê sayidini kenê, hemi ki nay qebul kenê! Çıki pi u khalikanê sima pêxemberi kistê, sima ki ni pêxemberan rê mezelan vîrazenê. ⁴⁹Ay ra Heqi bî hekmet'a nia vato, ‘Ez inan rê pêxemberan u xeberdaran rusnenan. İ ninan ra tay pêxemberan u xeberdaran kisenê, tayênan rê ki zulim kenê.’ ⁵⁰⁻⁵¹No nesil gonia Habilî' ra hata gonia Zekeriyay hesab dano. Zekeriya ki cao kî qurbani amenê vesnayenî mabênenê ucay bi mabênenê Mabedi de amay bi kistenî. Pêxemberê kî dina esta çina amê kistenî, hesabê gonia inan pêronan ni nesli ra pers sera. Heya, sima rê vanan, ninan pêronan ra ni nesli mesul gênê pê. ⁵²Wey halê sima rê ilimdarê itiqati! Kilito kî kêberê irfani keno ya, sima o girot berd. Ni sima bîxo ni kêberi ra kutê zerrî, ni ki sima verda jüyo kî wazeno ni kêberi ra cî kuyo zerrî.”

⁵³İsa kî uca ra şî, Ferisi u ilimdarê itiqati bî qesan'a amay iy ser. İsay ra heqa xeylê ci de persi pers kerdi. ⁵⁴İnan wastenê kî iy fek ra qesanê çewtan bieşiyê pê kî iy nêheq kerê.

i 11:50-51 Habil lacê Ademi. Habil Heqi ver de mordemo rast bi. Herdê dina ser de, mordemo kî en sifti amay bi kistenî, o bi.

Verba dî-rüyini finderê

12 A sıri, tonê mîlet ama cao kî Isa teyo. Uca hente silxet bi kî waxt nêbo kî mîlet jübini phan kero. Isay sîfti, telebanê xo rê nia vat: “Mirazê Ferisiyan ra, dî-rüyini ra xo peyser pêgerê. ²Çiyo kî munitayıyo vecino werti. Çiyo kî wedardayıyo êno zanîteni. ³Çiyo kî sima tari de vato, o pêro roştia tici de êno vateni. Çiyo kî pê kêberanê cadayıyan de dijdi amo qesikerdeni, serê banan ra êno vateni.”

⁴“Havalê mîn, sima rê nay vaceri: Mordeman ra metersê. Î şikinê canê sima bigêrê, feqet ay ra daa zêdi nêşkinê thaba bikerê. ⁵Sima rê nay vaceri: Teyna Heqi ra bitersê. Teyna o şikino canê sima bigêro u sima birusno cenemî. Sima rê vanan: Gerek owo kî sima ci ra bitersê, Heqo. ⁶Phanc milçiki bî dî qurusan'a nênenê roteni? Feqet Heq qe teka de inan xo vira nêkeno. ⁷Heq çend muyê porê sima estê, ay bilî zano. Metersê, sima milçikan ra daa hewlê.

⁸“Sima rê nay vaceri: Kamo kî mîleti ver de mîn qebul keno, ez Lacê Mordemi ki inan virniya melekanê Heqi de qebul kenan. ⁹Feqet kamo kî mîn mîleti ver de inkar keno, ezi kî inan virniya melekanê Heqi de inkar kenan. ¹⁰Owo kî Lacê Mordemi rê qesan vano, o ef beno, feqet owo kî Rowo Bimbareki rê qesan vano, o ef nêbeno.

¹¹“Beno kî rocê sima benê xavra ya ki benê hukumdar u hakiman ver, mevacerê, ‘Ma senên cüab bidim ci?’ yan ‘Ma se vacım?’ Saba nay qısaleti mekerê. ¹²Rowo Bimbarek a waxt çiyo kî sima vacerê, muskino sima.”

Mesela variyetinê bêaqqli

¹³Wertê silxetiye ra jüyê Isay rê vat: “Malîm, bîraê mî rê vacî, mîraso kî piyê mî ra mando, mîn de pari kero.”

¹⁴İsay iy rê nia vat: “Ne bîra, kami ez kerdan hakim kî saba sima ni çiyan parı keri?” ¹⁵Bado İsay silxetiye rê nia vat: “Hadarê xo bêrê. Xo çim-vêsanını ra duri pêgerê; weşiya mordemi çiyê kî i wayirê çiyê, jü a niya.”

¹⁶İsay bado inan rê na mesela qesi kerdî: “Rocê, mîrîko de varyetin esti biyo. Herdê ni mîrîki zaf genim çi-mi denê. ¹⁷Mîrîki xo xo de vato, ‘Ca çino kî ez ni genimi çi-mi ci keri. Ez se bikeri?’ ¹⁸Bado ki vato, ‘Nia kenan: Ambaranê xo riznenan, daa gîrsan virazenan. Genim çi-miyê xo u her çiyê xo ni ambaranê xoyê newiyan de darenan we. ¹⁹Xo rê nia vanan: Canê min, xo rê çiyê to bi serran'a to rê beso. Borî, bisımı, bifeteli, kîfê xo ro sér kî.’

²⁰“Feqet Heqi iy rê vato, ‘Mîrîko bêaqıl! Na peşew, canê xo ra benay. Owo kî to do arê, kami rê mano?’

²¹“Kamo kî saba xo varyetî dano arê, feqet qatê Heqi de varyetin niyo, peyniya iy nia bena.”

Qısaşeti mekerê

²²İsay telebanê xo rê nia vat: “Ay rao kî sima rê nay vaceri: Saba canê xo qısaşeti mekerê. ‘Çık wenim?’ yan ‘Çık gênim pira?’, ninan xo rê qısaşeti mekerê. ²³Can werdi ra ki, kîncı ra ki hewlo. ²⁴Qılancıkan ro sér kerê! Nı ramînê, nı çinenê, nı merekê xo, nı ambarê xo estê. Feqet Heq inan keno mîrd. Sima çuçikan ra daa zêdî hewlê. ²⁵Sima ra qe jüyê bi qısaşeti kerden'a nêşkino omrê xo jü deqa bili derg kero. ²⁶Saba ni çiyê qickeki bili qeweta sima kî çina, saba çiyê bini çay qısaşeti kenê?

²⁷“Sér kerê, sosunu senê benê gîrs. İ nı gurinê nı ki restîki resenê. Sima rê nay vaceri: Qıral Silemani bili gorê hente ihtişamê xo nêşkiya hente jü vilîkî rîndek pira gero. ²⁸Ey simayê kî itiqatê xo kêmiyo! No vaso kî hêgan dero, eyro

esto, sodıra ercino locını. Ancia ki, Heqi no vas bili nia rîndek xemelno, Heq sîma daa zêdi dano pira. ²⁹A waxt, ‘Çık wenim, çıkışım mı?’, saba ninan qisaweti mekerê. ³⁰Miletê dina her waxt ni çiyan dima sonê. Piyê sîmao ki asmên de, o ki zano, sîma rê kînc u werd lazimo. ³¹Sîma Hukumdariya Heqi dima sîrê, a waxt ni ki ênê dayeni.

³²“Tî metersi, ey bela qickeki! Piyê sîmao ki asmên de zerri ra Hukumdariya xo dano sîma. ³³Çiyê xo biroserê, peranê ni çi biderê feqiran. Sîma ki nia bikerê, jü kesê sîmao ki khan nêbeno beno. Jü ki asmên de, gezna sîmawa ki qe nêqedina bena. Uca de qe jü dîzd nêşkino sêro nejdiyê na gezna, loliki ki nêşkinê ay borê. ³⁴Gezna sîma ki koti dera, zerria sîma ki uca dera.”

Her waxt hazır bêrê

³⁵İsay vat: “Sîma her waxt hazır biberê, çilê sîma her waxt bivêserê! ³⁶Xizmetkarê ki veyvî ra amayena wayirê xo pinê, zê inan biberê. Wayir êno, kêber cîneno, xizmetkari ki a deqa iy rê kêber kenê ya. ³⁷Key ki wayir gêra ya kê xo, xizmetkarê ki nêkutê ra, geji bê inan! Sîma rê rastiye vaceri: Wayir kîncanê xo vurneno ya, xizmetkaranê xo saba werdi dano ronistenî, inan rê xizmeti keno. ³⁸Wayir şew nêmi de yan tenêna heri ki bêro, xizmetkarê ki pay derê vênenô, geji bê inan! ³⁹Nay bîzanerê, eki wayirê kîyi bîzanero dîzd kamcin waxt êno, wayir nêverdano dîzd çiyê iy bitiro. ⁴⁰Ay ra sîma her waxt hazır biberê, Lacê Mordemi waxto ki sîma qe nêpi-nê, a waxt êno.”

⁴¹Petrusi nia pers kerd: “Wayir, na mesela saba ma yan saba her kesi vanay?”

⁴²İsay nia vat: “Xizmetkaro sadiq u baqlı kamo? Wayirê iy, iy keno begê xizmetkaranê binan ki waxtê nani de werdê

ninan bidero. ⁴³Wayir kî peyser ama kê, xîzmetkarê xo kî guri sero di, ġeji bê ni xîzmetkari! ⁴⁴Sîma rê rastiye vace-ri: Wayirê iy, idarê kê xo dano iy. ⁴⁵Feqet ekî xîzmetkar kî xo xo de vano, ‘Wayirê mîn hona heri êno’, ay ra dano xîzmetkaranê binan ro, weno, sîmîno, beno serxos. ⁴⁶Wayirê xîzmetkari roca kî xîzmetkar nêpino, saata kî nêzano, a waxt de êno, cezawa de gîranı dano ni xîzmetkari. Niy bêimanan'a jü gêno pê.

⁴⁷“Xîzmetkaro kî wastena wayirê xo zano, feqet xo hazır nêkeno, wastena wayirê xo niano hurindi, ceza iy gîran bena! ⁴⁸Ma, owo kî wastena wayirê xo nêzano, iy rê se beno? Guna xo bîbo ki ceza iy senîk bena. Ê kami kî zêdi amo dayenî, iy ra zêdi êno piteni. Ê kami kî zêdi amo amanat kerdenî, iy ra zêdi êno wastenî.

⁴⁹“Ez aman kî dina bîçarni hurindia adıro kîlî. Keşkanê no adır nîka ra bîvîsenê. ⁵⁰Gereko kî ez jü dec ra ravêriⁱ, hata kî ni deci ra ravêri, baro de gîran mîn serowo. ⁵¹Sîma vanê, ez aman kî sîlametiye biyari herdê dina? Nê, ez aman kî mordeman jübini ra abîrrni. ⁵²Nay ra tepia, mulxitê kamci kîyi kî phanc mordemê, i hirêyin rê didi birrinê ya. ⁵³Pi vera laci de, lac vera pi de, may vera kêna de, kêna vera may de, vîstewriye vera veiyâki de, veiyâki ki vera vîstew-riye de findena.”

Waxtan fam bîkerê

⁵⁴Bado Îsay mîleti rê nia vat: “Sîma key kî vênenê rocawan ra jü hewr berc bi, sîma vanê, ‘Siliye êna’, hini beno. ⁵⁵Eki hetê veroci ra va bêro, sîma vanê, ‘Zaf beno germ’, hini beno.

j 12:50 Greki de “Jü vaftiz esto, gereko ez iy bîbi.” Nejdiyan de Îsay finê çarmix; o niy rê vaftiz vano.

⁵⁶ Sıma dı-rüyini! Sıma herd ro yan ki asmên ro sér kenê, gorê ninan manan vecenê. Senê beno ki waxto ki sıma tey derê, i waxti fam nêkenê?

⁵⁷ “Çay sıma bixo querer nêdanê çiyo ki rasto? ⁵⁸ Ekı jüyê sıma gerrî keno, owo ki destê sıma ra êno, bikerê ki raya mekemi de bêrê weri. Ekı mîrê weri, sıma benê mekemi, vecenê hakimi ver. Hakim ki sıma dano xızmetkari, o ki sıma erceno zerrî. ⁵⁹ Sıma rê vanan: Hata ki dênen xo pêro mederê, nêşkinê zerrî ra veciyê.”

Tobi bikerê

13 A waxt, tay mordemi amay, xeberi day İsay ki, eske-ranê Wali Pilatusi, Celileyican ra iyê ki qurbani serî birrnay bi, inan ra tayêni kisti bi. Gonia ni mileti bi gonia qurbanan'a kuti bi têwerti. ²İsay nia vat: “Gorê sıma, niyê ki amay bi kistenî, Celileyicanê binan ra daa gunakarê. Ay ra na thofanı ame inan ser? ³Nê! Sıma rê vaceri, hini niyo. Feqet ekı sıma tobi mekerê, sıma ki pêro nia mirenê sonê. ⁴Ya ki, des u heşt mordemê ki suka Yeruşalim Şilohi de key ki qulê dêmdiyyay bi ser, kisti bi, sıma saba ninan se vanê? Gorê sıma ni, mileto bino ki Yeruşalim de, inan ra daa gunakar bi? ⁵Nê! Sıma rê vaceri, hini niyo. Ekı sıma tobi mekerê, sıma ki nia pêro mirenê sonê.”

Dara ki meywı nêdana

⁶ Bado İsay na mesela inan rê qesi kerdi: “Baxçê jü mîrîki de, dara hêciri esti biya. Mîrik amo dari de meywı feteliyo, feqet nêdiyo. ⁷Reşberi rê vato, ‘Qay, ez hirê serrio ênan, na dara hêciri de meywı fetelinan, nêvînenan. Na dari bibrnnî! Çay nîta de ca gêna xo ver?’

⁸ “Reşberi vato, ‘Wayir, emseri ki biverdi, ez dormı tenê bikinci, zibil ci keri. ⁹Ekı serrena meywı da, ci rınd; ekı nêda, bibirrnı.’”

İsa Roca Şabati de jü ciniki keno wes

¹⁰Roca Şabati de İsay jü xavra de waaz denê. ¹¹Uca de jü ciniki esti biye; na ciniki rüyê jü cini ra des u heşt serrio ki seqet biye, bi bi bul, qe nêşkiyenê ki xo rast kero. ¹²İsay ki na ciniki diye, veng da ci, vat: “Tİ nêweşiya xo ra xeleşiyay ra.” ¹³İsay destê xo nay ciniki ser. Ciniki a deqa biye rast, Heqi rê şukir kerd.

¹⁴İsay Roca Şabati de na cinika nêwesi kerdi bi wes. Ay ra idarîkarê xavra İsay rê bi hêrs, mileti rê nia vat: “Saba guri-yayenî şes roci estê, i rocan de bêrê, bibê wes. Roca Şabati de mêtê.”

¹⁵İsay iy rê nia vat: “Sımayê dî-rüyinî! Sîma Roca Şabati de gayê xo yan hera xo axuri ra nêvecenê teber, awki nêdanê?

¹⁶Ma na ciniki ki ezbeta İbrahimî rawa, des u heşt serrio ki Seytani dest dera. Ekı Roca Şabati de biya wes, Seytani dest ra xeleşiya ra, nay de ci xırabını esta?”

¹⁷İsay ki nia vat, dismenanê İsay pêroyini ni qesan dîma serm kerdi. Mîleto ki uca de bi pêroyini, çiyê rîndekê nanêni ki İsay kerdi bi, saba inan kêf kerdi.

Toximê xerdeli u mirazê nani

¹⁸Bado İsay nia vat: “Hukumdariya Heqi manda çiki? Ay senêن vaceri? ¹⁹Hukumdariya Heqi, toximê xerdeliyo ki jü mêtîk iy baxçê xo de ramino, manda iy. Toxim beno gîrs, beno dari. Çuçuki serê leyanê na dari de halindi vîrazenê.”

²⁰İsay ancia vat: “Hukumdariya Heqi manda çiki? ²¹Hukumdariya Heqi zê mirazê nania, owo ki ciniki viçkekê gêna, kena wertê mirê xo. No viçkekê miraz mirê leganî pêro keno tîrs.”

Kêbero teng

²²İsa kî şiyenê Yeruşalim, her suki u dewi de findetenê, waaz denê. ²³Jüyê İsay ra pers kerd, vat: “Wayir, iyê kî bixeleşiyê ra, senikê?”

İsay nia vat: ²⁴“Kêberê Hukumdariya Heqi tengo. Sîma rê vanan: Çık kî destê sîma ra êno, bikerê kî kêberê tengi ra ci kuyê zerrî. Zaf kes wazeno kî i kêberi ra zerrî kuyo, feqet nêşkinê iy ra ravêrê. ²⁵Jü deqa êna kî wayirê kîyi urcenô ra, kêber dano ca. Sîma teber de manê, danê kêber ro, vanê, ‘Wayir, kêber akl!’

“Feqet o sîma rê nia vano, ‘Sîma kamê? Koti ra amê, nêzanan.’

²⁶“Sîma ki iy rê nia vanê, ‘Ma bî to'a pia werd, sımit. To ray-olağanê ma de waaz da ma.’

²⁷“O ki nia vano, ‘Ez sîma nas nêkenan u nêzanan sîma koti ra amê. Ey simao kî xirabiyeni kenê, mî ra duri finderê!’

²⁸“İbrahim, İshaq, Yaqub,^k jü ki pêxemberi pêro Hukumdariya Heqi de benê, feqet sîma ercinê teber. Ay ra sîma berbenê u hêrs benê^l. ²⁹Her ca ra mordemi ênê: Rocda ra, rocawan ra, zîmî u veroc ra. Ni Hukumdariya Heqi de sıfra de nisenê ro.

³⁰Nay bizanerê kî iyê kî peyinê, benê sıftein; iyê kî sıfteinê, benê peyin.”

Zerria İsay saba mîletê Yeruşalimi zan dana

³¹A sırı de, tay Ferisi amay, inan İsay rê nia vat: “Nîta ra so cayê de bini. Hirodes wazeno kî to bîkisero.”

^k 13:28 İbrahim, İshaq, Yaqub: Ni khalikê Yahudiyan bi, ninan waxtê verênan de weşiya xo ramitê.

^l 13:28 Sîma hêrs benê: Greki de “Dîdananê xo qırçırçnenê”. Mana na qesa hêrs biyayena.

³²İsay inan rê vat: “Sêrê, a lüye rê vacerê, ‘Eyro jü ki sodîra, cînan kenan teber u nêwesan kenan wes. Roca hirêyini de, ez karê xo qedenenan.’ ³³Feqet gereko kî ez ancia eyro, sodîr, u roca binî raya xo ra sêri; jü pêxember xerca Yeruşalimi cayê bini de bimiro nêbeno!

³⁴“Yeruşalim, Yeruşalim! Tiyay kî pêxemberan kisenay, xeberdaranê Heqi sanay kemeran ver! Senêن kî jü kergî çhêlikanê xo top kena binê perranê xo, mîn ki çend rey wast sima hini top keri, feqet sima nêwast. ³⁵Ay ra Heq kê sima ca verdano, sono. Sima rê nay vaceri: Hata kî sima mevacerê, ‘Owo kî bî namê Heqi'a amo, bimbarek bo!’ sima reyna min nêvênенê.”

İsa kî jü Ferisi dero

14 Jü Roca Şabati^m de, İsa şî kî pilanê Ferisiyan ra jüyê kî uca de nan boro. Çimê her kesi İsay sero bi. ²Vîrniya İsay de, jü mîrik esti bi; canê ni mîrikî pêro awkî top kerdi bi. ³İsay Ferisiyan bî ilimdaranê itiqati rê nia vat: “Qeyda Heqi de, çıkış amo vateni? Roca Şabati de, jüyê de nêwesi wes kerdeni bena yan nêbena?” ⁴Înan vengê xo nêvet. Mîrîko kî nêweso, İsay dest na pîra kerd wes, o rusna kê.

⁵Ferisiyan bî ilimdaranê itiqati rê nia vat: “Lacê sima yan gayê sima kî Roca Şabati de warogino quyi, sima a deqa iy nêvecenê?” ⁶Înan cüabê ni persi nêda.

⁷İsay sér kerd meymanê kî Ferisi saba werdi veng day bi ci, inan xo rê en cayê vîrniye pê girotê. Nay sera, İsay inan rê na mesela qesi kerdi, vat: ⁸“Ekî jüyê saba veyyi say rusna to rê, meso en vîrniye de menisi ro. Wayirê kîyi belkia say rusna jüyo kî to ra ravero. ⁹Ekî tî en vîrniye de roniserê, wayirê

^m 14:1 Roca Şabati: Gorê Kitabê Bimbareki de, na rocî guriyayenî nêbena.

kêyi êno lê to, vano kî, ‘Hurindia xo bîdî ni mîrîki.’ A sırı, tî bî serm'a vezenay ra, sonay en peyniye.¹⁰ Ekî tî şiyay jüveyvi, so en peyniye de ronisi. Wayirê kêyi vacero, ‘Bîra, bê virniye de ronisi.’ A sırı mîleto kî serê xonça de, verê inan de qimetê to beno zêdi.¹¹ Kam kî xo cor de vênenô, o cêr de beno; kam kî xo cêr de vênenô, beno berc.”

Mesela ziyafteti

¹² Bado Ìsay Ferisiyo kî iy veng day bi kê xo, iy rê nia vat: “Tî nanê peroci de ya ki ê sani de veng medi havalanê xo, bîranê xo, mordemanê xo, jü ki veng medi ciranê toyê kî variyetinê. Çıkı i ki peyser veng danê to.¹³ Feqet key kî tî jü ziyafet danay, veng dî mordemê kî feqirê, kudê, seqetê u korê.¹⁴ Ğeji bê to, çıktı ê ninan thabay xo çîno, nêşkinê saba werdi peyser veng derê to. Waxto kî mordemê rasti merdeni ra peyser amay, a waxt awa kî to kerda, Heq verê ay dano to.”

¹⁵ İyê kî serê sifra de, inan ra jüyê se kî ni qesan eşiya pê, Ìsay rê nia vat: “Kamo kî Hukumdariya Heqi de nan boro, ġeji bê iy!”

¹⁶ Ìsay ki iy rê na mesela vati: “Rocê, jü mîrîk ziyafetê de gîrsi dano, xeylê mîleti dawet keno.¹⁷ Waxto kî nan hazır beno, xîzmetkarê xo rusneno kî vacero, ‘Bêrê, nan hâziro.’

¹⁸ “Feqet, pêronan xo rê çiyê manı kerd kî meserê dawet. Jüyê vano kî, ‘Mîn hêgao de newi gîroto, gereko kî ez sêri iy bivêneri. Se beno, quisır de sêr meki.’

¹⁹ “Jüyo de bin vano, ‘Mîn phanc citi gay gîrotê, gereko kî ez sêri inan bivêneri, ala senênenê. Se beno, quisır de sêr meki.’

²⁰ “Jüyo de bin ki vano, ‘Ez newi zeweciyân, nêşkinan bêri.’

²¹ “Xîzmetkar peyser êno, vano, ‘Wayir, hal-mesel nia niawo.’ ‘Wayir ki zaf xuli beno, vano, ‘So veci ray-olağanê suki; mordemê kî feqirê, kudê, korê, seqetê top biki biya!’

²²“Xızmetkar peyser êno, vano, ‘Wayir, mîn vatena to kerdî, feqet hona kê de ca esto.’

²³“Wayir xızmetkarê xo rê vano, ‘Ekî hinio, so rayê kî dormê sukü derê, i cayan ro sér kî, dormê çeperan ro sér kî; mîleto kî vênenay, biya kî kê mîn pîrr bêro.’ ²⁴Sîma rê nay vaceri: Mordemê kî mîn siftı veng day bi cî, inan ra qe jüyê nêşkino nanê mî ra tham bîkero.”

İsay dîma şiyayeni çetîna

²⁵Bado İsa lêwî de xeylê mîletî'a pia ray ra şiyenê. İsa gêra ya, inan rê nia vat: ²⁶“Ekî jüyê êno lê mîn, ma u piyê xo ra, cinik u domananê xo ra, wa u bîranê xo ra, ser ra ki canê xo ra nêvêreno ra, nêşkino telebê mîn bîbo. ²⁷Kamo kî çarmixê xo nêgêno, mî dîma nêno, nêşkino telebê mîn bo.

²⁸“Ekî mabênê sîma ra jüyê wast jü qule bîvirazo, siftı hesab-kitabê xo keno, perê xo bas kenê yan nêkenê. ²⁹Temel kî est, nêşkiya guri bîqedîno, her kes pê cî kayê xo keno, ³⁰vano, ‘Mîrîki baslê inşati kerd, nêşkiya bîqedîno.’

³¹“Ekî jü qîral saba cengi sêro qîralê bini ser, hona kî nêkut ceng, niseno ro, sér keno, xo xo de vano, ‘Eceb, des hazar eskerê mîn, bî vist hazar eskeranê i qîralê bini'a şikinê bas bikerê?’ ³²Ekî bî qîralê bini'a nêşkino bas bîkero, hona key kî duri dero, xeberdaranê xo rusneno kî haştiye senên bena, bîmuşîyo. ³³No saba hergo teka sîma ki niawo. Sîma ra kamcini kî çikê xo esto çîno ca meverdo, nêşkino telebê mîn bo.

³⁴“Soli, çiya de rînda, feqet solî kî thamê xo vindî kerd, reyna nêşkina thamê xo peyser bigêro. ³⁵Nî welî rê xêrê xo beno, ni ki hêgay rê bena zîbil, ercina teber. Kamo kî eşino pê, gos bidero ni qesanê mîn!”

Miya kı biya vindi

15 Taşildari u gunakari amay bi kı gos biderê qesanê Ísay ser. ²Ferisiyan u ilimdaranê itiqati key kı na diye, inan nia vat: “No mîrik gunakaran rê rindo, bı inan'a pia nan weno!”

³Nay dîma, Ísay inan rê na mesela qesi kerdi: ⁴“Vacım, mabênenê sima ra ê jüyê se teni miyê xo estê, ninan ra jüyê biya vindi. A waxt wayirê miyan se keno? Neway u new tenan mergan de ca nêverdano, a miya kı biya vindi hata kı ay mevênero, ay dîma nêsono? ⁵Key kı ay bivênero, bı kêf'a gêno serê hermanê xo. ⁶Key kı gêra ya kê xo, veng dano havalanê xo u cirananê xo, inan rê vano, ‘Bı min'a pia kêf bikerê, miya mina kı bi bi vindi, min a diye!’ ⁷Sima rê nay vaceri: Asmên de ki hinio. Jü gunakar kı saba guna xo tobı biker, saba iy asmên de kêfo de gîrs beno. Neway u new mordemê kı rastê, cı rê tobı kerdeni lazım niya, saba inan na hente kêf nêbeno.”

Perio kı biyo vindi

⁸Ísay nia dewam kerd: “Vacım, ê jü cinikî des perê xoyê simini estê, ninan ra jüyê kı vindi kero jü çila nêfina ci? Hata kı i peri mevênero, her cayê kîyi geji nêkena? Her ca ro sêr nêkena? ⁹Key kı peri di ki, veng dana havalanê xo, cirananê xo vana, ‘Bêrê, bı min'a pia kêf bikerê, min perio kı vindi kerdi bi, o dil!’ ¹⁰Sima rê nay vaceri: Jü gunakari kı tobı kerd, melekê Heqi ki nia kêf kenê.”

Laceko kı biyo vindi

¹¹Ísay vat: “Ê jü mîriki dı lacê xo esti biyê. ¹²Rocê, ninan ra owo kı qico vano, ‘Bao, çiyê to ra owo kı kuno hêsa min, iy bîdi min.’ Pi ki çiyê xo mabênenê dı lacanê xo de parı keno.

¹³“Hirê-çar roci ra tepia, laceko qickek her çiyê xo dano arê, sono welatê de duri. Uca de perio kî dest dero, i pêro gorê kêfê xo zay keno. ¹⁴Her çiyê xo kî qedîno, a welat de vêsania de giranı veciya; no lacek pirtikê nani rê biyo motac. ¹⁵Nay sera, no lacek, ni welati de sono, kuno bînê xızmeta jü mîrîki. No mîrik laceki rusneno kî hêgan de sêro xozan ver. ¹⁶No lacek vêsanîyê ra çiyo kî xozi wenê, iy rê ki rajiyo; ancia ki qe kes thaba nêdano ni laceki.

¹⁷“En peyniye de, aqlê laceki êno serî, nia vano, ‘Iyê kî lê piyê mîn de gurinê, saba werdi xeylê çiyê inan esto; ezi ki nîta de vêsanîyê ra mîrenan! ¹⁸Ezo ravezeri, sêri lê piyê xo, iy rê vaceri: Bao, mîn Heqi bî to rê gunay kerdê. ¹⁹Ez hente hewl niyan kî tî endi vacerê: No lacê mîno. Iyê kî lê to de gurinê, mîn ki inan ra jüyê say kî.’

²⁰“Urceno ra, sono lê piyê xo. Lacek bîxo hona kî duriyo, piyê xo iy vênenô, zerria xo cî rê vêsenâ, vazeno sono, pîrêşino lacê xo ra, phaçi keno. ²¹Lacê xo cî rê nia vano, ‘Bao, mîn Heqi bî to rê gunay kerdê. Ez endi heq nêkenan kî tî vacerê: No lacê mîno.’

²²“Piyê xo xızmetkaranê xo rê nia vano, ‘Rew kîncanê en rîndekan biyarê, iy ra derê. Henguluskî bêçikî ra kerê, çarixan ningan ra derê. ²³Gukê en rîndi biyarê, bîbirrnê, borîm, kêf bîkim! ²⁴Çıkı no lacê mîn merdi bi, feqet merdenî ra peyser ama! Bi bi vindî, feqet nîka ama diyayeni! Ni qesan dîma kêf u kelabut kenê.

²⁵“Laco pil ki hêga de biyo. Key kî reseno nejdiyê kîyi, vengê kay u kêfi eşino pê. ²⁶Veng dano xızmetkaran ra jüyê, cî ra pers keno, vano, ‘Se biyo, no cî vengo?’

²⁷“Xızmetkar vano, ‘Bîraê to peyser ama, piyê to wes u war rest iy. Ay ra, guko kî en rîndo, o bîrrna.’

²⁸“Laco pil hêrs beno, nêwazeno sêro zerrê kîyi. Piyê xo vecino teber, cî rê mîneti keno. ²⁹Lacê xowo pil vano, ‘Qay, ez çend serrio zê xizmetkaran to rê gurinan. Qe qesa to ra nêve-cinan, feqet to jü bîzêk bili nêda min kî bî havalanê xo'a kêf bikeri. ³⁰Ni lacê to çiyê to ciniyanê xirabınan de werd, nîka ki peyser amo, to saba iy guko en rînd serî birrno!’”

³¹“Pi vano, ‘Lacê min, tî her waxt lê min deray, çıkışê min kî esto, ê towo. ³²Feqet gereko kêf bikim, sa bibim. Bıraê to merdi bi, peyser ama; bi bi vindi, ama diyayeni.’”

Xızmetkar xilebaz

16 İsay telebanê xo rê mesela de nanêni qesi kerdî: “Waxtê jüyê de, jü bego de varyetin esti biyo. Ni begi saba guriyê xo, jü xızmetkar giroto pê. Rocê, heqa ni xızmetkari de gerrî sono begi rê, vanê, ‘No mîrik peranê to zay keno.’ ²Beg veng dano cî, vano, ‘Ni çi qeseyê heqa to de ênê gosê min? To bî peranê min'a se kerd? Hesab bîdi. Tî endi xızmetkarê min niyay.’

³“Xızmetkar xo xo de vano, ‘Ez nay ra tepia se kenan? Beg min guri ra ercen. Dest payê min qewetin niyê kî hêgan de biguri. Dest akerdeni ra ki serm kenan. ⁴Feqet, ez zanan se bikeri. Ezo xo rê havalan bivêneri; begi kî ez guri ra estan, i min bigêrê kîyanê xo.’

⁵“Nay sera, kamo kî begê iy rê dêndaro, veng dano inan. Mordemê sıfeyini ra pers keno, ‘Begê mi rê çıqa dênenê to esto?’

⁶“O ki vano, ‘Se bîros ronê zeytini.’

“Xızmetkar xeta dêni dano cî, vano, ‘Bigi phancas bîros binusnî.’

⁷“Na rey dêndarê bini ra pers keno, ‘Dênenê to çıqawo?’

“O ki vano, ‘Dênenê min se çalîk genîmo.’

“Xızmetkar ki vano, ‘Bigi na xeti, heştay çalîk binusnî.’

⁸“Key kî beg xızmetkarê xilebazi nia baqlî vênenô, iy goyne-no. Xora mordemê na dina, mabênenê neslê xo de, mordemê kî Heqê xo de rastêⁿ, inan ra daa baqlî. ⁹Ez sima rê nay vaceri: Na dina de, mal-milkê xo saba havalını zay bikerê. Ekî sima nia bikerê, mal-milkê sima kî qediya, a dina de, banê kî qe nêrîjinê, sima uca de qebul benê.”

Hem Heqi rê hem peran rê xızmetî nêbena

¹⁰İsay nia dewam kerd: “Kamo kî guriyê qıcı de guvan dano, guriyê gırsi de ki guvan dano. Kamo kî guriyê qıcı de xilebazo, guriyê gırsi de ki xilebaz beno. ¹¹Ekî sima, mal-milkê na dina de wayirê guvani niyê, kam ȝezna dina binî amanatê sima keno? ¹²Ekî sima amanatê sari de wayirê guvani niyê, a waxt kam thaba dano sima kî cî rê wayirini bikerê?

¹³“Qe kes nêşkino dî wayiran rê xızmetî bikero. Ya jüyê ra hez keno, i bini ra hez nêkeno; ya ki jüyê rê sadîq beno, i bini çimê xo nêvêneno. Sima nêşkinê hem Heqi rê hem ki peran rê xızmetî bikerê.”

¹⁴Ferisiyê kî peran ra hez kenê, ni qesanê İsay kî eşiyay pê, pê cî kayê xo kerdê. ¹⁵İsay inan rê nia vat: “Sîma wazenê kî verê mîleti de xo pak bîmuskînê. Feqet Heq, zerria sima de çek esto, zano. Çiyo kî çimê mordemi de hewlo, qatê Heqi de sermo.

¹⁶“Qanunê Pêxember Musay u kîtabê pêxemberan^o, hata waxtê Yahay, ray muskitê sima. Yahay dîma, Mijdania Hukumdariya Heqi êna dayeni; a roc ra nat, her kes qeyret keno kî Hukumdariya Heqi kuyo. ¹⁷Herd u asmên daa ret vindi beno, feqet Qanunê Heqi ra jü herfi bili vindi nêbena.

ⁿ 16:8 Mordemê kî Heqê xo de rastê: Greki de “Domanê Roştî”

^o 16:16 Qanunê Pêxember Musay u kitabê pêxemberan: Ninan Kıtâbê Bimbarekê kî Yahudi qebul kenê.

¹⁸ “Kamo kî ciniya xo ca verdo, ciniya de bin'a bîzeweciyo, na zina bena. Owo kî, cinika kî mîrdê xo ca verdo, bî a cinik'a bîzeweciyo, o ki zina keno.”

Mêrîko variyetin u Lazar

¹⁹ İsay vat: “Waxtê jüyê de, mîrîko de variyetin esti biyo. Wertê kîncanê suranê ketenan de, wertê bolixiyê de, her roc kîf kerdo. ²⁰ Jü ki, jü mîrîko de feqir esti biyo. Namê ni mîrîki Lazar biyo. Canê ni Lazari pêro wertê khulan de biyo. No mîrik her waxt berdê, verê kêberê ni mîrikê variyetini de vîrdê ra. ²¹ Pino kî çîk kî xonça ni mîrikê variyetini ra peyser mano, iy boro, vîrê xo mîrd kero. Hetê ra ki kutiki ênê, khulanê niy bales kenê.

²² “Rocê, no feqir Lazar mireno. Meleki iy benê lê İbrahimî. No mîrîko variyetin ki mireno, iy kenê mezeli. ²³ Diyarê merdan de wertê decanê gîranan de biyo. Duri ra İbrahimî, lê İbrahimî de ki Lazari vîneno, ²⁴ vano, ‘İbrahim, piyê mîn! Mî rî bê ramî! Lazarı bîrusnî lê mîn kî bêçika xo awkî ra no, zianê mî ra no. Wertê na adırı kîlî de can-roê mîn ancino.’

²⁵ “İbrahim vano, ‘Lacê mîn, biya xo viri, to a dina de hêsa xoa rîndini gîrotî, Lazarı ki hêsa xoa xîrabiye gîrotî. Nîka o nîta de wertê retiyê dero; tî wertê decanê gîranan deray. ²⁶ Jü ki mabênenê ma de, çala henêni esta kî nî kes nîta ra şîkino bêro lê to, nî ki uca ra kes şîkino bêro nîta.’

²⁷ “Na rey mîrîko variyetin vano, ‘İbrahim, piyê mîn, se beno, Lazarı peyser bîrusnî dina, kî piyê mîn. ²⁸ Ê mîn, phanc bîraê mîn estê. Sêro inan rî vacero, i ki mîrê mekuyê wertê ni cayê deci.’

²⁹ “İbrahim vano, ‘Înan de kîtabê Musay u ê pêxemberanê binan estê. Gos bîderê ni qesan, beso.’

³⁰ “Mêriko variyetin vano, ‘Nê, İbrahim piyê mîn! Ekî wertê merdan ra jü merdi sêro lê inan, i tobi kenê.’

³¹ “İbrahim nia vano, ‘Ekî bîraê to Musa u pêxemberanê binan say nêkenê, merdan ra jüyê wes bêro, i ancia ki inam nêkenê.’”

Guna, itiqat, u efkerdiş

17 İsay telebanê xo rê nia vat: “Çiyê kî mordeman ray ra vecerê, benê, feqet kam kî beno sebebê çiyê nanênan, wey halê iy! ²Kam kî ni qickekan ra jüyê ray ra vecero, wey halê inan! Kam kî ninan ray ra vecero, kemera arêy vilê iy ra bêro girêdayenî, bercio dengiz, saba iy daa rindo. ³Hadar bêrê! Ekî bîranê sîma ra jüyê guna kerdi, cî rê xuli bêrê; iy kî tobi kerd, iy ef bikerê. ⁴Ekî rocê de hawt rey sîma rê guna kerdi, feqet hawt rey ama, vat, ‘Tobi kenan’, sîma iy ef bikerê.”

⁵ Hawariyan İsay rê vat: “İtiqatê ma bîzêdîni.”

⁶ İsay inan rê nia vat: “Ekî hente toximê xerdeli itiqatê sîma bîbo, na dara tüye rê vanê, ‘Kokê xo herd ra vecî, so wertê dengizi de roni’, a ki sîma say kena.

⁷ “Vacım, jü xîzmetkarê sîma esto, sîma rê citî ramino ya ki şüianeyenî keno. Key kî hêga ra ama, cî rê vanê, ‘Bê sıfra de ronisi?’ ⁸Nê, sîma vanê, ‘Nanê mîn hazır kî, so peşmala xo gîrê de, key kî ez wenan, siminan, mî rê xîzmeti biki. Tî bado borî, bîsimî.’ ⁹Ekî xîzmetkarê sîma vatena sîma kerdi, sîma cî rê vanê, ‘Heq raji bo?’ ¹⁰Sîma ki iyê kî sîma ra amê wastenî, i pêro kî kerdê, saba inan vacerê, ‘Ma xîzmetkarê bêqimetim. No guriyê ma bi, ma kerd.’”

Des mordemê kî nêweşiya cuzamı gırotê

¹¹ İsay hetê suka Yeruşalim ser raya xo rê dewam kerd. Cao kî mabênenê Samirye bi Celile dero, uca ra vêrd ra. ¹²İsa kî kut

jü dewi, uca de des mordeman de nêweşıya cuzamı^p esti biye. İ duri de findetê, ¹³inan veng da u vat: “İsa, Wayirê ma, ma rê bê ram!”

¹⁴Key kî İsay i di, vat: “Sêrê, rayibi sîma bivênerê.” Ni des mordemi key kî kutê ray, biyê wes. ¹⁵Wertê ninan ra jüyê sér keno kî biyo wes, êno lê İsay. Veng dareno we, Heqi rê şukir keno. ¹⁶Xo ercenô ninganê İsay ver, rüyê xo nano herdi ser, iy rê vano: “Heq to ra raji bo!” No mîrik Samirye ra bi.

¹⁷İsay vat: “İyê kî biyê wes des teni nêbi? İ new teniyê bini koti derê? ¹⁸Ni mordemê ğeribi ra zobina kes niama, Heqi rê şukir bikero?” ¹⁹Bado İsay mîriki rê vat: “Urcı pay, so; itiqatê to ti xelesnay ra.”

Hukumdariya Heqi key êna?

²⁰Ferisiyan İsay ra pers kerd, vat: “Hukumdariya Heqi key êna?”

İsay vat: “Hukumdariya Heqi kî bêro, hini bî çiman'a nêna vîniteni. ²¹Mordemi nêvanê, ‘Sêr kerê, Hukumdariya Heqi nîta dera!’ ya ki ‘Uca dera!’ Çıkı Hukumdariya Heqi mabênenê sîma dera.”

²²Bado İsay telebanê xo rê vat: “Rocê henêni ênê kî sîma wazenê rocanê Lacê Mordemi ra jü rocı bivênerê, feqet nêvénenê. ²³Mordemi sîma rê vanê, ‘Sêr kerê, Lacê Mordemi uca dero’, ‘Sêr kerê nîta dero!’ Sîma meserê cayê, ninan dîma mevazerê. ²⁴Amayena Lacê Mordemi zê buluski bena. Senên kî bulusk sano asmên, uca de her ca keno roşti, amayena Lacê Mordemi ki hini bena. ²⁵Feqet sıftı, gereko kî Lacê Mordemi zaf decan bancero u hetê ni nesli ra mîro qebul kerdeni.

^p 17:12 Nêweşıya cuzamu: Nêweşıya de girani biye. Her cayê cani de khuli veci-yenê. Na nêweşıye şikiyenê jüyê ra ravê ro jüyê bini, ay ra kam kî biyenê nêwes, mîleti i nêgirotenê wertê xo.

²⁶ “Waxto kî Lacê Mordemi ama, her çî beno zê rocanê waxtê Nuhi. ²⁷Hata a roca kî Nuh nist gemi, miletî werdenê, simitenê, zeweciyenê. Bado thofanı ama, pêro qîrr kerdê. ²⁸Waxtê Luti de ki hini bi. A waxt ki miletî werdenê, simitenê, girotenê, rotenê, ramitenê, bani vîrastenê. ²⁹Feqet roca kî Lut Sodom ra veciyo, asmên ra adır-kılı vara. Miletê ucay pêro qîrr biyo. ³⁰Roca kî Lacê Mordemi reyna bîaşıyo, a rocı ki hini beno.

³¹ “A rocı de kamo kî serê bani dero, mekuyo zerrê kîyi, çiyê xo megêro. Kamo kî hêga dero, o ki peyser mîro. ³²Çiyê kî amay bi ciniya Luti^q ser, inan biyarê xo viri! ³³Kam kî wazeno canê xo bîxelesno ra, iy vindi keno. Kam kî canê xo vindi keno, iy xelesneno ra. ³⁴Sîma rê nay vaceri: A peşew, dî teniyê kî jü cılı derê, inan ra jüyê êno giroteni, jüyê uca de verdino. ³⁵⁻³⁶Dî cinikê kî pia genim renê ra, inan ra jüyê êna giroteni, jüyê uca de verdina.”

³⁷Teleban vat: “Wayir, na koti de bena?”

Ísay ki vat: “Bînatı kî koti de bi, heli topê ucay benê.”

Her waxt düan bikerê

18 Bado Ísay telebanê xo rê mesela nanêni qesi kerdî kî i her waxt düan bikerê, qe bêzar mebêrê. ²İy nia vat: “Waxtê jüyê de, jü suki de, jü hakim esti biyo. No hakim ni Heqi ra tersenê, ni ki miletî ra serm kerdenê. ³Na suki de jü ki cinika de viyay esti biya. Na cinika viyaye her waxt şiyenê hakimi, vatenê, ‘Mêrîko kî ez gerri kerdan, heqa min iy ra bigi.’

^q 17:32 Waxto kî cinika Luti suka Sodom ra rema, gos nêda Heqi u pê xo ro sêr kerd; ay ra hurindia xo de, soli ra biya ustını.

⁴“Hakimi sıftı nêwasto ciniki rê yardım kero. Feqet, bado xo xo de vato, ‘Ez Heqi ra nêtersenan, mîleti ra serm nêkenan.

⁵Feqet na cinika viyay mîn ret nêverdana. Ekî ez heqa nay megeri, na nia her waxt êna, mîn canê mî ra bêzar kena.””

⁶Ísay nia vat: “Gos biderê, hakimo kî heqa kesi nêdano, iy se vato. ⁷Ekî iyê kî Heqi saba xo çinîtê we, peşew peroc veng derê Heqi, o heqa inan nêdano ci? Ínan zaf dano piteni?

⁸Sîma rê vanan: Heq heqa inan rew dano. Feqet key kî Lacê Mordemi ama, rüyê dina de itiqat vênenô?”

Düayê Ferisi u ê taşildari

⁹Tay mordemi esti bi kî xo rast diyenê, i binan ro cor ra sêr kerdenê. Ísay inan rê na mesela qesi kerdi: ¹⁰“Rocê, dî mordemi şiyê Mabedî kî düan bikerê, ninan ra jüyê Ferisi biyo, o bin ki taşildar biyo. ¹¹Ferisi pay ra saba xo nia düay kerdê, ‘Heqo, to rê şukir bo. Ez zê mordemanê binan dijdini, xilebazını, zina nêkenan, zê ni taşildarı ki niyan. ¹²Heştê de dî roci, roci gênâ pê; owo kî kuno mîn dest, ê iy ki desin de jü danan.’

¹³“Taşildar ki duri de findeto. Key kî düay kerdê, hente serm kerdo kî nêwasto rüyê xo bili açarno asmên. Do sênen xo ro, vato, ‘Ya Heq, rama xo bimuskinî mîn. Ez mordemo de gunakaran!’

¹⁴“Sîma rê nay vaceri: Ni dî mordeman ra Ferisi nê, taşildar ef bi, hini şî kê xo. Çıkı kam kî xo cor de vênenô, cêr de beno; kam kî xo cêr de gêno pê, beno berc.”

Domananê qickekan benê lê Ísay

¹⁵Tayênan domanê qickeki bili ardenê lê Ísay, wastenê kî Isa dest inan ra no. Teleban kî na diye, inan rê xuli bi. ¹⁶Feqet Ísay veng da domanan, teleban rê vat: “Raverderê, domani

bêrê lê mîn, raya inan kip mekerê. Hukumdariya Heqi kamo kî zê ni domananê qickekano, ê inana. ¹⁷Sîma rê rastiye vaceri: Kamo kî Hukumdariya Heqi zê jü domani qebul nêkeno, qe jü waxt nêşkino na hukumdariye kuyo.”

Mêriko variyetin

¹⁸Pilanê ucay ra jüyê Îsay ra pers kerd: “Malîmê mîno rînd, ez se bikeri kî biresi weşiya bêaxiriye?”

¹⁹Îsay vat: “Tî çay mî rê vanay ‘rînd’? Xora jüyo rînd esto, o ki Heqo. ²⁰Emiranê iy zanay: Zina meki, kesi mekisi, dijdini meki, züri ra sayidîni meki, ma u piyê xo rê hurmeti biki.”

²¹Mêriki vat: “EZ domanina xo ra nat ninan pêronan anan hurindi.”

²²Îsa kî nay eşiya pê, vat: “Hona çiyê de to kêmîyo. Çikê to kî esto çino, pêro bîrosî, peran pêronan bîdi feqiran. Eki to hini kerd, asmên de gezna to bena. Bado ki mî dîma bê.”

²³No mîrik zaf variyetin bi. Ay ra o kî ni qesan eşiya pê, murux verda ra. ²⁴Îsay kî o hini di, nia vat: “İyê kî variyetinê, saba inan kutena Hukumdariya Heqi çetina! ²⁵Saba variyetinan, kutena Hukumdariya Heqi, jü deve lana derjini ra ravêrnayış ra daa çetina.”

²⁶İyê kî nay eşiyay pê, inan vat: “Eki hinio, kam şikino bixeleşîyo ra?”

²⁷Îsay ki vat: “Owo kî mordem nêşkino bikerô, Heq şikino bikerô.”

²⁸Petrusi Îsay rê vat: “Ma her çiyê xo ca verda, to dîma amayim.”

²⁹Îsay inan rê vat: “Sîma rê rastiye vaceri: Kami kî saba Hukumdariya Heqi kê xo, ciniya xo, wa u bîraê xo, ma u piyê xo, yan ki domananê xo ca verdo, ³⁰na dîna de ninan ra qat qat peyser gêno; a dîna de ki beno wayirê weşiya bêaxiriye.”

**İsa reya hirêyînî qalê merdena xo
u peyser amayena xo keno**

³¹Na rey İsay des u dî hawariyê xo anti jü kosı, inan rê vat: “Ma nika sonim suka Yeruşalimi. İyê kî pêxemberan Kıtabo Bimbareki de saba Lacê Mordemi vati bi, i pêro ênê hurindi. ³²Lacê Mordemi danê destê miletanê binan, pê cî kayê xo kenê, iy rê kifiran kenê, tüyê cî kenê. ³³İy sanê qırbacan ver, kisenê. Feqet o roca hirêyînî de merdeni ra peyser êno.”

³⁴Hawariyan ni qesan ra qe thaba fam nêkerdê. Mana ni qesan inan rê dijdi mandi bi; aqlê inan ni qesi gotir nêkerdê.

İsa çimanê jü kori keno ya

³⁵Key kî İsa amay bi nejdiyê suka Eriha, kınarê ray de jü mîrîko de kor nisti bi ro, dest kerdi bi ya, peri top kerdenê. ³⁶Mîrîko kor key kî vengê silxetiye eşiya pê, pers kerd, vat: “Se biyo?”

³⁷Mordeman cî rê vat: “İsayê Nasiray nîta ra vêreno ra.”

³⁸Mîrîkê kori, veng da, vat: “Lacê Dawudi^r İsa, mî rê bê ramî!” ³⁹İyê kî virniye ra şiyenê, mîrîki rê xuli biyê, wastê kî vengê iy bîbirrnê. Feqet mîrîki vengê xo daa zêdi kerd berc, vat: “Lacê Dawudi, mî rê bê ramî!”

⁴⁰İsa findet, emîr kerd kî mîrîki biyarê lêwi. Mîrîk kî ama nejdi, cî ra pers kerd: ⁴¹“Çık wazenay, saba to se bikeri?”

Vat: “Wayir, ez wazenan kî bîvîneri.”

⁴²İsay vat: “Çîmê to bîvînerê. İtîqatê to, tî xelesnay ra.”

⁴³Mîrîki a deqa di. Heqi rê bî şukîr kerden'a, İsay dîma şî. Mîleto kî na diye, inan pêronan ki Heqi rê şukîr kerd.

^r 18:38 *Lacê Dawudi*: Kitabê Bimbareki seserran raver vati bi kî Mesih ezbeta Qiral Dawudi ra êno. İsa na ezbeti ra amay bi.

İsa u Zaxa

19 İsa suka Eriha ra vêrdenê ra. ²Eriha de jü mêtîko de variyetin esti bi, no mêtîk serê taşildaran bi. Namê niy Zaxa bi. ³İy wast kî İsay bîvênero, feqet lesa xo kilm biye. Ay ra silxetiye ra nêşkiya İsay bîvênero. ⁴Waxto kî İsa uca ra ravêrenê, Zaxa virniye ra vast, veciya dara hêciri ser kî İsay bîvênero.

⁵İsa key kî ama verê dari, cor ro sêr kerd, vat: “Zaxa rew uca ra bê war! Ez gereko kî eyro kê to rê biberi meyman.”

⁶Zaxa bî lez'a ama war. İy İsa kê xo de bî kêf'a kerd meyman.

⁷Kami kî na diye, nia vat: “İsa jü gunakari rê bi meyman!”

⁸Zaxa vest ra pay, İsay rê nia vat: “Wayir, nêmê mal-milkê xo danan feqiran. Eki min jüyê ra bî nêheqi'a thaba giroto, çar qatê iy peyser danan.”

⁹İsay nia vat: “Eyro no kê rest xeleşiyayenî. Çıkı no mêtîk ki domanê İbrahimio. ¹⁰Xora, Lacê Mordemi ama kî owo kî biyo vindi, iy bîvênero, bixelesno ra.”

Mesela des peranê siman

¹¹Silxetiye key kî gos nenê ni qesan ser, İsa amay bi nejdiyê Yeruşalimi. Mîleti qa vatenê, Hukumdariya Heqi nejdiye de êna meydan. Ay ra İsay inan rê mesela nanêni qesi kerdi: ¹²“Pilanê mîleti ra jü mêtîk sono welatê duri kî qıral hukumdarını bidero ni mêtîki. No mêtîk peyser bêro kî welatê xo rê hukumdarını bikero. ¹³No mêtîk veng dano des xızmetkaranê xo, ê hergo tekê jü perê simi^s dano cî, vano, ‘Hata kî ez ênan, ni peran bizêdînê.’

^s 19:13 Perê simi: Greki de “Mina”; perio kî vera nejdiyê se rocê guri de êno giroteni.

¹⁴“Feqet mîletê ni welati i mîriki ra qe hez nêkerdenê. Ay ra tay pilê welati rusnê lê qîrali. Înan cî rê nia vato, ‘Ma nêwazenim no mîrik ma rê hukumdarını bîkero.’

¹⁵“Feqet ancia ki no mîrik ni welati rê biyo hukumdar. No key kî peyser amo, veng do xîzmetkarê kî peri day bi cî. Înan ra pers kerdo, wasto kî bîmuşîyo, inan peri çîqa zêdînê. ¹⁶Xîzmetkaro sıfteyin amo, vato, ‘Wayir, sîma jü perê simi day bi mîn, mîn o kerd des teni.’

¹⁷“Hukumdari iy rê vato, ‘To rînd kerdo, tî xîzmetkaro de rînday! Tî guriyê qîckeke de sadîq biyay. Ay ra des sukan tî idarı kenay.’

¹⁸“Xîzmetkarê dîdeyini nia vato, ‘Wayir, sîma jü perê simi day bi mîn, mîn o kerd phanc teni.’

¹⁹“Hukumdari vato, ‘Tî ki phanc sukan idarı kenay.’

²⁰“Bado xîzmetkaro de bin êno, vano, ‘Wayir, perê to nawo. Mîn o kerd wertê jü dîsmalı, dard we. ²¹Tî mîriko de çetinay; ay ra, ez to ra tersan. Çiyo kî heqa to tey çîna, iy gînay; owo kî to nêramîto, iy çinenay.’

²²“Hukumdari iy rê nia vato, ‘Tî cî xîzmetkaro de xîrabınay! Qesawa kî fekê to ra veciya, ez bî a qesa'wa to makum kenan. To zanenê, ez mîriko de çetinan, çiyo kî heqa mîn tey çîna, iy gînan; owo kî mîn nêramîto, iy çinenan. ²³A sırı perio kî mîn day bi to, çay to nêzedîna? Key kî peyser aman, mîn perê xo bî faiz'a girotenê.’

²⁴“Bado hukumdari iyê kî dormî derê, inan rê vato, ‘Peran, ni xîzmetkari ra bigêrê, owo kî des teni zêdînay bi, bîderê iy.’

²⁵“Mîrikan hukumdari rê vato, ‘Feqet wayir, ê iy xora des perê xoyê simi estê!’

²⁶“Hukumdari ki inan rê nia vato, ‘Kamo kî çiyo kî dest dero, iy keno zêdi, ê iy daa zêdi êno dayeni. Kamo kî çiyo kî dest dero, nêşkino bizêdîno, çikê xo esto çîno, dest ra êno girotenî.

²⁷Dîsmenê mînê kî nêwazenê ez bîbi hukumdar, inan ki biyarê nîta, verê çimanê mîn de bikiserê.’ ”

İsa zê qıralan kuno Yeruşalim

²⁸İsay kî ni qesi qesi kerdê, kut ray kî sêro Yeruşalim. İsa virniya teleban ra şiyenê. ²⁹Dewa Beytfaci bî dewa Beytania, sênê Koyê Zeytini de bi. İsa kî ama nejdiyê ni dewan, dî telebê xo virniye ra rusnay. ³⁰İnan rê nia vat: “Sêrê dewa boveri; sima kî şî uca, jü kurîkê girêdayi vênenê. Ê ni kurîki hona qe kes nînisto cî. İy akerê, biyarê mî rê. ³¹Ekî jüyê sima ra pers kero, ‘Sima çay ni kurîki verdanê ra?’, vacerê, ‘Wayiri rê lazimo.’ ”

³²Dî telebi şî, her çî zê vatena İsay di. ³³Senê kî inan kurîk verda ra, wayiranê kurîki vat: “Kurîki çay verdanê ra?”

³⁴Teleban vat: “Wayiri rê lazimo.”

³⁵İnan kurîk ard İsay rê, kîncê xo estê serê kurîki; bado ki İsa nisna ser. ³⁶İsa key kî kut ray, mîleti ki kîncê xo fitenê raya iy ser.

³⁷Raya kî Koyê Zeytini ra amenê war, İsa amay bi nejdiyê ucay. Telebanê İsay ra jü silxetiye, inan pêronan kirametê kî di bi, saba inan sa bi. İnan bî vengê berci'a Heqi rê şukir kerd u nia vat:

³⁸“Qıralo kî bî namê Heqi'a amo, o bimbareko!

Asmên de silametiye bîbo, cor de Heqi rê şukir bo!”

³⁹Silxetiye ra tay Ferisiyan İsay rê vat: “Malım, vengê telebanê xo bibîrrnî!”

⁴⁰İsay inan rê nia vat: “Sîma rê nay vaceri: Ekî i vengê xo bibîrrnê, kemeri qirrenê!”

İsa saba Yeruşalimi berbeno

⁴¹İsa amay bi nejdiyê Yeruşalimi. İy kî sukü diye, berba,

⁴²ay sera nia vat: “Keşkanê to ki eyro bizanenê raya kî sona

sılametiye! Feqet tı na ray hona nêskinay bivênerê. ⁴³Rocê êna kî dismenê to dormê to bî çeperan'a munenê. To gênê mabênenê xo, her het ra ênê to ser. ⁴⁴To ki, miletê to ki phan kenê, to kenê têser u têbini ra. Çıkı roca kî Heq ama to bixelesno ra, to a roci ferq nêkerdi.”

İsa Mabedî thal keno

⁴⁵İsa kut hewliya Mabedî, mîleto kî uca de çi rotenê, i kerdi teber, ⁴⁶inan rê nia vat: “Kîtabo Bimbarek nia vano: ‘Kê min beno kê düan’; feqet sîma nîta kerdo lana dîzdan.”

⁴⁷İsay her roc Mabed de waaz denê mîleti. Rayibê pili, ilimdarê itiqati, jü ki pilanê mîleti wastenê kî iy bîkiserê. ⁴⁸Mîleti zaf rînd gos nenê İsay ser, ay ra inan nêzanenê İsay senêni bîkiserê.

Hukmê İsay pers beno

20 Rocê, İsay Mabed de waaz denê mîleti, inan rê Mijdania Xeleşiyayenî qesi kerdenê. Rayibê pili, ilimdarê itiqati, jü ki pilê mîleti amay kî İsay de qesi bikerê. ²İy ra nia pers kerdê: “Ma rê vacı, tı ninan bî kamci hukm'a kenay? Kami no hukim da to?”

³İsay ki inan rê vat: “Ezi ki sîma ra persê pers bikeri. Mî rê vacerê, ⁴Yahyay kami ra izni giroti bi kî mîlet vaftiz kerdenê? Heqi ra yan mordeman ra?”

⁵İnan mabênenê xo de persê İsay ser qesi kerd, na rey inan nia vat: “Ma nîka vacım, ‘Heqi ra girot’, vano ‘A sıri sîma çay bî iy'a inam nêbiyê?’ ⁶Nê, ekî vacım, ‘Mordeman ra girot’, mîlet pêro ma sano kemeran ver. Çıkı pêro inam kenê kî Yahya pêxembero.”

⁷En peyniye de inan nia vat: “Ma nêzanım Yahyay kami ra izni girota.”

⁸İsay ki vat: “Ezi ki sîma rê nêvanan, ninan bî kamci hukm'a kenan.”

Mesela baxçê henguran u ê reşberan

⁹Bado İsay mîleto kî uca de inan rê mesela nanêni qesi kerdi, vat: “Rocê, jü mîrîki henguri nê ro, ni bağê henguran bî kira'wa do reşberan, xeylê waxt welat ra şîyo duri. ¹⁰Waxtê henguran kî amo, mîrîki jü xîzmetkar rusno, awa kî henguran ra kuna hesa iy, ay bigêro. Reşberan do xîzmetkari ro, dest thal rusnê. ¹¹Xîzmetkarê de bini rusneno. Danê iy ro ki, ci rê qesan vanê, dest thal rusnenê. ¹²Mîrîk jûyê de hirêyini rusneno. Reşberi iy ki kenê dîrbetin, ercenê teber.

¹³“Wayirê baxçi vano, ‘Ez nîka se bikeri? Layîkê xowo kî ci ra zaf hez kenan, iy birusni, belkia iy say kenê.’

¹⁴“Reşberi key kî lacê wayiri vênenê, mabênenê xo de nia qesi kenê, ‘No wayirê merasio, ma kî niy bîkisim, no meras ma rê mano.’ ¹⁵Înan o baxçi ra esto teber, kisto. Nîka wayirê baxçi inan rê se keno? ¹⁶Êno, reşberan kiseno, baxçi ki dano mordemanê binan.”

Mîleto kî nay eşiya pê, vat: “Heq mekero!”

¹⁷İsay wertê çîmanê inan ro sîr kerd, nia vat: “A waxt ni qeseyê kî Kîtabo Bîmbareki de mana ninan çıka?

‘Kemera kî ustam nêwastı,
Biye kemera çengi.’

¹⁸Kam kî a kemerî sero gîno, beno letî. Kemerî ki serê kami ro gîno, iy phan kena.”

¹⁹İlimdaranê itiqati bî rayibanê pilan'a zanay kî İsa na mesela inan sero vano. Ay ra inan wast kî a deqa İsay pê bigêrê, feqet mîleti ra tersay.

Heqa Sezari biderê Sezari

²⁰Çimê pilanê Yahudiyan Îsay sero bi. Ninan tay muxpiri rusnay lê Îsay, inan xo zê mordemanê rastan muskitê. Ninan wastê kî fekê iy ra qesawa de çewtî bieşiyê pê kî Îsay teslimê hukmê wali bikerê. ²¹Muxpiran Îsay rê vat: “Malîm, zanîm kî tî mîleti rê rastan vanay, waaz danay, kesi kesi ra zobina nêvînenay. Raya Heqi çîka, tî ay muskinay. ²²Ma rê vacı, ma vergi bîdîm Sezari, yan medîm?”

²³Îsay çîyo kî inan aqlê xo ra vêrnenê ra zana, iy vat: ²⁴“Jü perê simi bimuskinê min. Ser de resmê kami, namê kami esto?”

Muxpiran vat: “Ê Sezari.”

²⁵Îsay vat: “A sıri, heqa Sezari biderê Sezari; heqa Heqi ki biderê Heqi.”

²⁶Înan nêşkiyay kî mîleti ver de Îsay fek ra qesanê de çewtan vecerê. Cüabo kî Îsay da, verê iy de sas biyê mandê, vengê xo birrnê.

Persê merdenî ra ravestenî

²⁷Tay Saduqi amay lê Îsay. Înan inam nêkerdenê kî kes merdenî ra tepia bibo wes, ay ra inan Îsay ra nia pers kerd:

²⁸“Malîm, Pêxember Musay kitab de nia vato: ‘Eki jü mîrik hona kî domanê xo nêbi bîmiro, bîraê iy bî cinika iy'a bize-wecîyo kî ezbeta xo dewam bîkero.’ ²⁹Eki vacım, hawt bîray estê. En pilê bîran, jü cinikê de zewecîyo, feqet hona domanê xo nêbiyo, mîrik merdo. ³⁰⁻³¹Dîdeyini bî hirêyin'a ki na cinikî de zeweciyê, ê ninan ki hona domanê xo nêbiyo, merdê. Bîraê xoyê bini ki na cinikî de zeweciyê, feqet ê ninan ki hona doman nêbiyo, ni ki merdê. ³²En peyniye de, cinikî ki merda.

³³Ni hawt bîray pêro na cinikî de zeweciyay bi. Nîka a dina de, na cinikî bena ciniya kamcini?”

³⁴Ísay Saduqiyân rê nia vat: “Mordemê na dina zewecinê.
³⁵Feqet mordemê kî Heqi layiq diyê, merdenî ra ravezno u
 a dina de weşiya xo bîramê, i nêzewecinê. ³⁶Ni henêni endi
 ki nêmirenê, zê melekanê. İyê domanê Heqi, çıkı i merdenî
 ra vestê ra. ³⁷Pêxember Musay ki eşkera kerdi bi kî mordemi
 merdenî ra vezenê ra. Musa key kî jü çaliyo kî vêsenê di, Heqi
 ci rê nia vat: ‘Ez Heqê İbrahimî, ê İshaqî, jü ki ê Yaqubîyan.’[§]
³⁸Heq Heqê merdan niyo, ê wesano. Gorê Heqi, mîlet pêro
 weso.”

³⁹Tay ilimdaranê itiqati vat: “Malîm, to rînd vat.” ⁴⁰Endi
 kes nêthawra Ísay ra persê pers bikero.

Mesih lacê kamio?

⁴¹Ísay ilimdaranê itiqati ra nia pers kerd: “Milet senê vano,
 ‘Mesih Lacê Dawudio?’ ⁴²⁻⁴³Qıral Dawud bıxo Zebur de nia
 vano:

‘Heqi Wayirê mî rê vat kî:
 Hata kî dîsmenanê to
 Bînê ninganê to de finan ra,
 Hetê mînê rasti de ronisi.’

⁴⁴Eki Dawud Mesih rê Wayir vano, a sırı Mesih senê beno
 lacê Dawudi?”

⁴⁵Key kî mîleti pêro gos nenê qesanê Ísay ser, İsa gêra ya
 telebanê xo rê nia vat: ⁴⁶“Xo ilimdaranê itiqati ra duri pêge-
 rê. İ qayılê kî bî kîncanê dergan'a bifeteliyê. Meydananê sukü
 de sîlam girotenî ra, xavran de en vîrniye de ronistenî ra,

§ 20:37 İbrahim, İshaq, Yaqub: Ni khalikê Yahudiyan bi, ninan waxtê verênan de
 weşiya xo ramitê.

dawetanê ziyafetan de en cayanê rîndekan de ronistenî ra zaf hez kenê. ⁴⁷Cinikanê viyan xapinê, mal-milkê inan dest ra gênê; düanê dergan ki kenê kî mîlet bîvênero. Ceza ni henênan gîran bena.”

Sedeqa cinika viyay

21 İsay serê xo dard we, di kî variyetini sedeqi ercenê wertê qutiya sedeqi. ²Jü cinika de feqira viyay, di perê baqırı estê wertê qutiye. İsay kî na diye, ³nia vat: “Sîma rê rastiyeye vaceri: Na feqira viyay her kesi ra zêdi da. ⁴İ binan, owo kî variyetê inan ra peyser mando, inan o da, feqet na cinîkî feqira, ancia ki owo kî dest dero, ay o pêro da.”

İsa çiyê kî bêrê dina ser, inan vano

⁵Tay mordeman vat: “Mabedî bî kemeran'a u bî xelatan'a çîqa rîndek xemelnê.” ⁶İsay vat: “Rocê êna kî owo kî sîma nita de vînenê, o pêro rijino. Hini beno kî kemerî kemerî sero nêmanena.”

⁷Înan ki nia pers kerd: “Malîm, niyê kî tî vanay, ni key benê? Kamci alameti muskîna kî nia beno?”

⁸İsay nia vat: “Hadar bêrê kî kes sîma mexapîno! Xeylê mordemi bî namê mîn'a qesi kenê, vanê, ‘Ez Mesihan!’ u i vanê, ‘Waxt nejdiyo!’ Înan dîma meserê! ⁹Key kî xeberanê cengan gênê u key kî êşine pê kî mîleti hukmati rê seri dardo we, metersê. Siftî gereko kî ni bibê. Feqet na hona peyniya dina niya.”

¹⁰Bado nia vat: “Mîlet mîleti de, welat welati de kuno ceng.

¹¹Zelzeleyê gîrsi benê, ca bî ca vêsanîyê girani u nêweşîye girani vecinê werti. Asmên de çiyê xofini bî alametê gîrsi benê.

¹²“Feqet hona kî ni pêro nêbiyê, mîlet sîma gêno pê, zulim keno, sîma teslimê xavran kenê, ercenê zerrî, sîma kas kenê,

benê virniya qıralan u waliyan. Sıma telebê minê, ay ra ni pêro ênê sıma ser. ¹³No saba sıma fîrsend beno kî sıma min qesi kerê. ¹⁴A sıri, qe mevacerê kî, ‘Ma senên cüab danım?’ ¹⁵Ez qesanê henênan bî hekmeta henêni danan sıma kî dismenê sıma qesanê sıma ver de nêşkinê ray vecerê, cüab biderê sıma. ¹⁶Ma u piyê sıma, wa u bîraê sıma, mordemê sıma u havalê sıma bili sıma rê bêbextiye kenê, sıma ra tayênan danê kistenî. ¹⁷Sıma telebê minê, ay ra qe kes sıma ra hez nêkeno. ¹⁸Feqet jü maya porê sıma bili vindi nêbena. ¹⁹Eki sıma damis danê, xo xelesnenê ra.”

Rijiyayena Yeruşalimi

²⁰İsay nia dewam kerd: “Key kî sıma di, dismenan her het ra dormê Yeruşalimi girotê, a waxt bizanerê kî na suki ni nejdiyan de rijina. ²¹A waxt, iyê kî Welatê Yahudiyan derê, biremê koan. İyê kî suki derê, uca ra veciyê. İyê kî yaban yaji derê, peyser mîrê suki. ²²Çıkı ni roci, rocê cezayê; senên kî Kitabo Bimbareki de amo vatenî, o çi pêro ni rocan de êno hurindi. ²³Ni rocan de, wey halê cinikê kî dicaniyê ya ki doman lawninenê! Çıkı welat zaf rocanê giranan ra vêreno ra. No mîlet, gezebê Heqi vêne-no. ²⁴Tay mîleti simsêr ra vêrnenê, i binan ki gêne bîdesti, benê wertê mîletanê binan. Hata kî waxtê mîletanê binan qedino, suka Yeruşalimi bînê ninganê ninan de phan bena.

²⁵“Tici de, asmî de, u astaran de alameti aşinê. Herdê dina de mîlet vengê dengizi u ê delğan ra sas beno, tersan ra vişino pêro. ²⁶Mordemi key kî thofanê kî bêrê herdê dina ser, ninan vênenê, xof kuno zerria inan, çıki qewetê kî asmên derê, i hurindi ra lewinê. ²⁷A sıri vênenê kî Lacê Mordemi wertê hewri de, bî qeweta

gîrs'a, bı roştia bimbarek'a êno. ²⁸Ni ci kî amay hurindi, urcê ra pay, serê xo wedarê, çıki xeleşiyayena sîma nejdiya.”

²⁹Bado ïsay telebanê xo rê na mesela qesi kerdi: “Dara hêciri ro ya ki daranê binan ra jüyê ro sêr kerê. ³⁰Daran kî pelçimê xo kerdê ya, sîma senêñ kî na diye, zanê kî amnan nejdiyo. ³¹Senêñ kî nay zanê, key kî ni ci bi, a waxt ki bizanerê kî Hukumdariya Heqi nejdiya. ³²Sîma rê rastiye vaceri: Hata kî no ci pêro mebêro, no nesil wertî ra vindi nêbeno. ³³Herd u asmên wertî ra darino we, feqet qesê mîn wertî ra nêdarinê we.

³⁴“Hadarê xo bêrê! Wertê kêf u kelabuti de, serxoşiyê de, wertê qisawetanê na dina de xo vindi mekerê. Roca Hesabi sîma xafilde pê megêro. ³⁵Çıki na rocî, iyê kî na dina seroyê, êna inan pêronan ser. ³⁶Ay ra sîma her deqa hadar bêrê. Düan bikerê kî sîma bîşkiyê ni çiyê kî pêro benê, inan ra bîveciyê u verê Lacê Mordemi de pay finderê.”

³⁷İsay sodıran Mabed de waaz denê, peşew ki Koyê Zeytini de mandenê. ³⁸Milet pêro lelan rew ra şiyenê Mabedi, gos nenê ïsay ser.

Bêbextiya Yahuday

22 Heşa Nanê Bêmirazia^t kî ci rê Fisix vanê, a nejdi biye. ²Rayibê pili u ilimdarê itiqati rayê feteliyenê kî ïsay bikiserê, feqet inan mîleti ra tersenê. ³A waxt, Seytan kut wertê Yahuda İskaryoti, no ki des u dî hawariyanê ïsay ra jüyê bi. ⁴Yahuda şî lê rayibanê pilan u serê bekçiyanê Mabedi, inan de, ïsay senêñ bidero inan dest, heqa ay de qesi kerdi. ⁵Înan

^t 22:1 *Heşa Nanê Bêmirazi:* Mabênenê Yahudiyan de heşa en girana. Fisix de, anê xo viri kî Heqi khalikê inan bindestiye ra xèlesnay ra u welatê Mîsiri ra vetê. Waxto kî i Mîsir ra bî lez'a veciyay, inan nano bêmiraz pot, o xo de berd, ay ra na rocî rê vanê “Heşa Nanê Bêmirazi”.

kêf kerd u qebul kerd kî peran bîdê iy. ⁶Yahuday ki na qebul kerdi, pitenê sîlxetiye kî biyê kêmi Îsay bidero dest.

Nanê Roca Fisixi

⁷Roca Nanê Bêmirazi ame. Na rocı de gerekko kî qurbana Fisixi bêro seri birrnayenî. ⁸Îsay Petrusi bî Yuhannay rê vat: “Sêrê, nanê Fisixi hazır kerê kî ma borim.”

⁹Înan ki vat: “Tî wazenay ma koti de nanê Fisixi hazır kerim?”

¹⁰Îsay vat: “Sîma key kî kuti suki, jü mîrik vênenê. Serê hermê ni mîriki de, kuzika awkî bena. Ni mîriki dîma hata kîyê iy sêrê. ¹¹Wayirê kîyi rê vacerê, ‘Malimi pers kerd, vat: Cayê meymanan koti dero? Min u telebê min uca de pia nanê Fisixi borim.’ ¹²Wayirê kîyi qatê cori de jü odawa de gîrsa rîndekî muskino sîma. Nani uca de hazır kerê.”

¹³Petrusi bî Yuhannay'a kî şî, her çî zê vatena Îsay di, nanê Fisixi kerdê hazır.

¹⁴Waxtê nani kî ama, Îsay bî hawariyanê xo'a nisti ro nani ser. ¹⁵Îsay inan rê nia vat: “Min zaf wast hona kî min deci nêdiyê, ni nanê Fisixi bî sîma'wa pia borî. ¹⁶Ezo sîma rê vanan, hata kî mana nanê Fisixi, Hukumdariya Heqi de mîro hurindi, ez reyna nanê Fisixi nêwenan.”

¹⁷Bado uskîra girotî xo dest. Heqi rê şukir kerd, nia vat: “Na uskîra bigêrê, mabênê xo de parî kerê. ¹⁸Sîma rê nay vaceri: Hata kî Hukumdariya Heqi mîro, ez reyna awka hengurî ra nêsiminan.”

¹⁹Na rey, nan girot xo dest, Heqi rê şukir kerd, nan kerd letî, da hawariyanê xo, inan rê vat: “No nan canê mino kî ez saba sîma danan, owo. Sîma nia bikerê kî min biyarê xo viri.”

²⁰Nani dîma na rey zê nani, uskîra girotî xo dest, nia vat: “Na uskîra gonia mina kî saba sîma rîşina, awa. Bî na gonia

mîn'a sondo newi^u mor beno. ²¹Feqet owo kî mî rê bêbextiye bikero, destê iy ki bî destê mîn'a pia xonça dero. ²²Lacê Mordemi zê wastena Heqi sono merdeni. Feqet owo kî Lacê Mordemi rê bêbextiye keno, wey halê iy rê!”

²³Hawariyan mabênê xo de nia qesi kerd: “Ma ra kam iy rê bêbextiye keno?”

²⁴Hawariyan mabênê xo de tenê sanay têver kî wertê inan de kamci daa berco. ²⁵Isay inan rê nia vat: “Qiralê na dina, serê sarê xo de hukim ramînê. Pilê mîleti ki saba xo ni qesan danê vateni ‘î xêran danê ma.’ ²⁶Feqet sima nia mebêrê. Wertê sima de kam kî en girso, zê en qici bo; kam kî ray muskîno, o ki zê xizmetkari bo. ²⁷Kam girso? Owo kî xonça de nisto ro, yan owo kî xizmeti keno? Owo kî xonça de nisto ro, neki? Feqet ezi ki wertê sima de zê jü xizmetkaran. ²⁸Rocanê mînê tengan de, sima lê mîn de bi. ²⁹Piyê mîno kî asmên de, senêni kî jü hukumdariye da min, ezi ki jü hukumdariye danan sima. ³⁰Sima na Hukumdariya mîn de xonça mîn de wenê, siminê, text de nisenê ro, hukim danê des u dî aşiranê İsraili.

³¹“Simun, Simun! Seytani izni girota kî sima zê genimi pirocını ra ravêrno. ³²Feqet mîn saba to düay kerdî kî tî itiqatê xo vindi mekerê. Waxto kî peyser amay raya Heqi, peşti bîdî biranê xo.”

³³Simun Petrusi vat: “Wayir, ez to de sonan zîndan ki, sonan merdeni ki.”

³⁴İsay vat: “To rê vaceri, Petrus, sodîr lêla hata kî xirozi nîwando, tî hirê rey vanay kî ‘ez to nas nêkenan.’”

u 22:20 İsa telebanê xo rê mana “Sondê Newi” vano. Waxtê veri de Heqi sondê sıfeyini bî İbrahimî'a, Nuhi'a u Musay'a kerdî bi. İ sondan de Heqi wast kî va mordemi qurbanan bikerê u gonia ni qurbanan'a sondî mor bê. Feqet “Sondê Newi” de, Isa xo qurban keno kî Heq bî mordeman'a ancia pia hast bêro.

³⁵Na rey İsay nia pers kerd: “Waxto kı mın sıma bêperi, bêturik u bêçarix rusnay, thabay sıma kêmi bi?”

İnan ki nia vat: “Nê, qe thabay ma kêmi nêbi.”

³⁶İsay nia vat: “Feqet nika owo kı perê xo esto ki, owo kı turikê xo esto ki, bigêro lê xo. Ê kami kı sımsêrê xo çino, çaketê xo bîroso, xo rê sımsêr bigêro. ³⁷Sıma rê nay vaceri, gereko kı na qesa pêxemberi, mın de bêro hurindi: ‘O gunakaran sero say beno.’ Nowo kı heqa min de amo nusteni waxto kı bêro hurindi.”

³⁸Hawariyan vat: “Wayir, qay nay nîta de dî teni sımsêri estê.”

İsay vat: “De beso!”

İsa Koyê Zeytini de düan keno

³⁹İsa veciya teber. Zê her waxti ancia şî Koyê Zeytini. Telebê xo ki iy dîma şî. ⁴⁰Waxto kı resti uca, İsay vat: “Düan bikerê kı ray ra meveciyê.”

⁴¹Na rey lê telebanê xo ra tenê şî ota. Serê çokanê xo de düay kerdi: ⁴²“Piyê mîno kı asmên de, eki wazenay deco kı ez bivêneri mî ra duri beri. Feqet wastena mîn nê, ê to bêro hurindi.” ⁴³Asmên ra jü melekî cî rê aşiyê, qeweti dê İsay. ⁴⁴İsa wertê decê de gîrani de bi. Daa bî qewet'a düay kerdi. Araqê xo gonia kı dîlopê herdi ser kena, zê ay bi.

⁴⁵İsay kı düay xo qedenay, vest ra şî lê telebanê xo. Zerria teleban zan denê, ay ra hewn ra şiyê. ⁴⁶Vat: “Sıma çay kunê ra? Urcerê, düan bikerê kı ray ra meveciyê.”

İsay gênê pê

⁴⁷İsay hona kı qesi kerdenê, jü sîlxetiye aşiyê. Virniya na sîlxetiye Yahuday antenê. No ki des u dî hawariyanê İsay ra

bi. Ama lê İsay kî iy phaći kero. ⁴⁸İsay iy rê vat: “Yahuda, tî bî phaćikerden'a Lacê Mordemi rê bêbextiye kenay?”

⁴⁹İyê kî dormê İsay de bi, key kî fam kerdê milet çay amo, inan İsay rê nia vat: “Wayir, bî sımsêr'a piro dîmî?” ⁵⁰Telebanê İsay ra jüyê da gosê jü xızmetkarê rayibê pili ro, goso rast cî ra kerd.

⁵¹İsay vat: “Fînderê, beso!” Dest na gosê xızmetkari ra, kerd wes.

⁵²Rayibê pili, serê bekçiyânê Mabedî, jü ki pilê mîleti ki amenê İsay ser, İsay inan rê nia vat: “Sîma çay bî sımsêran'a, bî çüyan'a amay min ser? Ez iyê ki rayan bîrrnenê, mîleti ra çiyan tîrenê inan rawan? ⁵³Ez her roc Mabed de lê sîma de biyan, sîma dest nêna mî ra. Feqet no waxt, waxtê simawo, waxtê hukumdariya tariyo.”

⁵⁴İnan İsa gîrot pê, berd kê rayibê pili. Petrus duri ra inan dîma şiyenê. ⁵⁵İnan wertê hewliye de adır kerd we, dormı de nisti ro. Petrus ki ama, bî inan'a pia uca de nist ro. ⁵⁶Petrus roştia adırı de nistenê ro. Xızmetkaran ra jü cinikî rînd kî piro sîr kerd, nia vat: “No ki bî İsay'a pia bi.”

⁵⁷Feqet Petrusi inkar kerd, vat: “Cinikê, ez iy nas nêkenan!”

⁵⁸Bado jüyê de bini o di, cî rîn nia vat: “Tî ki inan raway.”

Petrusi vat: “Niyan, bîra!”

⁵⁹Nejdiyê saate tepia, jü mîriki vat: “Rastiye ki no ki bî İsay'a pia bi, no ki Celile rawo.”

⁶⁰Petrusi vat: “Tî se vanay, mîrik; ez fam nêkenan!” A deqa, hona kî Petrusi qeşî kerdenê, xirozi wand. ⁶¹İsay xo çarna ya, Petrusi ro sîr kerd. A deqa na vatena İsay ame viria Petrusi: “Sodîr hata kî xirozi nêwando, tî hirê rey mîn inkar kenay.”

⁶²Petrus veciya teber, zerri ra berba.

⁶³Mordemanê kî İsa gîroti bi pê, pê cî kayê xo kerdi, day piro.

⁶⁴Çimi girê day, na rey inan İsay rîn vat: “Ala pêxemberiya

xo bîmuskîni, kamo dano to ro? Vacı!”, ⁶⁵iy rê xeylê kîfiri kerdi.

İsa Meclisê Yahudiyan ver dero

⁶⁶Key kî tici veciyê, pilê mîleti, rayibê pili u ilimdarê itiqati amay lê jübini, inan İsa ki ard ni meclisi ver. ⁶⁷Na rey inan İsay rê vat: “Ekî tî Mesihay, ma rê vacı.”

İsay nia vat: “Ekî sîma rê vaceri, bî mîn'a inam nêkenê. ⁶⁸Sîma ra kî pers bikeri, cüab nêdanê mîn. ⁶⁹Feqet nay ra tepia, Heqo kî her çi ra berco, Lacê Mordemi hetê rastê iy de niseno ro.”

⁷⁰Pêronan pia nia pers kerd: “Tî vanay kî tî Lacê Heqiy?”

İsay ki inan rê nia vat: “Zê vatena sîma, ez owan.”

⁷¹İnan ki nia vat: “Ma rê endi sayid lazîm niyo. Fekê iy ra eşiyayım pê!”

İsa verê Wali Pilatusi dero

23 Bado iyê kî meclis de bi, pêro usti ra, inan İsa girot, berd lê Pilatusi. ²İnan İsa gerri kerd, nia vat: “No mîrik sarê ma ray ra veceno. Nêverdano kî mîlet vergi bidero Sezari, xo rê vano Mesih, mana bina Qîral.”

³Pilatusi İsay ra pers kerd: “Tî qîralê Yahudiyanay?”

İsay vat: “Tî hini vanay.”

⁴Pilatusi rayibanê pilan bî mîleti rê vat: “EZ ni mîrîki de sucê nêvînenan.”

⁵Feqet inan ancia vat kî: “No mîrik her cayê Welatê Yahudiyan de quesanê xo vano, wazeno kî mîlet hukmati rê seri wedaro. O Celile ra kut ray, hata nîta fikrê xo kerd vîla.”

⁶Pilatus kî na xeberi eşiya pê, vat: “No mîrik ê Celilewo?”

⁷Pilatus kî muşîya, cao kî İsa amo, binê hukmê Hirodesi dero,

inan İsa rusna lê Hirodesi. Hirodes ki a waxt suka Yeruşalimi de bi.

⁸Hirodes, çiyê kî İsay kerdi bi, eşiyay bi pê. Ay ra, key kî İsa di, zaf sa bi. Xeylê waxto wastenê İsay bivênero kî cî ra jü kırameti bivênero. ⁹Xeylê persi pers kerdi, feqet İsay qe cüab nêda. ¹⁰Rayibê pili bî ilimdarê itûqatê kî uca de bi, inan sucê gırani estê İsay ser. ¹¹Hirodes ki bî eskeranê xo'a İsay rê qesi vati, pê cî kayê xo kerdi. Na rey kincê de rîndeki day İsay ra^ü, peyser rusnay lê Pilatusi. ¹²Hata a waxt Hirodesi bî Pilatusi'a jübini rê dîsmen bi, a rocı biyê haval.

Pilatus ceza merdeni dano İsay

¹³Pilatusi rayibê pili, pilê mîleti, u mîlet top kerd. ¹⁴İnan rê nia vat: "Sîma key kî no mîrîk ard mî rê, vat, 'Mîleti ray ra veceno.' Mîn verê çimanê sîma de iy ra persi pers kerdi, cüabi gîroti; sucê kî sîma esti bi ser, inan ra qe jûyê nêkerdo. ¹⁵Hirodesi ki iy de suc nêdiyo kî ancia peyser rusna ma rê. Vênenê ni mîrîki thaba nêkerdo kî ma ceza merdeni cî dîm iy. ¹⁶⁻¹⁷Ay ra, ez iy danan pîrodayenî, verdanan ra."

¹⁸Feqet inan pêro pia qirray, vat: "Ni mîrîki bîkisi, Barabbay raverdi!" ¹⁹No Barabba, hem suki de bî mîleti'a pia hukmati rê seri dardi bi we, hemi ki mordem kisti bi, ay ra erciyay bi zerrî.

²⁰Pilatusi wastenê kî İsay raverdo, ay ra reyna veng da mîleti. ²¹Feqet inan qirray, vat: "İy çarmîx fi, çarmîx fi!"

²²Pilatusi reya hirêyini de nia vat: "Ni mîrîki çî xîrabinî kerdi kî? Mîn iy de sucê de ceza merdeni nêdi. Ay ra, iy danan pîrodayenî, verdanan ra."

^ü 23:11 Wertê ni kîncan de, zê qîralan aşino.

²³ Feqet mîlet qirrenê kî İsay çarmîx fiyê. En pey de vengê mîleti, vengê Pilatusi birrna; ²⁴ Pilatusi querer da kî wastena inan biyaro hurindi. ²⁵ O mordemo kî inan wastê raverdiyo, iy hukmati rê seri dardi bi we u mordem kisti bi, ay ra erciyay bi zerrî, Pilatusi o verda ra. Saba İsay ki zê wastena inan, ferмана merdeni dê.

İsay finê çarmix

²⁶ Key kî eskeran İsa berdenê, hêgan ra jü mîrik amenê, namê niy Simun bi, suka Kireney ra bi. Eskeran no mîrik pê girot, çarmix nay peştiya iy ro, bado inan o İsay dima berd. ²⁷ Silxetiya de gîrsî kî İsay dima şiyenê. Wertê na silxetiye ra, tay cinikan saba İsay berbenê, nornenê. ²⁸ İsa gêra ya, ni cinikan rê nia vat: “Cinikê Yeruşalimi, saba mîn meberbê, saba xo u domananê xo biberbê. ²⁹ Çıkı rocê êna kî mordemi nia vanê, ‘Geji bê cinikê kî qisirê, rehimê kî qe doman niyardê, çîcikê kî qe doman nêlawnê!’ ³⁰ Bado koan rê vanê, ‘Bırıjiyê ma ser!’ tepikan rê vanê, ‘Ma bîmunê!’ ³¹ İyê kî dara khewiyê rê nia kenê, dara huskî rê se nêkenê?”

³² Eskeran bî İsay'a pia dî makumê bini ki berdenê kî çarmix fiyê. ³³ Key kî amay cao kî cî rê vanê “Astîkê Qafî”, İsay u dî makumi nîta de fiti çarmix. Makuman ra jüyê rastê İsay de, o bin ki çhepê İsay de bi. ³⁴ İsay nia vat: “Piyê mîno kî asmên de, ti inan ef biki, i nêzanê kî se kenê.” Eskeran mabênenê xo de qura ant, kîncê İsay mabênenê xo de parı kerdi.

³⁵ Mîlet uca de findeti bi, awa kî biyenê, ay ro sêr kerde-nê. Pilanê mîleti bî İsay'a kayê xo kerd u inan vat: “Sar xelesna ra; ekî Mesihê Heqio u Heqi o çînito we, va xo ki bixelesno ra.”

³⁶ Eskeri ki amay lêwî, pê cî kayê xo kerdî. İnan şeraba tîrsî derga cî kerdi, ³⁷ vat: “Ekî qîralê Yahudîyanay, xo

bixelesnı ra!”³⁸ Serê çarmix de, qesawa nanêni amay bi nustenî:

NO QIRALÊ YAHUDİYANO

³⁹ Makumê kî çarmix de bi, inan ra jüyê İsay rê xeberê nanêni vati: “Tî Mesih niyay? Nîka, xo ki, ma ki bixelesnı ra!”

⁴⁰ Feqet o makumo bin, niy rê xuli bi, vat: “Tî qe Heqi ra nétersenay? Tî ki cezawa kî o anceno, ay ancenay. ⁴¹ Ma na ceza heq kerda, awa kî ma kerda, ceza ay ancenim. Feqet ni mîriki qe thaba nêkerdo.” ⁴² Bado nia vat: “Ya İsa, tî key kî kutay hukumdariya xo, mîn xo vira meki.”

⁴³ İsay cî rê vat: “To râ rastiye vaceri: Tî eyro bî mîn'a pia cenet de benay.”

İsa mireno

⁴⁴ Peroc nejdiyê des u dideyini de, asmên bi tari. Hata saat hirêyini, serê welati tari bi. ⁴⁵ Tici biye şia, perdawa kî Mabedi de biye, wertî ra çîr biye. ⁴⁶ İsay vengê xo berc kerd, nia vat: “Piyê mîno kî asmên de, ez roê xo teslimê destanê to kenan!” Na qesa xo kî vati, roê xo da.

⁴⁷ Serdarê Roma nowo kî bi di, Heqi rê şukır kerd, nia vat: “Rastiye ki no mîrik mîriko de rast bi bi.” ⁴⁸ İyê kî uca de amay bi pêser, i pêro çiyê kî bi di, day sênenê xo ro, gêray ya suki. ⁴⁹ Feqet iyê kî İsa nas kerdenê, inan bî cinikê kî Celile ra İsay dîma amay bi, i duri de findeti bi; çiyo kî biyenê, iy ro sêr kerdenê.

v 23:45 Mabed de, mabênenê Heqi bî mordeman de, jü perda esti biye. Heqi pê na perda ra mordeman de qesi kerdenê. Teyna serrî de jü rey rayibo pil şikiyenê sêro pê na perda. Waxto kî İsa çarmix de merd, na perda xo xo de wertî ra dirriya; o cao bimbarek bi ya, bi eskera.

İsay kenê mezeli

⁵⁰ Meclisê Gırsi ra jü mérîk esti bi, namê iy Usıv bi. No mérîk mérîko de rînd u rast bi. ⁵¹ Usıv suka Aramatia ra bi. Na suki suka Yahudiyan biye. Ni mérîki Hukumdariya Heqi pitenê. Qererê Meclisi ki, owo ki inan kerdi bi ki qebul nêkerdi bi. ⁵² Şî lê Pilatusi, meyitê İsay wast. ⁵³ Meyit çarmıx ra na ro, pist kefen ra, kerd mezeli. Na mezeli wertê khirre de zê jü miğara amay bi vîrastenî, hona qe jü meyit nêkerdê na mezeli. ⁵⁴ A rocı, mîleti saba Roca Şabati tederik diyenê, çıkış roca Şabati nejdi biye.

⁵⁵ Cinikê ki bî İsay'a pia Celile ra amay bi, i ki Usivi dîma şî. İnan mezeli diye u meyit senên kerdi wertê mezeli, a ki diye. ⁵⁶ Gêray ya, şî kê xo. Vas u ronê ki boyâ xo wesa, i kerdi hazır. Roca Şabati de, gorê emîrê Heqi, arêşiyay.

İsa merdeni ra vezeno ra

24 Roca bazari de lêla rew ra, cinikan vasê ki boyâ xo wesa kerdi bi hazır, i gîroti, şî serê mezeli. ² Kemera gîrsa ki kêberê mezeli day bi ca, sîr kerdi ki gîndir biya hetê. ³ İ kuti zerrî, feqet inan meyitê Wayir İsay nêdi. ⁴ Nay ver de sas bi mandi. Xafilde di mérîki cî rê aşiyay, kîncê inan zê buluski bereqiyenê. ⁵ Cinikan tersan ra rüyê xo nay herdi ser. Mérîkan vat: "Sîma çay owo ki weso, wertê merdan de fete-linê? ⁶⁻⁷ O nîta de niyo, merdeni ra peyser ama! Biyarê xo viri, o hona ki Celile de bi bi, sîma rê se vati bi, 'Lacê Mordemi danê destê gunakaran, iy finê çarmıx, o roca hirêyini de merdeni ra peyser êno.'"

⁸ A waxt cinikan quesê İsay ardi xo viri. ⁹ Ciniki serê mezeli ra gêray ya, owo ki di bi, ni pêro des u jü hawariyan bî telebanê binan rê qesi kerdi. ¹⁰ İyê ki hawariyan rê ni qesi berdê,

ni bi: Mecdel ra Meyremi, Yohanna, mua Yaqubi Meyremi u i cinikê binê kî bî ninan'a pia bi. ¹¹Ni qeseyê kî cinikan vati bi, hawariyan rê zê sanîkî amê. Înan bî cinikan'a inam nêbiyê. ¹²Feqet Petrus vast şî serê mezeli. Xo çewt kerd, mezeli ro sêr kerd, kefen ra zobina thaba nêdi. Nay ver de sas bi, uca ra kut duri.

Raya Emmausi de dî telebi

¹³Roca kî no çî bi bi, a rocı di telebê Ísay suka Yeruşalimi ra şiyenê Emmaus. Na dewi Yeruşalim ra nejdiyê des u jü kilometroy duri biye. ¹⁴Teleban mabênenê xo de, ni çiyê kî bi bi, qalê inan kerdenê. ¹⁵Teleban key kî qalê ni çiyan kerdenê, Ísa ama lê inan, bî inan'a pia kut ray. ¹⁶Înan Ísa di, feqet o nas nêkerd.

¹⁷Ísay vat: “Sîma ray ra mabênenê xo de qalê çiki kerdenê?” Mêrikan hurindia xo de fîndeti, kêfê inan çini bi. ¹⁸Ninan ra Kleopasi vat: “Ez vaceri, çiyê kî ni rocan de Yeruşalim de biyê, kamo kî Yeruşalim dero, i ni pêro eşiyê pê, teyna tî nêşiyay pê.”

¹⁹Ísay vat: “Kamci çiyê kî biyê?” Înan vat: “Çiyê kî amê serê Ísayê Nasirayıcı. O mîrik çîmê Heqi u ê mîleti de, hem bî guriyê xo'a hemi ki bî qesa xo'a, pêxembero de qudretin bi. ²⁰Rayîbanê pilan u pilanê ma, o da dest kî ceza merdeni bigêro. Nay dîma, o fitê çarmix. ²¹Feqet ma omid kerdenê kî mordemo kî mîletê Îsrailî bixelesno ra, no bi. Jü ki, eyro roca hirêyîna ni çî biyê. ²²Mabênenê ma ra tay cinikan ma sas kerdim. Na lêla rew ra şiyê mezeli ser, ²³feqet inan meyitê Ísay nêdiyo. Ni ciniki peyser amay lê ma, inan vat, ‘Tay meleki ma rê aşiyay, ninan vat kî Ísa weso.’ ²⁴Îyê kî bî ma'wa pia bi, inan ra tayê şiyê serê mezeli; mezeli zê vatena cinikan diya. Înan ki Ísa nêdi.”

²⁵İsay inan rê nia vat: “Sîma çîqa fam-korê, pêxemberan ni pêro verdi ra vati bi. Çay inamê ci nêbenê? ²⁶Gereko Mesih ni decan bancero kî bireso berciya xo, hini niyo?” ²⁷Bado İsay, Qanunê Musay ra hata kıtabanê pêxemberanê binan, Qesanê Bimbarekan de çiyê kî heqa iy de bi bi, ni pêro inan rê eşkera kerdi.

²⁸Key kî amay nejdiyê dewa kî sonê ci, İsay hini kerd kî say kî o raya xo ra sono. ²⁹Feqet inan zor kerd, vat: “Bî ma'wa pia bîmanı. Naw sano, waxto kî tici sêro.” İsa bî inan'a pia kut zerrî kî lê inan de bîmano.

³⁰İsa ki bî inan'a pia serê nani de bi, nan girot, şukir kerd, dîma ki nan kerd letî, da inan. ³¹A deqa çimê inan bi ya, inan İsa nas kerd. Feqet İsa verê çimanê inan ra bi vindi. ³²İnan jübini rê nia vat: “Key kî ray ra ma de qesi kerdenê, Qesê Bimbareki ma rê eşkera kerdenê, zerria ma senêni biyenê sa, neki?”

³³Dî telebi a deqa usti ra, gêray ya Yeruşalim. İnan sêr kerd kî des u jü hawari u iyê kî lê inan derê, pêro top biyê.

³⁴Hawariyan u i binan vat: “Wayirê ma rastiye ki merdeni ra peyser amo! Simuni rê aşıyo!” ³⁵Dî telebi çiyê kî ray de bi bi, jü ki key kî İsay nan letî kerd, inan o senêni nas kerd, i qesi kerdi.

İsa des u jü hawariyanê xo rê aşıno

³⁶İnan key kî ni qesi kerdenê, İsa mabênenê inan de findet. İnan rê nia vat: “Sîma rê silametiye bibo!”

³⁷Teleban qa vatê kî roê jü merdi vênitê, ay ra tersay, xof kut zerria inan. ³⁸İsay inan rê nia vat: “Sîma çay hente tersay? Zerria sîma çay inam nêkena? ³⁹Dest u ninganê mî ro sêr kerê, rastiye ki ezan. Dest mî ra nê u bivênerê. Gost u astikê roan nêbeno, feqet simawo vênenê, ê min estê.”

⁴⁰Ni qesi kî qeşî kerdi, dest u nîngê xo muskîti inan. ⁴¹Teleban hini kêf kerd kî hona nêşkiyenê pê cî inam kerê. Telebi sas bi mandi. İsay vat: “Nîta de sima de saba werdenî thaba esto?” ⁴²Letê masiya kî sur kerdê, inan a dê cî. ⁴³İsay a girotî, verê çimanê inan de werdi.

⁴⁴Bado inan rê nia vat: “Ez hona kî lê sima de biyan, mîn sima rê ni vati bi, ‘Qanunê Musay de, kitabê pêxemberanê binan de, jü ki Zebur^w de çiyê kî heqa mîn de amay bi vatenî, gereko kî i pêro bêrê hurindi.’ ”

⁴⁵İsay famê telebanê xo kerd ya kî i Qesanê Bimbarekan fam bikerê. ⁴⁶İnan rê nia vat: “Kitabo Bimbarek nia vano: Mesih decan anceno, roca hirêyini de merdeni ra peyser êno; ⁴⁷bî namê Mesih'a veng dino, ‘Tobi bikerê kî gunê sima ef bêrê’. No vengdayış Yeruşalim ra baslı keno, reseno miletê dina pêroyini. ⁴⁸Sima ni çiyê kî biyê, inan pêroyini rê sayidinî kenê. ⁴⁹Ezi ki, owo kî Piyê mîno kî asmên de wad kerdo, iy rusnenan sima rê. Hata kî qeweta kî cor ra êna kuna sima ser, suki de bîmanê.”

İsa ancino asmên

⁵⁰İsay telebê xo berdi teberê suki, nejdiyê Beytania. Destê xo dardi we, i bimbarek kerdî. ⁵¹İsay key kî i bimbarek kerde-nê, lê inan ra birriya ya, anciya asmên. ⁵²Telebê xo amay çokan ser, bado kî bî kêf u kelbut'a gêray ya Yeruşalim. ⁵³Ni telebi her waxt şiyenê Mabedi, uca de Heqi rê şukir kerdenê.

^w 24:44 Qanunê Musay, kitabê pêxemberanê binan, jü ki Zebur, ni pêro Kitabê Bimbarekê kî Yahudi qebul kenê, iyê.

Mana tay qesan

Cını / Cındıki Roê kî Seytani rê xızmeti kenê. Mordeman rê xirabini kenê, ni wazenê kî mordeman raya Heqi ra vecerê, açarnê raya Seytani ser. Reyan reyan musalatê mordeman benê. İncil de ninan rê “roê xirabını” ki vatenî.

Dawud İsrail de qiralo en mühim Qıral Dawud bi. Qışkekiya xo de şüaneyenî kerdi, dıma bi eskero de namdar. Dıma ki bi qıral, feqet Dawud soyê qıralan ra niamay bi. İy Heqi ra zaf hez kerdenê, saba Heqi xeylê ilahi nusnay. Ni ilahi kitabê Zebur de estê u ninan ra jüyê ki “Zebur 23” peyniya ni kitabı dero.

Ferisi Waxtê Mesih İsay de, Yahudiyan de mesebo de dindar bi. Ninan çıkış kî Qanunê Pêxember Musay de estê, pêro rînd zanenê u qeyret kerdenê kî ninan pêro rînd biyarê hurindi; nêwastê raya Heqi ra veciyê.

Fısix (Tk. Fısih Bayramı) Fısix, Yahudiyan de en roca gırsa. Na roci de, miletê Yahudiyan, waxto kî Heqi khalikê inan Mısır ra veti bi u koleyinî ra xelesnay bi ra, i na rîndiya Heqi anê xo viri. İnan a waxt de nano bêmiraz werdi bi, çıktı i Mısır ra bi lez'a veciyay bi, waxtê inan çini bi. Nay ra heşta kî Fısixi dıma êna, ay rê Heşta Nanê Bêmirazi vanê, na heşta de bimbareka.

Hawari İsay telebanê xo ra des u di teni çinitê we, ni hawariyê iy bi. Ni bi İsay'a mandê, feteliyê. İsay raya Heqi muskıti inan. İnan merdena u merdeni ra peyser amayena İsay rê sayidini kerdê. İsay i rusnay kî çiyê kî inan di bi, yanê mijdania İsay, milieti rê qesi bikerê. Bado ninan, mordemê kî İsay rê inam kenê, inan rê rayberi kerdê.

Heşta Nanê Bêmirazi Sêr kerê “Fisix”.

Hukumdariya Heqi No namı ma rê vano kî Heq zê jü qırali dina sero hukim keno. Mordemê kî bînê na Hukumdariye derê, iyê kî Heqi rê inam kenê u wastena Heqi kenê, iyê. Waxto kî mordemi jübini ra hez kenê u jübini rê rîndinî kenê, Hukumdariya Heqi na dina de daa bena gîrs. Rocanê peyinan de, yanê waxto kî Isa ancia bêro na dina, a waxt Hukumdariya Heqi tam êna hurindi, mordemi pêro ay vênenê. (Sêr kerê Luka 17:20-37.)

İlimdaranê itiqati (Tk. Kutsal Yasa uzmanları, din bilgileri.) İyê kî Kitabê Bimbareki (yanê Qanunê Musay, Kitabê Pêxemberan, Kitabê Zeburi) rînd zanê. Înan ni kitabı kopia kerdenê u muskitenê mîleti. Mîletê İsrailî ki zaf hurmeti muskitenê ni ilimdaran.

Kitabo Bimbarek Kitabo Bimbareko kî Yahudi qebul kenê, ninan ra amo: Qanunê Musay, Kitabê Pêxemberan, Kitabo Zebur.

Lacê Dawudi No namı saba İsay amenê vateni. Kitabo Bimbarek vano kî Mesih ezbeta Qiral Dawudi ra êno. İsa na ezbeti ra amay bi. (Sêr kerê Luka 3:31)

Lacê Mordemi Mesih İsa, ni nami saba xo vano. No namı kitabê Pêxember Daniel de vêreno ra, vano kî Heq hukim dano Lacê Mordemi, no hukim qe nêqedino. Yahudiyan no namı zanitenê.

Mabed (Tk. Tapınak) Mabedi itiqatê Yahudiyan de cao en mühimo, mordemi tey Heqi rê ibadet kenê. Na Mabedi Yeruşalim (Qudüs) de biye. Uca de qurbani amenê bîrnayenî u düay amenê kerdenî. Mabedi zaf rîndek amay bi xemelnayenî. Na Mabedi jü kê u jü hewliye ra amay bi meydan. Dî çimê ni kîyi esti bi, mabênenê ni dî çiman de jü perda esti biye. Pê perda hurindia Heqi biye, uca zaf bimbarek bi. Serre de jü rey, teyna rayibo pil şikiyenê sêro pê na perda.

Meclisê Yahudiyan Waxtê İsay de, no meclis hukmatê Yahudiyan bi, iy rê vatenê “Sanhedrin”. Rayibi u ilimdarê itiqati uca de amenê pêser; i pêro hawtay mordem bi. No meclis

bînê hukmatê Romay de bi, gereko kî ninan Romay rê hesab bidenê. (Sêr kerê Luka 23:1)

Melek Meleki pêro roê rîndê, Heqi rê xizmetî kenê u xeberanê iy anê. Kîrmâncî de “mîlaketi” estê, i ki mandê ninan. Mîlaketi tay fekanê Kîrmâncî de roê rîndê, tayênan de ki roê xîrabinê. Ay ra ma no çarnayış de, “milaket” nêvat, “melek” vat.

Mesih Yahudiyan de owo kî Heqi saba çiyê de mühimi çîniti bi we, jüyê o “Mesih kerdenê”, yanê ron kerdenê serê iy ra. Seserran raver pêxemberan vati bi kî jü Xelesnoğ êno, mîleti niy rê “Mesih” vatenê.

Musa Miletê Îsrailî Mısır de bîndestiye de bi, Heqi Musa rusna kî sarê Îsrailî Mısır ra vecero, bêro welatê inan. Heqi saba Îsrailî Qanunê xo day Musay. Musay ni Qanuni kîtaban de nusnay, ninan rê “Qanunê Musay”, “Qanunê Heqi” ya ki “Tevrat” vanê.

Nêweşiya cuzamı Nêweşiya de gîrana, her cayê cani ra khuli vecinê. Na nêweşiye jüyê ra vêrdenê ra jüyê bini, ay ra kami de kî na nêweşiye esti biye, mîleti o nêgîrotenê mabênenê xo.

Pêxember Kamo kî xeberê kî Heqi ra amenê, berdenê mîleti rê vatenê, iy rê vanê pêxember.

Qanunê Heqi / Qanunê Pêxember Musay Ni Qanuni Heqi day bi Pêxember Musay. Hukmati bî ni qanunan'a welat idarı kerdenê. Ni qanuni hem hukmati de hem ki itiqat de esas bi. Ninan rê “Qanunê Heqi” ya ki “Tevrat” ki vanê.

Rayib Camerdanê Yahudiyan ra, inanê kî saba mîleti qurbani bîrrnenê u düay kerdenê, inayê. Ninan Mabed de, suka Yeruşalim de xizmetî kerdenê, gorê na xizmetî bîrriyenê ya. Ni pêro ezbeta Leviy ra bi.

Roca Hesabi A rocî Heq mordeman pêro anceno hesab. Kamo kî İsay rê iman bikero, gunê iy ef benê, o sono cenet. Feqet kamo kî İsay rê iman nêkeno, gunê iy ef nêbenê, iy sero manê; ay ra o sono cenemi.

Roca Şabati Saba Yahudiyan, roca bimbareka. Her heşti na rocı bimbarek kenê. A rocı de qe kes nêgurino, teyna arêşinê u çiyê kî itiqatê inan vato, inan anê hurindi. Roca Yene de key kî tici şiyê, a waxt ra, Roca Pêyene de hata kî tici sona, hata a waxt na rocı dewam kena.

Rowo Bimbarek Rowo Bimbarek Heq bixowo.

Saduqi Yahudiyan de jü meseb bi. Kıtabanê bimbarekan ra teyna bî kıtabanê Pêxember Musay'a inam kerdenê. Ferisiyan merdeni dîma wes biyayenî rê inam kerdenê feqet Saduqian nay rê inam nêkerdenê.

Samiryeyici Ninan nejdiyê welatê Yahudiyan de weşiya xo ramitenê. Pi-khalikê ninan teyna Yahudi nêbi, çıki ninan mîletanê binan de ki zeweciyay bi. Jü ki tay itiqatê xo ê Yahudiyan ra zobina bi. Ay ra Yahudiyan bî Samiryeyican'a jübini rê dîsmen bi.

Seytan Dîsmenê Heqio. Roê xırabını pêro qulê Seytaniyê. Seytan nêwazeno kî mîlet raya Heqi ra sêro, o wazeno kî mîleti raya rastı ra vecero.

Şukîr kerdenî Metnê Yunanki de, dî qesi estê: jüyê "Heqi rê şukîr kerdena", jüyê kî "Heqi goynayena". Ma Zazaki de saba ni hurdenan teyna "şukîr kerdenî" nusnê, mana ni dî qesan ma de jü qesa de êna zian.

Taşîldar Waxtê İsay de saba hukumdariya Roma, mîletê Yahudiyan ra peri top kerdenê. Ay ra mîleti inan ra hez nêkerdenê.

Tobi kerdenî Gunan caverdayış u raya Heqi ser şiyayenî.

Vaftiz Mana na qesa bî awk'a şütena. Mordemi key kî vaftiz benê, jüyê inan gêno cor ra hata cêr keno wertê awkı, veceno. Na jü simgewa: jüyê kî vaftiz beno, gunan rê tobi keno, baslê weşîya de newiye keno.

Wayir (Tk. Rab) Yunanki de na qesa hem saba Heqi hem ki saba tay mordeman amenê vateni. Zazaki de saba na qesa teyna jü qesa çîna ay ra gorê mana, ma Heq, İsa, ya ki wayir nusna.

Xavra Her dewî u sukî de cayê kî Yahudi Heqi rê ibadet kenê.

Milet uca de xo rê êno pêser u Kitabê Bimbareki wanenê,
Heqi sero qesi kenê.

Yeruşalim (Tk. Kudüs) Mabênenê Yahudiyan de en suka mühima.

Waxtê İsay de, Mabedi Yeruşalim de biye.

Zebur Kitabê Zebur de 150 düay u ilahi estê. Ninan ra zafini
hetê Qiral Dawudi ra amê nusnîtenî. Yahudiyan quesê ni
kitabi, quesê bimbareki say kerdenî. (Sêr kerê “Zebur 23”,
peyniya ni kitabı de.)

Dengizde Sıri

Zebur 23

Qıral Davudi ra jü beyit

- 1 Heq şüanê mino,^a
Thabayê mino kêmi çino.
- 2 Mîn menganê kewiyan de mîlî keno,
Mîn beno dormê dereyê kî
Awka xo gîran gîran sona.
- 3 Can u roê mîn keno tezî,
Saba xatîrê namê xo,
Mîn rayanê rastan ra beno.
- 4 Ez kî wadiyê xof u merdenî ra ravêri,
Ancia ki qe thabay ra nêtersenan,
Tiyay bî mîn'away,
Çü u darîkê to guvan dano mîn.
- 5 Verê dismenanê mîn de,
Mî rî xonça nanay ro,
Ronê zeytini kenay serê mî ra,
Uskîra mîn ser de sona.
- 6 Omrê mino kî mando,
Niy de rîndini u hezkerdenî
Bî mîna bena,
Ezo her waxt kî Heqi de ronisi.

a 23:1 Heq mî rî wayirinî keno